

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

15/6066-

18.12.2015

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2016

Innledning

Tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet er todelt:

- Kunnskapsdepartementets etatsstyring av Forskningsrådet (del 1, punkt 1-8)
- Kunnskapsdepartementet som sektordepartement (del 2, punkt 1-6)

Del 1 – Kunnskapsdepartementets etatsstyring av Forskningsrådet

1. INNLEDNING

Tildelingsbrevet følger opp Stortingets budsjettvedtak og forutsetninger og krav som departementet utleder av dette. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument til Forskningsrådet og er hovedkanal for formidling av forventninger for 2016.

Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger for 2016 vil bli formidlet gjennom tillegg til tildelingsbrev i løpet av året.

2. REGJERINGENS FORSKNINGSPOLITISKE DOKUMENTER OG STRATEGIER

Regjeringen er opptatt av å forenkle, fornye og forbedre Norge, og kunnskap er et sentralt

satsingsområde i denne sammenheng. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 7 (2014-2015)) er sammen med regjeringens strategi for samarbeidet med EU om forskning og innovasjon en del av regjeringens helhetlige tilnærming for å fremme kvalitet og konkurransevne i norsk forskning. Planen uttrykker regjeringens ambisjoner og retning for politikken for forskning og høyere utdanning, og den medfører større forutsigbarhet og langsiktighet i forskningsprioriteringene. Langtidsplanen har tre overordnede mål for offentlige investeringer i forskning og høyere utdanning. De tre målene er:

- Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- Løse store samfunnsutfordringer
- Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

Regjeringen vil som en del av langtidsplanen trappe opp bevilgningene til seks langsiktige prioriteringer (hav, klima, miljø og miljøvennlig energi, fornying av offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester, muliggjørende teknologier, et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv og verdensledende fagmiljøer).

Norges forskningsråd er et sentralt virkemiddel for å gjennomføre regjeringens samlede forskningspolitiske prioriteringer. Forskningsrådet har i samarbeid med andre aktører i det norske forsknings- og innovasjonssystemet en viktig rolle i oppfølgingen av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og andre meldinger og strategier fra regjeringen. Forskningsrådet er også et sentralt virkemiddel for departementene i arbeidet med å nå sektorpolitiske mål og prioriteringer.

3. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

I dette tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer beskrives gjeldende mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Forskningsrådet. Departementene, inkludert Kunnskapsdepartementet, utarbeider i tillegg tildelingsbrev som viser hva det enkelte departement vil oppnå med bevilgningene til Forskningsrådet. Disse brevene angir departementenes sektorvise forskningsmål og –prioriteringer, og hvordan disse er knyttet til de fem målene som er fastsatt for Forskningsrådet.

Ambisjonene er at styringen fra departementene skal:

- bli mer strategisk og langsiktig
- ha økt oppmerksomhet på resultater i betydningen virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet
- ha hensiktsmessig omfang og detaljeringsgrad i styringen av aktiviteter, oppdrag og forskningsområder
- gjennomføres på en effektiv måte, med mer lik praksis mellom departementene i formen på styring og i rapporteringskrav

Styringssystemet for Forskningsrådet er under utvikling. For 2016 er målene konkretisert og utdypet for å tydeliggjøre hva Forskningsrådet skal oppnå. I tillegg er det valgt strategiske

områder for noen av målene som vil inngå i styringsdialogen. Det vil bli arbeidet videre med å konkretisere og utdype mål for å tydeliggjøre hva Forskningsrådet skal oppnå, valg og omtale av strategiske områder og utvikling av styringsinformasjon for budsjettåret 2017. Dette arbeidet vil ha særlig oppmerksomhet på mål 3 om å møte store samfunnsutfordringer og mål 4 om et velfungerende forskningssystem. I det videre arbeidet vil det også bli lagt vekt på å utvikle felles forståelse av sentrale begreper som brukes om styringssystemet. Det vil også bli foretatt en helhetlig vurdering av styringssystemet. Styringssystemet skal forbedres underveis på grunnlag av erfaring med styringspraksis og gjennom ekstern evaluering (følgeevaluering) som startet høsten 2015. Styringssystemet skal være fleksibelt slik at det fungerer for departementer med små og store tildelinger til Forskningsrådet.

Styringsinformasjon sier noe (direkte eller indirekte) om Forskningsrådets oppnåelse av målene. Denne styringsinformasjonen er felles for alle departementene, og så langt det er mulig skal styringsinformasjonen brytes ned på ulike områder som har særlig interesse for departementene. Styringsinformasjon kan både være krav fra departementene som varsles i tildelingsbrevene, og som Forskningsrådet skal rapportere på i årsrapporten, og annen relevant informasjon som Forskningsrådet velger å trekke inn i sin vurdering av måloppnåelsen (for eksempel resultater fra evalueringer). For de fleste av de strategiske områdene vil Kunnskapsdepartementet, sammen med departementene og Forskningsrådet, arbeide videre med å utvikle styringsinformasjonen.

I tillegg kan departementene be om ytterligere styringsinformasjon som er vesentlig for departementene og som ikke antas å bli dekket av struktur for rapportering, jf. punkt 4 og prosess med å utvikle rapporteringen.

Det er gjennom dette tildelingsbrevet fastsatt hvilken type styringsinformasjon (analyser/undersøkelser og/eller indikator) vi legger til grunn per dags dato, og det vil i varierende grad være behov for videreutvikling av denne. For nærmere beskrivelse av styringsinformasjon og hvordan rapporteringen skal skje, vises det til punkt 4.

3.1 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for 2016

Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet

For alle forskningens begrunnelser, både instrumentelle og kulturelle, er den vitenskapelige kvaliteten en grunnleggende forutsetning. Vitenskapelig kvalitet forutsetter både talentfulle individer og infrastruktur og andre forskningsressurser av høy kvalitet. Forskningsrådet skal tildele etter konkurranse, og skal identifisere og støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningsrådet skal også bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i det enkelte forskningsmiljø eller på det enkelte forskningsområde.

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

En forholdsvis stor del av den mest betydningsfulle forskningen kan tilskrives et fåtall av forskerne, som virker i fronten av sine felt. Det er et mål at flere fagmiljøer i Norge driver forskning av internasjonalt fremragende kvalitet. Forskningsrådet skal mobilisere talentene,

bidra til kvalitetsutvikling og legge til rette for at potensialet i de fremste miljøene virkeliggjøres.

Styringsinformasjon: Undersøkelse

- Bibliometrisk siteringsanalyse av bidrag til internasjonalt fremtredende fagmiljøer

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

For å utnytte forskningens potensial er det ikke tilstrekkelig med bare de få miljøene som er ledende på sine felt, det er også behov for vitenskapelig kvalitet i bredden av en mangfoldig forskningssektor og på en rekke områder. Forskningsrådet skal sikre god vitenskapelig kvalitet i alle sine tildelinger. Forskningsrådet skal også bidra til fornyelse ved å identifisere potensial for kvalitet og stimulere kvalitetsutvikling i forskningen.

Styringsinformasjon: Undersøkelse

- Analyse med utgangspunkt i søknadsdatabasen av konkurranse og gjennomslag

Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet

Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. Forsknings- og utviklingsarbeid gir økt verdiskaping gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger.

Strategisk område: Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurransevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse og alder, næring og geografi.

Styringsinformasjon: Indikator

Skal utvikles for bruk i rapporteringen for 2016 og legges til grunn for styringsdialogen i 2017. Informasjon om dette vil bli ettersendt.

Strategisk område: Styrket evne til omstilling i norsk økonomi

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.

Styringsinformasjon: Indikator

Skal utvikles for bruk i rapporteringen for 2016 og legges til grunn for styringsdialogen i 2017. Informasjon om dette vil bli ettersendt.

Strategisk område: Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi.

Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Styringsinformasjon: Indikator

Skal utvikles for bruk i rapporteringen for 2016 og legges til grunn for styringsdialogen i 2017. Informasjon om dette vil bli ettersendt.

Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer

Et sentralt mål for forskningspolitikken er kunnskap som gjør oss best mulig i stand til å møte de store utfordringene samfunnet står overfor. Forskningsrådet skal finansiere forskning som er nyttig for samfunnet, og for å møte de store samfunnsutfordringene. Forskningsrådet påvirker hvilke områder/problemstillinger det forskes på og hvor mye, kvaliteten på forskningen og kompetansen i miljøene, og koblingene i og mellom forskningssystemet og i ulike deler av samfunnet.

Strategisk område: Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester

Forvaltningen og de offentlige tjenestene møter store krav til kunnskap og kompetanse fremover, blant annet på grunn av komplekse samfunnsendringer (blant annet knyttet til demografi, bosetting, sikkerhet, helse og arbeidsdeltakelse), høye kvalitetskrav og behovet for samspill mellom tjenestene. Det offentlige har ansvar for at tjenestene har høy kvalitet og for å vite om tjenestene virker etter hensikten. Flere områder i offentlig sektor er forskningssvake i den forstand at det finnes lite forskningsbasert kunnskap på området i dag.

Forskningsrådet skal øke forskningens bidrag til gode, effektive og kunnskapsbaserte tjenester og til fornyelse i offentlig sektor. Forskningsrådet skal bidra til å heve forskningskvaliteten på strategisk viktige områder, til at det drives relevant forskning på områder med store kunnskapsbehov (f.eks. som identifisert av tjenestemottakere, tjenestene og myndighetene), til styrket samspill mellom forskning, utdanning og praksis. Forskningsrådet skal også bidra til at forskningsbasert kunnskap spres og bidrar til innovasjon i offentlig forvaltning og næringsliv til nytte for tjenestemottakerne.

Styringsinformasjon: Analyse

Tentativt strategisk område fra 2017: Hav

Beskrivelse og styringsinformasjon vil bli utviklet for bruk fra 2017.

Tentativt strategisk område fra 2017: Klima, miljø og miljøvennlig energi

Beskrivelse og styringsinformasjon vil bli utviklet for bruk fra 2017.

Mål 4: Velfungerende forskningssystem

Dette målet skal ivareta Forskningsrådets strukturerende rolle for utviklingen av det norske forskningssystemet. Målet har vært sentralt i de to siste forskningsmeldingene, hvor flere

aspekter av hva som gjør systemet velfungerende, er omtalt. I denne omgang er det europeiske samarbeidet det eneste som er trukket ut og beskrevet. Departementene og Forskningsrådet vil i 2016 bli involvert i arbeidet med en utdypende beskrivelse av målet og valg av ev. flere strategiske områder.

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont 2020

Deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid er et sentralt virkemiddel for å forbedre norsk forskning, både for å oppnå høyere vitenskapelig kvalitet og større positive bidrag til samfunns- og næringsutviklingen. Europa er det viktigste området for norske samarbeidsrelasjoner og deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon det viktigste enkelttiltaket for internasjonalisering av norsk forskning. Forskningsrådet skal bidra til å mobilisere forskningsmiljøene til økt deltakelse i rammeprogrammet og til at søknadene i større grad kvalifiserer til støtte.

Styringsinformasjon: Analyse

- Analyse av mobilisering og kvalifisering til Horisont 2020 og samvariasjon mellom deltakelse i ordninger i Forskningsrådet og rammeprogrammet

Mål 5: God rådgivning

Forskningsrådet har ansvar for å gi myndighetene råd i forskningspolitiske saker. Forskningsrådet skal gi råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken (herunder sektorvise problemstillinger), og for hvordan de gjeldende forskningspolitiske prioriteringer bør følges opp.

Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene
Dette styringsområdet skal legge til rette for en strategisk dialog med departementene om de viktigste elementene i Forskningsrådets rådgivningsfunksjon.

Dialogen vil dreie seg både om kvaliteten og effektiviteten i rådgivningen. Kvalitet handler i stor grad om hvor relevante, velfunderte og godt begrunnet rådene er. For å ha effekt må også rådene tas i bruk, og rådgivningsprosessen legge til rette for dette (til riktig tid, i riktig format, med en tillitsvekkende dialog, osv.).

Styringsinformasjon: Analyse

- Spørreundersøkelse

3.2 Områder som skal ha særlig oppmerksomhet i 2016

Nedenfor følger en gjennomgang av områder som skal ha særlig oppmerksomhet i 2016.

3.2.1 Oppfølging av langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Som nevnt spiller Forskningsrådet en sentral rolle i oppfølgingen av de forskningspolitiske prioriteringene i langtidsplanen. Kunnskapsdepartementet forventer at rådet fortsetter å ta eierskap til oppfølgingen av langtidsplanen og at dette kommer konkret til uttrykk i sentrale dokumenter som satsingsforslag og budsjettforslag. Kunnskapsdepartementet vil også oppfordre Forskningsrådet til å etterstrebe best mulige vurderinger av hvordan/på hvilken måte rådets virkemidler bidrar til å følge opp langtidsplanenes overordnede mål og langsiktige prioriteringer.

3.2.2 Oppfølging av nasjonal strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU

Norsk deltagelse i forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU er høyt prioritert i norsk forskningspolitikk. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet innretter sine virkemidler slik at disse virker både kvalifiserende og mobiliserende, og at særlig oppmerksomhet rettes mot store H2020-programmer med svake norske resultater så langt. Tilsvarende forventes det at Forskningsrådet gir disse programmene særskilt oppmerksomhet i Forskningsrådets rådgivningsapparat.

3.2.3 Rådgivning

Resultatene av den spørreundersøkelsen som Kunnskapsdepartementet har gjennomført, viser at Forskningsrådets rådgivningstjeneste i all hovedsak fungerer tilfredsstillende, men at det er potensial for forbedringer i den formaliserte rådgivningen. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at Forskningsrådet går i nærmere dialog med departementene slik at rådgivningen oppleves som uavhengig, faglig fundert og relevant. I tillegg bør Forskningsrådet vektlegge å vise hvilket kunnskapsgrunnlag rådgivningen bygger på når det gjelder dokumenter som store satsinger/budsjettforslag og programplaner. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet bruker resultatene av undersøkelsen til dialog med departementene og til å forbedre sin rådgivning. Rådet bør ha særlig oppmerksomhet på de departementene med de største bevilgningene og der forbedringspotensialet er størst.

4. RAPPORTERING - STYRINGSSYSTEMET

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av Forskningsrådets innsats og resultater. Dette skal gi departementene grunnlag for å vurdere ressursbruk og måloppnåelse, jf. krav til årsrapport i bestemmelser om økonomistyring i staten. Vi viser også til punkt 8 for nærmere informasjon om frister og andre rapporteringskrav (administrative forhold og lovpålagt rapportering).

Innholdet og strukturen i årsrapportens del III Årets aktiviteter og resultater, skal utvikles videre i samarbeid med Forskningsrådet og departementene, jf. utviklingen av styringssystemet. Dette gjelder både rapport på samlet måloppnåelse og departementsvise rapporter. Kunnskapsdepartementet legger vekt på å sikre en prosess framover som gir departementene trygghet for at de får den nødvendige styringsinformasjonen i årsrapporten og at supplerende informasjon og statistikk blir gjort tilgjengelig for departementene.

I tråd med ambisjonene for styringssystemet er hensikten at det skal legges større vekt på resultater og virkninger og mindre vekt på enkeltaktiviteter, slik at rapportene gir et best mulig grunnlag for strategiske diskusjoner i styringsmøtene og etatsstyringsmøtene.

Kunnskapsdepartementet tar sikte på at et forslag til struktur for årsrapportens del III fra Forskningsrådet for 2016 skal være ferdig i god tid slik at Forskningsrådet får den tiden de trenger for å gjennomføre nødvendige omlegginger. Departementet vil komme tilbake til dette.

4.1 Rapport på samlet måloppnåelse

I punkt 3 fremgår mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Forskningsrådet. For alle målene skal Forskningsrådet i fellesdelen i årsrapporten for 2016 gi en overordnet vurdering av måloppnåelsen, på basis av relevant informasjonsgrunnlag (styringsinformasjon i form av indikatorer og/eller analyser der slike finnes og kvalitative resultatvurderinger). Det forventes at Forskningsrådet i større grad analyserer og vurderer i hvilken grad Forskningsrådets aktiviteter bidrar til at målene nås, med vekt på virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet. Alle målene skal vurderes, men alle vurderingene behøver ikke være like inngående. Måloppnåelsen trenger ikke være knyttet til aktiviteter i rapporteringsåret, men kan skrive seg fra aktiviteter så langt tilbake i tid som det er hensiktsmessig å inkludere.

Nedenfor utdypes nærmere styringsinformasjon som departementene forventer at Forskningsrådet rapporterer på i årsrapporten for de forskjellige målene. I tillegg kan Forskningsrådet supplere med relevant informasjon i årsrapporten, jf. punkt 3 i tildelingsbrevet.

Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

Styringsinformasjon: Som et grunnlag for styringsdialogen under området *verdensledende fagmiljøer* skal det gjennomføres en undersøkelse av Forskningsrådets bidrag til internasjonalt fremtredende fagmiljøer i Norge, valgt ut gjennom en bibliometrisk siteringsanalyse.

Rammene for undersøkelsen fastsettes i samarbeid mellom Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet.

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

Styringsinformasjon: Med utgangspunkt i Forskningsrådets database over søknader og tildelinger skal Forskningsrådets påvirkning på konkurransen i ulike virkemidler undersøkes. Undersøkelsen kan også se på Forskningsrådets påvirkning på kvalitetsutviklingen over tid for søknader fra enkeltmiljøer. Rammene for undersøkelsen fastsettes i samarbeid mellom Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet.

Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet

Som et grunnlag for vurdering av måloppnåelse under målet om økt verdiskaping i næringslivet skal det innhentes informasjon om mottakereffekter (virkninger), og supplere disse med informasjon om samfunnseffekter dersom det lar seg gjøre. Mottakereffekter er effekter som oppstår hos mottakeren, underveis og etter ferdigstilt forskningsprosjekt. Samfunnseffektene inkluderer ringvirkninger av prosjektet i økonomien for øvrig, gjennom effekter bl.a. hos andre forskningsinstitusjoner og virksomheter.

For alle de tre strategiske områdene under mål 2, skal det innhentes informasjon ved bruk av indikatorer. Det skal velges indikatorer som kan beskrive virkninger og effekter av Forskningsrådets tildelinger hos mottakerne, supplert med eventuelle indikatorer for effekter på samfunnsnivå som Forskningsrådet kan påvirke og som kan isoleres med rimelig grad av sikkerhet. Det skal unngås indikatorer som er for budsjettsensitive, dvs. knyttet til antall og mengde aktiviteter. Det skal fokuseres på indikatorer som har god kvalitet, er relevante og er konsistente i målinger (reliabilitet). Videre skal indikatorer fungere sammen og samlet gi et grunnlag som er godt nok for å vurdere måloppnåelse på en årlig og flerårig basis. Indikatorene skal være spredt utover effektkjeden (og fra ulike kilder og av ulik/utfyllende karakter).

Det skal identifiseres aktuelle indikatorer, slik at disse kan legges til grunn i tildelingsbrevet for 2016 for rapporteringen på måloppnåelse for samme år. Rammene for arbeidet fastsettes i samarbeid mellom Nærings- og fiskeridepartementet og Kunnskapsdepartementet. Styringsinformasjonen skal utvikles i samarbeid med de andre departementene og Forskningsrådet, og med intensjon om ferdigstilling rundt årsskiftet.

Arbeidet med å finne frem til gode indikatorer for de sene mottakereffektene og eventuelle samfunnseffekter er krevende, og det vil kunne bli behov for videre utviklingsarbeider også etter at tildelingsbrevene for 2016 er sendt. Informasjon om hvilke indikatorer som skal benyttes for 2016 vil bli ettersendt.

Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer

Strategisk område: Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester

Styringsinformasjon: Forskningsrådet er gitt i oppgave å foreslå noen alternativer for styringsinformasjon for bruk i 2016. Kunnskapsdepartementet vil ha dialog med departementene om rådets forslag og komme tilbake til Forskningsrådet.

Forskningsrådet skal i rapporteringen for 2016 gjøre rede for hvilke virkninger Forskningsrådet kan vise til innenfor dette strategiske området. Det forventes at det innenfor minst ett av spørsmålene som vurderes, blir tatt i bruk kvantitativ informasjon som kaster lys over virkningene av Forskningsrådet. Redegjørelsen bør dekke alle aspektene som er nevnt i beskrivelsen av området, men ett eller flere kan plukkes ut for en grundigere analyse.

Mål 4: Velfungerende forskningssystem

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont 2020

Styringsinformasjon: Det skal gjennomføres en analyse av Forskningsrådets bidrag til å mobilisere til økt deltakelse i EUs rammeprogrammer for forskning, og til at søkere i større grad kvalifiseres til støtte. En del av undersøkelsen skal vurdere Forskningsrådets rådgivningstjenester, og en del av undersøkelsen skal analysere samvariasjon mellom deltakelse i ordninger i Forskningsrådet og EU. Rammene for undersøkelsene fastsettes i samarbeid mellom Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet.

Mål 5: God rådgivning

Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene

Styringsinformasjon: Det skal gjennomføres en spørreundersøkelse for å avdekke departementenes vurderinger av rådgivningen i 2015. Innholdet og gjennomføring av spørreundersøkelsen fastsettes av Kunnskapsdepartementet. Forskningsrådet bes om å vurdere resultatene av undersøkelsen og identifisere forbedringsområder.

4.2 Departementsvise rapporter

I årsrapporten skal Forskningsrådet også rapportere til hvert departement. Det forventes at Forskningsrådet i større grad analyserer og vurderer i hvilken grad Forskningsrådets aktiviteter bidrar til at målene nås, med vekt på virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet. Som nevnt innledningsvis i punkt 4 skal årsrapporten videreutvikles og det arbeides med en felles struktur. I årsrapporten vil departementene bli koblet tettere opp mot de målene som er fastsatt for Forskningsrådet, ved at det legges opp til at Forskningsrådet i årsrapporten skal gi en vurdering av det aktuelle departements tildelinger strukturert etter målene som er fastsatt for rådet. Om dette skal inngå i rapport på samlet måloppnåelse eller i de departementsvise rapportene er ikke endelig avklart.

Sentrale elementer i rapporteringen til departementene:

- Vurdering av måloppnåelse for det aktuelle departements tildelinger på basis av styringsinformasjon og kvalitative vurderinger strukturert etter målene som er fastsatt for Forskningsrådet
- Oversikt over porteføljen og bidrag til sektorpolitiske forskningsmål og -prioriteringer for det enkelte departement
- Begrunnelser for valg av aktiviteter og virkemidler
- Oversikt over bevilgningene fra det enkelte departement
- Utkvitteringer av budsjettmessige føringer og oppdrag

Forskningsrådet skal også utvikle det sektorrelevante datagrunnlaget videre slik at departementene får dekket sine behov for supplerende informasjon og relevant statistikk. Forskningsrådet må derfor fortsette arbeidet med å tilrettelegge for enkel tilgang til informasjon som departementene trenger. Forskningsrådet bør lage en oversikt over informasjon/statistikk som viser hva som finnes og hvor den er tilgjengelig.

5. RAPPORTERING - LANGTIDSPLANEN FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet i sin rapport på langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 7 (2014-2015) dokumenterer hvordan rådets FoU-tildelinger er fordelt på regjeringens prioriteringer, og at Forskningsrådet vurderer i hvilken grad rådets virkemidler og aktiviteter bidrar til å følge opp langtidsplanens langsiktige prioriteringer.

6. ANDRE KRAV OG FORVENTNINGER

Nedenfor følger fellesføringer som gjelder for alle Kunnskapsdepartementets underliggende virksomheter (6.1 og 6.2). Punkt 6.3 er en fellesføring fra regjeringen som er tatt inn i alle tildelingsbrevene i 2016.

6.1 Samfunnssikkerhet og beredskap (SOB)

[Kunnskapsdepartementets styringsdokument](#) for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren skal ligge til grunn for Forskningsrådets arbeid på dette feltet.

Forskningsrådet skal utføre virksomhetstilpassede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) minimum annet hvert år, ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser. Disse kravene til samfunnssikkerhet og beredskap omfatter også informasjonssikkerhetsarbeidet. Forskningsrådet skal påse at informasjonssikkerhetsarbeidet er i samsvar med eForvaltningsforskriften og Kommunal- og moderniseringsdepartementets [Handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen](#) 2015-2017. Departementet viser for øvrig til veilederen [Veiledning i beredskapsplanlegging](#) utarbeidet av Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet, og [UNINETT's veiledning til styringssystem for informasjonssikkerhet](#).

Forskningsrådet skal i årsrapporten for 2016 rapportere på følgende:

1. Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2015 eller 2016?
2. Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2016?
3. Redegjøre kort og overordnet (maks. 1 side) for virksomhetens oppfølging av de fem tiltaksområdene i Handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen, herunder beskrive virksomhetens styringssystem for informasjonssikkerhet.

Dersom spørsmål 1 til 2 besvares med "nei", må Forskningsrådet opplyse om hvorfor tiltaket ikke er gjennomført, og presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

6.2 Lærlinger

For å sikre det framtidige behovet for faglært arbeidskraft og gi ungdom muligheter til å gjennomføre videregående opplæring, må den statlige forvaltningen gjøre en større innsats for å skape flere læreplasser. Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har lansert en strategi for å forplikte og oppfordre statlige virksomheter til å øke antall læreplasser. Vi viser også til informasjonsside for nye lærebedrifter:

www.lærlingløftet.no.

Forskningsrådet skal øke antallet lærlinger som er tilknyttet virksomheten i perioden 2014-2016. Det er mulig å inngå samarbeid med andre for å oppfylle kravet, jf. tildelingsbrevet for 2015 der Forskningsrådet ble bedt om å samarbeide med de nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK) for at FEK skal oppfylle kravet om lærlinger. Vi viser for øvrig til Statens personalhåndbok, kap. 9.10 Særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for lærlinger og lære kandidater i staten.

I årsrapporten for 2016 skal Forskningsrådet rapportere om antall lærlinger i 2014, 2015 og 2016. Virksomheter som ikke har nådd målet, må redegjøre for årsaken til dette og hva de har gjort for å oppfylle kravet.

6.3 Brukerorientering

Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest ønsker regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen.

I 2016 skal Forskningsrådet kartlegge hvordan brukere opplever virksomheten. Forskningsrådet står fritt til selv å velge metode for kartleggingen. Virksomheter som allerede har etablert gode systemer for brukerundersøkelser og brukerdialog, skal vurdere behovet for å forbedre eksisterende initiativer eller å iverksette nye.

På bakgrunn av kartleggingen skal Forskningsrådet vurdere og eventuelt ta initiativ til tiltak som kan forbedre tjenestene. I årsrapporten for 2016 skal Forskningsrådet omtale resultatet av kartleggingen og eventuelt beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt.

6.4 Registrering i Brønnøysund av statsstøtte

Regelverket om offentlig støtte har nylig blitt revidert i EU/EØS. Norge er etter de nye reglene forpliktet til å innføre et register for offentlig støtte innen 1. juli 2016. Et slikt nasjonalt register er planlagt etablert i løpet av første halvår 2016 i regi av Brønnøysundregisteret. Norges forskningsråd må registrere relevante støtteordninger i det nye registeret, når det er opprettet, etter gjeldende regler.

7. ETATSSTYRINGSMØTET

Kunnskapsdepartementet vil på etatsstyringsmøtet ha strategisk dialog med Forskningsrådet med utgangspunkt i målene som er fastsatt for Forskningsrådet, strategiske områder og styringsinformasjon. Kunnskapsdepartementet vil i forkant involvere de øvrige departementene i forberedelsene til etatsstyringsmøtet. Etatsstyringsmøtet skal være i begynnelsen av juni. Dato for møtet fastsettes senere. Kunnskapsdepartementet forventer at styreleder, nestleder og divisjonsstyrelederne deltar.

Kunnskapsdepartementet ønsker å legge opp til en mer omforent dagsorden for etatsstyringsmøtet. Departementet ber derfor om at Forskningsrådet melder inn strategisk viktige saker til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av årsrapporten 2015, 15. mars 2016. Kunnskapsdepartementet vil sende Forskningsrådet dagsorden for møtet i god tid.

8. FRISTER

Leveranse	Frist	Mottakere
Årsregnskap 2016	15. mars 2017	Kunnskapsdepartementet
Årsrapport 2016	15. mars 2017	Departementene
Samlerapport om de regionale forskningsfondenes virksomhet i 2016	1. mai 2017	Kunnskapsdepartementet
Årsrapport for forskningsinstituttene 2016	1. juni 2017	Departementene
Avviksrapport for 1. halvår 2016	20. august 2016	Departementene
Avviksrapport for 2016	I årsrapporten for 2016	Departementene

Kunnskapsdepartementet vil minne om kravene som følger av Finansdepartementets siste revidering av økonomibestemmelsene og rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.

- Økonomibestemmelsene pkt. 2.3.2: Virksomheten skal publisere tildelingsbrevet på sine nettsider så snart det er mottatt.
- Økonomibestemmelsene pkt. 2.3.3: Årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 1. mai eller så snart den er behandlet i styringsdialogen mellom departementet og virksomheten.
- Rundskriv R-115, pkt. 4.2: Virksomheten skal publisere revisjonsberetningen som et tillegg til årsregnskapet, etter at Riksrevisjonen har overlevert Dokument 1 til Stortinget og resultatet av regnskapsrevisjonen dermed er offentlig.

8.1 Årsregnskap

Årsregnskap for 2016 skal sendes Kunnskapsdepartementet innen 15. mars 2017. Kunnskapsdepartementet videresender til Riksrevisjonen. Oversikt over overførte midler fordelt på poster i statsbudsjettet skal framlegges sammen med regnskapet. Forskningsrådet kan ta utgangspunkt i rapport om overførte midler på program/aktivitetsnivå. Der det er samfinansiering av programmer, godtas en andelsberegning av programmene.

Regnskapet skal leveres departementet i tråd med kontoplanen i de statlige regnskapsstandarder (SRS), og det skal leveres en kontantstrømsoppstilling etter den direkte metoden.

8.2 Årsrapport

Det vises til punkt 4 i dette tildelingsbrevet som omtaler nærmere rapporteringskravene i styringssystemet.

Årsrapporten skal også inneholde en rapportering for administrasjonsbudsjettet (som også viser forbruk per departement), og redegjøre for hva som er gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter likestillingslovens § 1a, diskrimineringsloven §3a og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven §3.

8.3 Avviksrapportering

Departementene ber om halvårlige rapporter om eventuelle vesentlige avvik i forhold til vedtatte planer eller tildelingsbrev. Avviksrapportene skal rettes mot de mål og resultatkrav som er angitt i tildelingsbrevene. Forskningsrådet skal videre fremme forslag om mulige korrigerende tiltak, jf. «Bestemmelser om økonomistyring i staten», punkt 1.5.1. Avviksrapporten for første halvår skal inkludere et anslag for forventet overføring til neste år.

8.4 Vedtatt budsjett for 2016

Budsjettet skal inneholde en redegjørelse for hvordan Forskningsrådet vil følge opp de prioriteringer som er gitt i Prop. 1 S (2015-2016) og i departementenes tildelingsbrev. I budsjettet skal det avslutningsvis gis en departementsvis oversikt over endelig fordeling av tildelt budsjetttramme på program/aktivitetsnivå. Oversikten skal gi informasjon om de ulike programmenes totale budsjetttramme samt vise hvor stor andel hvert departement har i de ulike programmene.

Departementene ber også om at dokumentet inneholder en oversikt over alle aktiviteters budsjett for 2015, budsjett for 2016 og disponibelt budsjett 2016 (som inkluderer overføringer fra tidligere år). Departementene ber om at Forskningsrådet oversender vedtatt budsjett for 2016 innen 1. mars 2016.

8.5 Budsjettforslag for 2017

Budsjettforslaget skal være et utdypning og detaljering av forslaget til store satsinger. Departementene ber om at Forskningsrådet utarbeider et fullstendig budsjettforslag for 2017 innen 1. mars 2016.

8.6 Satsingsforslag 2018

Forslaget til store satsinger skal følge opp langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og skal angi klare prioriteringer. Forskningsrådet skal se på mulighetene for omprioriteringer som gir rom for satsinger innenfor den eksisterende økonomiske rammen. Det må komme tydelig fram hvordan eventuelle frihetsgrader innenfor departementenes bevilgninger skal benyttes. Det vises for øvrig til mal for omtale av de enkelte satsingsforslagene i bestillingsbrev for store satsinger for 2016.

Departementene ber om at satsingsforslag for 2018 skal foreligge til 15. november 2016.

8.7 Standardiserte økonomiske nøkkeltall

Nettobudsjetterte virksomheters utgifter og inntekter skal synliggjøres for å gi et best mulig bilde av statens samlede inntekter og utgifter for virksomheter som omfattes av statsbudsjettet, jf. rundskriv R-8/2015, (statsregnskapet 2015) og R-9/2015 (statsbudsjettet 2017). Kunnskapsdepartementets frist til statsregnskapet er 29. februar, Forskningsrådets frist til Kunnskapsdepartementet for endelige tall til statsregnskapet er 20. februar. Det skal også rapporteres til statsbudsjettet, dette har frist 15. februar, og kan eventuelt være foreløpige tall.

Del 2 – Kunnskapsdepartementet som sektordepartement

1. INNLEDNING

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2016, jf. Innst. 12 S (2015-2016), Innst. 14 S. (2015-2016), Prop. 1 S (2015-2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016).

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Regjeringen har fastsatt fem mål for Forskningsrådets virksomhet:

- Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4: Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5: God rådgivning

Det vises til Kunnskapsdepartementets brev som etatsstyrer for en nærmere omtale av målene, strategiske områder og styringsinformasjon.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet arbeider etter tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

1. Utdanning og læring for utvikling og deltakelse i samfunnet for hver enkelt
2. Kompetanse som trengs i dag og i framtiden
3. Kunnskap for ny erkjennning, samfunnsutvikling og konkurransekraft

Norges forskningsråd er en sentral aktør i det norske forsknings- og innovasjonssystemet og et sentralt virkemiddel for å nå Kunnskapsdepartementets overordnede mål.

Tildelingsbrevet til Forskningsrådet ivaretar Kunnskapsdepartementets tre roller:

- Kunnskapsdepartementet som forskningskoordinerende departement, dvs. ansvar for sektorovergripende satsinger og instituttbevilgninger (i hovedsak bevilgningene under kap. 285 postene 53, 54 og 55, kap. 287 postene 57 og 60, kap. 288 post 21).
- Kunnskapsdepartementets ansvar for langsiktig, grunnleggende forskning, dvs. ansvar for grunnforskning og særlige satsinger rettet mot UH-sektoren (i hovedsak bevilgningene under kap. 285 post 52 og kap. 281 post 50).
- Kunnskapsdepartementets sektoransvar for forskning om "kunnskapssektoren" (barnehage, utdanning og forskning, bevilgninger over flere poster).

Det er krevende å tilordne departementets midler på en post til de enkelte målene for Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet tildeler midler til Forskningsrådet over mange kapitler og poster, og midlene under en post bidrar til flere av målene.

Kunnskapsdepartementets midler skal bidra inn mot alle de fem målene som gjelder for Forskningsrådet.

2.2 Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av strategiske områder og styringsinformasjon, vises det til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer, punkt 3.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2016

Kunnskapsdepartementet tildeler Norges forskningsråd kroner 4 160 448 i 2016. Til grunn for bevilgningene ligger en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform som for 2016 er satt til 0,7 %. Denne reformen er et årlig krav som forutsetter at alle statlige virksomheter setter i verk tiltak for å bli mer effektive.

Fordelingen av midler over forskjellige kapitler og poster i departementets budsjett følger nedenfor. Det vises også til omtale av de enkelte kapitlene og postene i Kunnskapsdepartementets Prop. 1 S (2015-2016).

3.1 Hovedprioriteringene i statsbudsjettet for 2016 er som følger:

Langsiktig, grunnleggende forskning, kap./post 285.52

Midlene over kap. 285 post 52 skal finansiere langsiktig, grunnleggende forskning på alle fagområder og bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i forskningsmiljøer eller på enkelte forskningsområder. I 2016 styrker Kunnskapsdepartementet ordningen med Fri prosjektstøtte med 50 mill. kroner. Økningen skal gå til å oppfylle Kunnskapsdepartementets del av Fellesløftet III og etablering av det nye virkemiddelet FRIPRO Toppforsk.

Strategiske satsinger, kap./post 285.53

Midlene over denne posten skal særlig støtte opp om den koordinerende rollen Kunnskapsdepartementet har i forskningspolitikken. Midlene skal finansiere store programmer, sattersatsinger (SFI og FME), handlingsrettede programmer og stimuleringsordninger for internasjonalt forskningssamarbeid.

I 2016 trapper Kunnskapsdepartementet opp midlene til stimuleringsiltak for god norsk deltakelse i EUs rammeprogram med til sammen 131,3 mill. kroner. Departementet har hatt dialog med Forskningsrådet om den nærmere fordelingen av disse midlene slik at de samlet sett innrettes slik at de best mulig stimulerer til økt norsk deltakelse og gjennomslag i Horisont 2020.

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet sammen med Innovasjon Norge tar et større operativt ansvar når det gjelder oppfølgingen av regjeringens strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU. Av det samlede beløpet skal 25 mill. kroner i 2016 gå til tiltak i regi av Innovasjon Norge. Midlene skal gå til (tentative beløp):

- Rådgivning og kvalifisering i SMB-instrumentet - 15 mill. kroner
- Tiltak for næringsklynger - 5 mill. kroner
- Dybderådgivning for næringslivet - 5 mill. kroner

Disse midlene vil bli overført til Forskningsrådet for videre fordeling til Innovasjon Norge.

Når det gjelder fordelingen av de resterende midlene (106,3 mill. kroner), skal disse gå til å styrke følgende ordninger i Forskningsrådet, tentativt fordelt som følger:

- Prosjektetableringsstøtte PES/POS - 68,3 mill. kroner
- Styrket rådgivning og kvalitetssikring av prosjektsøknader - 23 mill. kroner
- Styrket tilstedeværelse i Brussel - 5 mill. kroner
- Særskilt satsing om helseforskning - 10 mill. kroner

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet kontinuerlig vurderer effektene av og fremdriften i de enkelte tiltakene slik at rådet kan vurdere eventuell omfordeling av midlene.

Departementet forventer at Forskningsrådet styrker samarbeidet med de relevante aktørene som Innovasjon Norge, helseforetakene og universitets- og høyskole-institusjonene for at norske forskningsmiljøer skal få bedre uttelling i H2020 enn i dag.

I 2016 øker Kunnskapsdepartementet midlene til de muliggjørende teknologiene (IKT, bioteknologi og nanoteknologi) med 30 mill. kroner. En slik satsing er viktig både for å bidra til økt verdiskaping i næringslivet og for å møte store samfunnsutfordringer.

I 2016 øker Kunnskapsdepartementet midlene til forskning innenfor klima, miljø og miljøvennlig energi med 20 mill. kroner, jf. budsjettforliket i Stortinget og nærmere omtale i Innst. 12 S (2015-2016).

Instituttene rolle i dr.grads-utdanningen skal styrkes ved at teknisk-industrielle institutter tildeles 20 stipendiatstillinger i 2016. Bevilgningen til formålet er 7,8 mill. kroner, slik at stillingene får en tredjedels budsjetteffekt i 2016 og hel budsjetteffekt fra 2017. Se også punkt 4 "Oppdrag fra Kunnskapsdepartementet".

Forskningsinfrastruktur, kap./post 285.54

Midlene over denne posten skal bidra til et velfungerende forskningssystem og økt vitenskapelig kvalitet. Bevilgningen på posten styrkes reelt sett med 25 mill. kroner i 2016. Satsingen på forskningsinfrastruktur skal bidra til å utvikle verdensledende fagmiljøer. Samtidig skal infrastruktur av høy kvalitet bidra til økt internasjonalisering og rekruttering.

For å legge til rette for økt grad av kvalitetssikring, bevaring, tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata blant forskere har BIBSYS, etter anbefaling fra Forskningsrådet, fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å bli norsk tildeler av Digital Object Identifier, DOI-nr. Kunnskapsdepartementet ber Forskningsrådet om å overføre 1 350 000 kroner i 2016 (engangsbevilgning) fra kapittel 285 post 54 til BIBSYS for å starte arbeidet med å etablere nasjonal infrastruktur for tildeling av DOI-nr. i Norge.

Instituttsektoren, kap./post 287.57 og 281.50

Kunnskapsdepartementets midler skal bidra til langsiktig kunnskaps- og kompetansebygging i de samfunnsvitenskapelige instituttene. Fra 2016 blir Uni Research fullt ut innlemmet i basisfinansieringssystemet for instituttene, og «Retningslinjer for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter» vil gjelde også for dette instituttet. Kunnskapsdepartementets midler skal bidra til å finansiere Uni Research Helse, som vil motta statlig basisbevilgning fra den samfunnsvitenskapelige arenaen.

Kunnskapsdepartementet har videre avsatt 10 mill. kroner til fusjoner og tettere samarbeid mellom institusjoner ("FUS-ordning"), se punkt 4 "Oppdrag fra Kunnskapsdepartementet".

Felles tiltak for universiteter og høyskoler, tilskudd til Norges forskningsråd, kap./post 281.50

Posten omfatter strategiske midler kanalisert gjennom Norges forskningsråd til ulike forskningsprogrammer og satsinger i Norges forskningsråd. Posten skal bidra til å styrke kvaliteten i UH-sektoren, gi økt uttelling i EU og bidra i den nasjonale utviklingen på linje med målene i strukturreformen. Posten skal også styrke den profesjonsrettede forskningen. Forskningsrådets disponering av rammen skal være i tråd med tidligere prioriteringer og tildelinger. Den totale rammen er på 167 574 000 kroner for 2016. Departementet ber Forskningsrådet vurdere hvordan et effektivitetskutt mest hensiktsmessig tas ut. I 2016 er effektiviseringskuttet på 951 000 kroner. Særskilte nye satsinger og økninger i budsjettet for 2016 skal ikke utsettes for reduksjon. Dette gjelder FORNY, ordningene for offentlig sektor-ph.d og nærings-ph.d. og midler til fusjoner og tettere samarbeid mellom institusjoner (FUS-midler).

Virkemiddelapparatet for kommersialisering av offentlig finansiert forskning, særlig TTO-ene, har behov for bedre finansielle rammer for prosjekt- og infrastrukturutvikling. Midlene fra Kunnskapsdepartementet under denne posten til FORNY2020 skal derfor styrkes med 15 mill. kroner i 2016.

Ordningene med offentlig sektor-ph.d. og nærings-ph.d. styrkes med 7,8 mill. kroner til 40 rekrutteringsstillinger i 2016. Midlene til halvparten av disse stipendiatstillingene vil bli faset ut etter en stipendiatperiode. Rekrutteringsstillingene får en tredjedels budsjetteffekt i 2016 og hel budsjetteffekt fra og med 2017.

Utdanningsforskning - midler over kap./poster 226.21, 226.63, 231.21, 231.51, 258.21, 281.50 og 285.53

Program for forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT) er det viktigste tiltaket Kunnskapsdepartementet har på utdanningsforskningsområdet, og departementet har høye ambisjoner for programmet. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet jobber videre med den strategiske utviklingen av FINNUT, slik at programmet bidrar til å nå målene departementet har satt i strategi for utdanningsforskning. Departementet tildeler 86 662 000 kroner til FINNUT i 2016.

Kunnskapssenter for utdanning er et viktig virkemiddel når det gjelder å gjøre resultater fra norsk og internasjonal utdanningsforskning kjent og tilgjengelig, og departementet har høye forventninger til senteret. Departementet tildeler 10,55 mill. kroner til kunnskapssentret for utdanning i 2016.

Forskningssatsingen LÆREEFFEKT har som mål å utvikle ny kunnskap om effektene av ulike former for økt lærertetthet på de laveste klassetrinnene i grunnskolen. I 2016 er det satt av 15,75 mill. kroner over kap./post 226.63 til dette forskningsprosjektet. Denne summen består av den opprinnelige helårsbevilgningen til forskning og utvikling for 2016 på 10,5 mill. kroner, og i tillegg midler for høsten 2015 (5,25 mill. kroner), som ikke ble bevilget i forbindelse med 2015-budsjettet.

Samarbeid med strategisk viktige land utenfor EU

Det vises til tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 09.01.2015 og omtale av midler (20 mill. kroner) til et nytt partnerskapsprogram for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med prioriterte land utenfor EU. Videre vises det til påfølgende etablering av programmet Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning (INTPART), utviklet av Forskningsrådet og Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) i fellesskap. Disse midlene er rettet mot alle de åtte prioriterte landene utenfor EU, og inngår i regjeringens satsing på utvikling av flere verdensledende fagmiljøer.

I 2016 styrkes INTPART med 13 mill. kroner som et av hovedtiltakene under *Panorama*, regjeringens nye strategi for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika (2016-2020) – jf. også omtale i selve strategien. Departementet legger til grunn at Forskningsrådet og SIU samarbeider om utforming og oppfølging av disse utlysningene, etter mønster av den første INTPART-utlysningen i 2015, med sikte på å nå de målsetningene som er formulert i Panorama-strategien.

Departementet forventer for øvrig at Forskningsrådet samarbeider med SIU om UTFORSK, det andre hovedtiltaket under *Panorama*, som SIU har fått hovedansvar for. For å nå strategiens målsetninger om gode koblinger mellom høyere utdanning, forskning og arbeids- og næringsliv, forventes det videre at Forskningsrådet samarbeider med Innovasjon Norge der dette vurderes som hensiktsmessig for å oppnå en mer helhetlig tilnærming til kunnskapssamarbeid med disse landene.

Andre føringer:

Gaveforsterkningsordningen

Fra 2016 skal Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (DKNVS) inkluderes i gaveforsterkningsordningen som godkjent mottaker.

Vitensentrene, kap./post 226.71

Ordningen med regionale vitensentre tildeles totalt 53 339 000 kroner i 2016. Midlene skal bidra til drift av de regionale vitensentrene i henhold til tilskuddsordningens innretning. Av dette beløpet skal Vitenparken, Campus Ås, tildeles 3 mill. kroner.

Administrasjonsbudsjettet. kap./post 285.55

De samlede interne administrasjonsutgiftene som består av Kunnskapsdepartementets administrasjonsbevilgning over kap. 285 post 55 og administrasjonsdelen fra departementenes forskningsbevilgninger, skal i 2016 ikke overstige 643 mill. kroner. Taket på de interne administrasjonsutgiftene reflekterer det faktum at alle underliggende virksomheter i 2016 vil få stramme administrasjonsbudsjetter. Taket følger konkret opp Stortingets krav om kutt på 0,7 % som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform og reduserte bevilgninger på 2,5 mill. kroner på kap. 285 post 55.

I fastsettelsen av taket på de interne administrasjonsutgiftene har departementet tatt hensyn til oppgaver som er pålagt av andre og der administrasjonsutgiftene også dekkes av andre. Dette utgjør en økning i rammen for taket på 8,8 mill. kroner. I tillegg økes taket med 8,7 mill. kroner for å ta høyde for styrket innsats for økt norsk deltakelse i Horisont 2020 (bedret rådgivning til søkere, Kunnskapskontor i Brussel og JPI-arbeid).

Departementet er kjent med arbeidet som er gjort i rådet så langt med sikte på effektivisering og interne omdisponeringer. Departementet forventer at Forskningsrådet fortsetter arbeidet med å utnytte stordriftsfordeler og mulighetene for effektivisering og interne omdisponeringer som er til stede i en stor virksomhet som Forskningsrådet. Dette vil være nødvendig for å kunne omprioritere administrative ressurser til å styrke arbeidet rettet mot EU.

Dersom det skjer noe ekstraordinært som eventuelt kan gi grunnlag for å overskride taket, må rådet ta kontakt med Kunnskapsdepartementet.

3.2 Midler til Norges forskningsråd 2016

Kap./post	Kapittel og postnavn	Tildeling i 1000 kroner
226.21	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Spesielle driftsutgifter</i> - FINNUT: 28,727 mill. kroner - Forskning på spesialundervisning (egen utlysning gjennom FINNUT): 5 mill. kroner	33 727
226.63	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.-4. trinn</i>	15 750
226.71	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Tilskudd til vitensentre</i>	53 339
231.21	Barnehager, <i>Spesielle driftsutgifter</i> - FINNUT: 8,243 mill. kroner - Kunnskapscenter for utdanning: 1 mill. kroner	9 243
231.51	Barnehager, <i>Forskning</i> - FINNUT: 8,694 mill. kroner	8 694
258.21	Tiltak for livslang læring,	

	<i>Spesielle driftsutgifter</i> - FINNUT: 4,4 mill. kroner - Forskning på voksnes læring: 5,3 mill. kroner - Kunnskapscenter for utdanning: 9,55 mill. kroner	19 250
281.50	Felles tiltak for universiteter og høyskoler, <i>Tilskudd til Norges forskningsråd</i> - FORNY 2020: 31 249 mill. kroner - Nærings-ph.d og offentlig-sektor-ph.d.: 46 244 mill. kroner - FUS-ordning: 10 mill. kroner - Andre tiltak som finansieres under denne posten: Strategiske høyskoleprogram (SHP), VRI, FINNUT (inkl. nasjonal forskerskole i lærerutdanning), kunnskapsgrunnlaget for forskningspolitikken, forskerskoler for universitetsmuseene og Helsevel	167 574
285.52	Norges forskningsråd, <i>Langsiktig, grunnleggende forskning</i>	1 600 972
285.53	Norges forskningsråd, <i>Strategiske satsinger</i>	1 256 047
285.54	Norges forskningsråd <i>Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse</i>	486 317
287.21	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>Spesielle driftsutgifter</i> - Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik: 9 mill. kroner	9 000
287.57	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter</i>	178 759
287.60	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning</i> - Norges forskningsråd for dekning av årlige administrative merutgifter knyttet til ordningen	9 100
288.21	Internasjonale samarbeidstiltak <i>Spesielle driftsutgifter</i>	33 000
	Sum forskningsmidler	3 880 772
285.55	Norges forskningsråd, <i>Administrasjon</i>	279 676
	Kunnskapsdepartementet totalt	4 160 448
165.70 (UD)	Forskning, kompetanseheving og evaluering, <i>Forskning og høyere utdanning</i>	16 400

3.3 Budsjettekniske forhold

Det er gjort tekniske flyttinger som innebærer en reduksjon i bevilgningene på kap. 285 post 52 på 16,2 mill. kroner, en økning i bevilgningene på kap. 285 post 53 på 20,2 mill. kroner og

en reduksjon i bevilgningen på kap. 285 post 54 på 4 mill. kroner. For ytterligere detaljer vises det til Prop. 1 S (2015-2016) fra Kunnskapsdepartementet.

Bevilgningen til samarbeidet mellom Simula, Universitet i Oslo og University of California på 10,3 mill. kroner er flyttet fra kap. 260 post 50 til kap. 285 post 52.

Midlene til Forskningsrådet vil bli overført i tre rater: den 30. januar, 30. april og 30. august 2016.

Tildelingen over Utenriksdepartementets kap. 165 post 70 gjelder grunnbevilgningen til Christian Michelsens institutt (CMI). Kunnskapsdepartementet har fått en belastningsfullmakt fra UD, og vil utbetale midlene sammen med bevilgningene til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene.

3.4 Fullmakt til omfordeling

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at Forskningsrådets forslag til nullbudsjett for 2016 danner grunnlag for rådets virksomhet i 2016 med unntak av de områder der det er vekst eller reduksjon i bevilgningene og som er nærmere spesifisert i tildelingsbrevet. De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet.

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet systematisk arbeider for å bygge ned overføringene på de postene der departementet tildeler midler. Dette er særlig aktuelt på de områdene der det foreligger konkrete opptrappingsplaner i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Forskningsrådet gis også fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning.

Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

4. OPPDRAG FRA KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

4.1 Fusjoner og tettere samarbeid i instituttsektoren (FUS-midler)

Kunnskapsdepartementet ber Forskningsrådet om å opprette en ordning der forskningsinstituttene kan søke om midler for å legge til rette for fusjoner og tettere samarbeid mellom institusjoner i institutt- og universitets- og høyskolesektoren og innenfor instituttsektoren. Det er avsatt 10 mill. kroner til dette formålet i 2016.

Kunnskapsdepartementet ber om at denne ordningen iverksettes så raskt som mulig.

4.2 Stipendiatstillinger til instituttsektoren

Kunnskapsdepartementet ber Forskningsrådet om å fordele de 20 stipendiatstillingene til instituttsektoren til de mest solide instituttene innenfor den teknisk-industrielle arenaen. Størrelsen på instituttet skal være et sentralt kriterium for tildelingen. For øvrig ber Forskningsrådet om å utforme kriterier som har som formål å sikre best mulig kvalitet for

kandidatene og for forskningen som skal utføres, og deretter tildele stillingene. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at ikke alle teknisk-industrielle institutter skal tildeles stillinger, og noen institutter kan tildeles flere stillinger.

4.3 Endring i publiseringsindikatoren

Som følge av endringer i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler vil publiseringsindikatoren for universiteter og høyskoler og for helseforetakene bli justert fra 2017. Kunnskapsdepartementet ønsker råd om endringen i publiseringsindikatoren også bør gjelde for instituttsektoren, og vi ber om tilbakemelding om dette innen 1. mai 2016.

4.4 Andre oppdrag

Kunnskapsdepartementet ser behov for bistand fra Forskningsrådet i forbindelse med strategi/handlingsplan for tilgjengeliggjøring av, og tilgang til, data. Dette gjelder både data som er resultater av forskning og data som er relevante for forskning. Den tematiske bredden i problemstillingen tilsier at ulike deler av Forskningsrådets organisasjon bør bidra med kunnskap, innsikt og øvrig rådgivning. Departementet vil komme tilbake nærmere tilbake til dette gjennom dialog med Forskningsrådet.

Kunnskapsdepartementet ønsker også bistand i forbindelse med at departementet skal legge fram en stortingsmelding om humaniora. Arbeidet med stortingsmeldingen begynner på nyåret, og meldingen blir lagt fram i 2017. Departementet vil komme nærmere tilbake til behov for bistand gjennom dialog med Forskningsrådet.

5. RAPPORTERING

Det skal rapporteres på bruken av midler i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene, jf. tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2016. Vårmøtet er konsentrert om Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i rapporteringen fra Forskningsrådet til Kunnskapsdepartementet i årsrapport 2015. Høstmøtet vil hovedsakelig være konsentrert om forslag til budsjett og utkast til tildelingsbrev for 2017. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og tidspunkt for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Kari Balke Øiseth (e.f.)
ekspedisjonssjef

Live Haaland
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Arbeids- og sosialdepartementet
Arbeids- og sosialdepartementet
Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Finansdepartementet
Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kulturdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet
Samferdselsdepartementet
Utenriksdepartementet
Riksrevisjonen

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

16/3018 og 15/6065

18.03.2016

Norges forskningsråd - Tillegg til tildelingsbrev 2016 – ekstra midler til LÆREEFFEKT

Kunnskapsdepartementet ga i 2015 Forskningsrådet i oppdrag å etablere en ny aktivitet for forskning på effekter av økt lærertetthet i skolen, jf. tillegg til tildelingsbrev av 18. mai 2015. Forskningsrådet opprettet satsingen LÆREEFFEKT som har en samlet økonomisk ramme på 490,5 mill. kroner, hvorav 52,5 mill. kroner er øremerket forskning. Resterende 438 mill. kroner er satt av til lærerstillinger som inngår i intervensjonene det skal forskes på. De to forskningsprosjektene som er innvilget har beregnet kostnadene ved å gjennomføre intervensjoner til totalt 350 mill. kroner (kostnader ved nye lærerårsverk i perioden 2016-2021). Behovet for midler til lærerstillinger viser seg derfor å være noe mindre enn tidligere estimert.

I e-post av 2. mars 2016 viser Forskningsrådet til at utlysningen av forskningsmidler i LÆREEFFEKT fikk relativt god respons fra forskningsmiljøene, og at det er ønskelig å supplere de innvilgede intervensjonsstudiene med andre typer studier, for eksempel studier med kvasi-eksperimentelle design. Forskningsrådet foreslår derfor at 12 mill. kroner av mindreforbruket i satsingen benyttes til en ekstra utlysning av forskningsmidler i LÆREEFFEKT. Midlene tildeles over kap. 226 post 63.

I tråd med forslaget fra Forskningsrådet tildeler Kunnskapsdepartementet med dette 12 mill. kroner til satsingen LÆREEFFEKT. Midlene skal dekke to forskningsprosjekter i perioden 2016-2020. Prosjektene skal gi kunnskap om effekter på læringsutbytte og læringsmiljø av satsingen på økt lærertetthet i de kommuner og/eller skoler som ikke inngår i

Postadresse
Postboks 8119 Dep

0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkegata 18

<http://www.kd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90*

Org no.
872 417 842

Avdeling for analyse,
internasjonal arbeid og
kompetansepolitikk

Saksbehandler
Marie Wien Fjell
22247488

forskningsprosjektene, dvs. de kommuner og/eller skoler som har fått tilskudd til økt lærertetthet på 1.- 4. trinn utenom LÆREEFFEKT satsingen (75 pst. av bevilgningen).

Midlene vil bli utbetalt til Forskningsrådets kontonummer 8276 01 00168. Når det gjelder krav til rapportering viser vi til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for 2016.

Med hilsen

Ann Helen Elgsæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie Wien Fjell
seniorrådgiver

Kopi:
Utdanningsdirektoratet
Riksrevisjonen

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

14/4199-

04.02.2016

Statsbudsjettet 2016 - Tildeling til Norges forskningsråd

1 Innledning

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) legger med dette fram tildelingsbrev til Norges forskningsråd (Forskningsrådet) for 2016. Det vises til Prop. 1 S (2015-2016) fra ASD, Stortingets budsjettvedtak av 17.12.2015 og Innst. 15 S (2015-2016). På bakgrunn av dette tildeles totalt 136,724 mill. kroner til Norges forskningsråd over kap. 601 post 50. Bevilgningen omfatter ASDs ansvarsområder og deler av det sektorpolitiske ansvaret for forskningen som følger av dette.

Tildelingsbrevet utfyller de forutsetninger og krav som ligger i Prop. 1 S (2015-2016) fra ASD og legger premisene for Forskningsrådets virksomhet i 2016, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå.

Når det gjelder krav til rapportering, oversendelse av budsjettdokumenter og andre felles føringer fra departementene til Forskningsrådet, vises det til Kunnskapsdepartementets (KDs) tildelingsbrev til Forskningsrådet som etatsstyrende departement.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Det vises til KDs tildelingsbrev for 2016 for omtalen av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer for Forskningsrådet, samt det felles styringssystemet

Postadresse
Postboks 8019 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@asd.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
<http://www.asd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
983 887 457

Arbeidsmarkedsavdelingen
Saksbehandler
Tone Westlie
22247993

som er under utvikling for departementenes styring av Forskningsrådet. De overordnede målene er:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Målene og de strategiske områdene knyttet til disse utgjør rammen for ASDs langsiktige og strategiske styring av Forskningsrådet. Forskningsrådet skal også følge opp programmer og satsinger i tråd med de mål og prioriteringer som er nedfelt i programplanene og annet rammeverk.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Arbeids- og sosialdepartementet

ASDs tildelinger til Forskningsrådet skal i særlig grad bidra til måloppnåelse under Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet og Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer, herunder det strategiske området Fornøyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester. Måloppnåelse på disse områdene vil dessuten være nært knyttet til Mål 4 Et velfungerende forskningssystem og Mål 5 God rådgivning.

For ASD er forskning og annen kunnskapsutvikling et virkemiddel som kan bidra til regjeringens mål for arbeids- og velferdspolitikken. Målet er et velfungerende arbeidsmarked som sikrer lav arbeidsledighet og høy sysselsetting, et trygt, fleksibelt og familievennlig arbeidsliv med plass til alle, samt målrettede velferdsordninger og gode arbeidsinsentiver. Regjeringen er opptatt av at målene nås med mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser.

Bevilgningen til Norges forskningsråd skal i hovedsak ivareta det brede sektoransvaret for forskning med særlig vekt på anvendt forskning samt langsiktig kompetanse- og kunnskapsoppbygging innenfor våre ansvarsområder og vår sektor. Forskningsinnsatsen skal innrettes slik at den gir forskning av høy kvalitet som er relevant for sektoren og for gjennomføringen og utviklingen av politikk, virkemidler og tjenester. Det vises til omtale av samfunnsutfordringer innenfor ASDs sektor i Prop. 1 S (2015-2016) og i programplaner/ mål- og rammeplaner for de respektive programmer og satsinger som ASD finansierer.

Forskningsrådet skal bidra til å heve kompetansen og forskningskvaliteten på forskningssvake områder, samt stimulere til metodeutvikling som kan bidra til at det gjennomføres gode forskningsbaserte forsøk og evalueringer som kan si noe mer sikkert om effekter av tjenester og tiltak. Det vises her spesielt til programmet HelseVel/PraksisVel og ambisjonene om å styrke fagmiljøenes forskningskompetanse på arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester og tiltak slik at den vitenskapelige kvaliteten blir bedre. Det er bl.a. et stort behov for å bygge opp arbeidsinkludering og sosial inkludering som fag- og forskningsområder i universitets- og

høgskolesektoren. Forskningsrådet skal bidra til utvikling av kunnskapsbasert profesjonsutdanning til arbeids- og velferdssektoren gjennom å stimulere til økt samspill mellom forskning, utdanning og praksis. Det vises også til at det har vært utfordrende å få gode søknader om flerfaglig intervensjonsforskning knyttet til forskningsfeltet arbeidsmiljø og arbeidshelse. ASD forventer at Forskningsrådet bidrar til å identifisere ytterligere forskningssvake områder knyttet til sektoren.

Det skal stimuleres til forskning og annen kunnskapsutvikling som er innrettet mot å se ulike tjenester, virkemidler og innsatser i sammenheng. Et eksempel er arbeidet for økt inkludering i arbeidslivet som krever samarbeid mellom arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester og utdannings- og helsetjenestene, samt samarbeid med aktørene i arbeidslivet.

Områder som skal ha særlig oppmerksomhet i 2016 er:

- Formidling (jf. punkt 3)
- God rådgivning (jf. punkt 3)
- Strategisk utvikling og oppfølging av formålet med programmet HelseVel/PraksisVel

Oppfølging av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024 skjer i samarbeid med Norges forskningsråd. Spesielt relevant og viktig for ASDs sektor er planens prioriteringer knyttet til *fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester*, samt prioritering av ny kunnskap for å opprettholde det høye nivået på *helse, miljø og sikkerhet i forbindelse med petroleumsvirksomhet i mer utsatte områder*. Det vises også til planens vektlegging av behovet for en forsterket innsats for å utvikle høy kvalitet i fagmiljøer som er viktig for utvikling av utdanningskvalitet og velferdstjenester.

2.2 Styringsinformasjon

I tillegg til rapport på samlet måloppnåelse skal Forskningsrådet gi en vurdering av måloppnåelse for ASD sine tildelinger. I tråd med ambisjonene for styringssystemet skal det legges større vekt på å vurdere virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet, slik at rapporteringen gir et best mulig grunnlag for strategiske diskusjoner i styringsmøtene.

Departementene samarbeider nå med Forskningsrådet om en ny felles struktur for årsrapporten for 2016. ASD vil avvente resultatet fra dette arbeidet før det vurderes om det vil være behov for å spesifisere ytterligere krav om styringsinformasjon enn det som vil framgå av standard rapportering.

3 Budsjettdelinger og fullmakter for 2016

For 2016 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd over kap. 601, post 50:

TILTAKSPOSTER	BELØP 2016
ORDINÆRE PROGRAMMER:	
Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) - Hvorav andel til ISP Trygd 10 mill. kroner	68 104 000
Sykefravær, arbeid og helse	29 130 000
Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten	21 125 000
HelseVel/PraksisVel (Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester)	10 409 000
FØLGEFORSKNING/EVALUERING AV STORE REFORMER:	
Evalueringsprosjekt for pensjonsreformen	7 956 000
Sum	136 724 000

Midlene utbetales i tre terminer, henholdsvis i februar, juni og oktober.

Endringer i budsjettet fra foregående år

Til grunn for bevilgningen ligger en reduksjon på 0,7 % som tiltak for avbyråkratisering og effektivisering. I statsbudsjettet ble det også vedtatt å redusere bevilgningen under kap. 601 post 50 med 4 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 601 post 21. Reduksjonen tilsvarer om lag størrelsen på prisjusteringen av den totale bevilgningen til Norges forskningsråd fra Arbeids- og sosialdepartementet. Beløpet skal dekke merutgifter til oppdatering, utvikling og vedlikehold av forløpsdatabasen FD-Trygd i Statistisk sentralbyrå.

Gjennom VAM-programmet settes det av 10 mill. kroner årlig til videreføringen av Institusjonsforankret strategisk prosjekt for trygdeforskning for perioden 2016-2018 (ISP-Trygd).

Fullmakt til midlertidig omdisponering

Norges forskningsråd gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge en sikrer måloppnåelse og ivaretar programmene planer og totale rammer på sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Ved behov for omdisponeringer på mer enn 10 pst. av årets tildeling innenfor et virkemiddel, skal departementet varsles.

Budsjettmessige føringer og aktivitetskrav

Tildeling av midler til forskning skal skje på bakgrunn av en vurdering av både forskningskvalitet og sektorrelevans.

Forskningsrådet må legge ytterligere vekt på formidling av forskningens resultater når programmer og satsinger når eller nærmer seg sin avsluttende fase. Det vises til avslutningen av Program for sykefravær, arbeid og helse og programmet Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten i 2016, og avslutningen av VAM-programmet og Evalueringen av pensjonsreformen i 2018. Det må legges stor vekt på formidling av viten fra enkeltprosjekter, men også på formidling av om og hvordan programmer og satsinger samlet sett har brakt kunnskapen på områdene framover. Formidling skal rettes mot både relevante brukergrupper og allmennheten, i tillegg til at det må stilles store forventninger til vitenskapelig publisering, også internasjonalt.

Forskningsrådet skal sikre at programmene og forskningsprosjektene nettsider inneholder oppdatert informasjon om forskningsresultater og aktiviteter.

Flere av programmene ASD er med å finansiere er nå inne i sin siste halvdel eller avsluttende fase. I den forbindelse vil ASD ha behov for råd angående innretningen av den videre forskningsinnsatsen, herunder hvilke kunnskapsbehov, tematiske profiler og investeringer som vurderes viktige. Dette gjelder spesielt for programmene som avsluttes i 2016, Sykefravær, arbeid og helse og HMS-satsingen i PETROMAKS2. Det legges til grunn at Forskningsrådet baserer sine råd på relevante samfunnsutfordringer, gode analyser og relevant kunnskap blant annet fra gjennomførte fag- og programevalueringer, tematiske kunnskapsgjennomganger og i lys av de mål som er satt for Forskningsrådets virksomhet. Når det gjelder sykefraværprogrammet skal rådene både omfatte tematikken knyttet til sykefraværproblematikken og til arbeidsmiljø, arbeid og helse. ASD ønsker et slikt råd så snart som mulig for å kunne ha en dialog med Forskningsrådet.

Når det gjelder strukturelle og organisatoriske forhold rundt ASD sine investeringer i Forskningsrådet viser vi til styremøtet 04.12.2015 hvor Forskningsrådet meddelte at det jobbes med å lage et forslag til ny organisering av programaktiviteten. Vi vil være spesielt opptatt av at framtidige strukturer ivaretar behovet for kvalitet og relevans, målretting og spissing av innsatser der behovet tilsier det, samt flerfaglighet og tverrsektoriell forskning der det er viktig. Vi ber om at et slikt forslag presenteres for departementet så raskt som mulig.

Forskningsrådet skal kontinuerlig vurdere behovet for undersøkelser av forskningens kvalitet og relevans på ASDs ansvarsområder. Det kan for eksempel være evalueringer av programmer, fagområder og forskningsmiljøer, brukerundersøkelser, kvantitative analyser eller kvalitative vurderinger av måloppnåelse. Arbeids- og sosialdepartementet forventer at Forskningsrådet ivaretar koordinering mellom programmer og satsinger som har berøringsflater med hverandre.

4 Oppdrag fra departementet

ASD har i samarbeid med Forskningsrådet gjennomført formidlingsaktivitet med mer direkte og uformell dialog mellom departement og forskere. Vi ber Forskningsrådet om å bistå departementet etter behov i videreføring av denne praksisen.

5 Rapportering

Det skal rapporteres på bruken av midler fra ASD i tråd med KDs rapporteringskrav for 2016. Som allerede nevnt under punkt 2.2 tar vi forbehold om at det kan bli aktuelt å komme tilbake med ytterligere spesifisering av krav til styringsinformasjon.

6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde styringsmøter i juni og desember 2016. Møter utover dette avtales etter behov.

Med hilsen

Rune Solberg (e.f.)
ekspedisjonssjef

Tone Westlie
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur

Kopi til:

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0030	OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030	OSLO
Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO

KOPI

**DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Norges forskningsråd
Pb. 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

15/3507-

24.02.2016

Statsbudsjettet 2016 - Tildeling til Norges forskningsråd

1. INNLEDNING

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets (BLD) budsjettforslag for 2016 (Prop. 1 S (2015-2016)) og vedtak til Innst. 14 S (2015-2016). Tildelingsbrevet angir nærmere budsjettmessige føringer og føringer for virkemiddelbruken i 2016.

Vi viser også til Kunnskapsdepartementets (KD) etatsstyringsbrev for 2016.

**2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR
NORGES FORSKNINGSRÅD**

Regjeringen har fastsatt fem mål for Norges forskningsråd:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Det vises til punkt 2 og 3 i tildelingsbrev fra KD som etatsstyrende departement for nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og av Forskningsrådets mål.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra BLD

For BLD er målet om å møte store samfunnsutfordringer (mål 3) særlig relevant. I tillegg er vi opptatt av mål 1 om økt vitenskapelig kvalitet.

BLD ber Forskningsrådet bidra til at resultatene fra programmene som vi finansierer i Forskningsrådet, blir formidlet og tatt i bruk.

Forskning skal gi kunnskap som er relevant for departementets ansvarsområder som er familie, ikke-diskriminering, barn og ungdom, barnevernet og forbrukerområdet. Forskningen skal bidra til å utvikle og gjennomføre politikken på disse områdene.

Det overordnede målet for departementets bevilgninger til Forskningsrådet er å styrke forskningen:

- Om familiens stilling i samfunnet
- For å utvikle politikken på ikke-diskrimineringsområdet slik at alle skal ha like muligheter og frihet til å treffe egne valg.
- For å sikre gode og trygge oppvekst- og levekår for barn og ungdom
- For å gi utsatte barn og ungdom i barnevernet omsorg, trygghet og utviklingsmuligheter og hjelpe foreldre til å være gode og trygge foreldre

Når BLDs langsiktige forskningsstrategi foreligger, vil den bli oversendt Forskningsrådet.

2.2 Styringsinformasjon

Vi viser til KDs etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene for Forskningsrådet.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2016

Tilskuddet fordeles med 3 180 000 kroner over kap. 846 post 50 og med 12 382 000 kroner over kapittel 854 post 50. Tildelte midler for 2016 vil bli utbetalt i mars.

For 2016 er bevilgning fra kapittel 821 post 50 (Busetjing av flyktingar og tiltak for innvandrere) tatt ut fra BLDs bevilgning. Dette som en følge av at kapitlet er overført til Justis- og beredskapsdepartementet.

Program	Budsjett kapittel/post	2016
Velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	846.50	3 180 000
Velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	854.50	10 019 000
Bedre og mer effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL)	854.50	2 363 000
I alt på kap. 846,50, kap. 854, 50		15 562 000

Tildelingen til VAM over kapittel 846 skal dekke både familie- og likestillingsfeltet.

Tildelingen til VAM over kapittel 854 skal dekke både barnevernsområdet og den generelle barne- og ungdomspolitikken.

Når Forskningsrådet utarbeider forslag til store satsinger 2018, ber vi om at eventuell styrking i BLDs innsats begrunnes faglig.

Norges forskningsråd gis fullmakt til å omfordele midler som følge av for eksempel forsinkelser i programoppstart. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

4. OPPDRAG FRA DEPARTEMENTET

I neste utgave av *Velferdsforskning i Norge* ber BLD Forskningsrådet om å gi en særskilt vurdering av kvaliteten i forskning som er relevant for vår sektor. Vi ber Forskningsrådet om et forslag til hvordan departementet kan knytte seg til arbeidet.

Som en oppfølging av departementets kommende forskningsstrategi vil vi blant annet vurdere nærmere hvordan vi kan styrke kvaliteten på forskningen som foregår utenom programvirksomheten i Forskningsrådet. Vi vil be Forskningsrådet om bistand i den forbindelse.

5. RAPPORTERING

Det skal rapporteres på bruken av midler fra BLD i tråd med KDs rapporteringskrav for 2016 som er utarbeidet i fellesskap med departementene som tildeler midler til Forskningsrådet.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Det planlegges et styringsmøte etter at BLD har mottatt Forskningsrådets årsrapport for 2015.

Med hilsen

Eli Telhaug (e.f.)
departementsråd

Hege Nygård
ekspedisjonssjef

Kopi til:
Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref
14/5359 - 45

Dato
18.12.2015

Statsbudsjettet 2016 - tildelingsbrev til Norges forskningsråd

1. Innledning

I dette tildelingsbrevet meddeles Finansdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for programmet *Skatteøkonomisk forskning og Finansmarkedsfondet* for 2016. Prop. 1 S (2015–2016) for Finansdepartementet ble behandlet i Stortinget 18. desember 2015 på grunnlag av Innst. 5 S (2015–2016).

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Vi viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2016 til Forskningsrådet som omtaler regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer.

Regjeringens mål for Forskningsrådet i 2016 er:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskapning i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Mål 2 og 3 ovenfor er særlig relevante for Finansdepartementets tildelinger til Forskningsrådet. I disse tildelingene er utvikling av ny kunnskap og formidling av kunnskap sentrale, jf. nedenfor.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Finansdepartementet

Mål for programmet Skatteøkonomisk forskning

Programmets mål er å bidra til at det er et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både gjennom å stimulere til forskning på området og ved å stimulere til økt interesse for og rekruttering til skatteøkonomisk forskning. Programmet skal også bidra til å styrke utdanningen innen skatteøkonomi på master- og doktorgradsnivå.

Programmet skal rettes inn mot skatteøkonomisk forskning som er relevant for myndigheter og andre brukere av slik forskning. Dette skal skje i nært samarbeid mellom lærestedene, forskningsinstitusjonene og brukermiljøene.

Programmet skal også skape møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning, blant annet gjennom å gi støtte til og arrangere konferanser innenfor fagområdet.

Mål for Finansmarkedsfondet

Finansmarkedsfondets formål er å bidra til økt kunnskap om, og forståelse for, finansielle markeds virkemåte. Videre skal fondet fremme innsikt og økt bevissthet om etikk på finansmarkedsområdet. Fondet skal også bidra til forskning, utdanning og allmenn opplysning knyttet til finansmarkedsspørsmål.

3. Budsjettildelinger og fullmakter for 2016

For 2016 tildeles Forskningsrådet:

- 9 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Tildelingen gjelder programmet Skatteøkonomisk forskning.
- 13,4 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 70 Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet.

Nærmere omtale av tildelingene:

Skatteøkonomisk forskning

Hoveddelen av midlene til Skatteforskningsprogrammet tildeles to sentre, ved hhv. Norges Handelshøyskole og Økonomisk institutt ved Universitetet i Oslo. Sentrene ble etablert i 2012. Det pågår en evaluering av skattesentrene. Hovedpunkter i midtveisevalueringen er å vurdere kvalitet, relevans og produksjon av forskning, masterkursene som tilbys samt organisatoriske spørsmål. Midtveisevalueringen vil danne et viktig grunnlag for vurderingen av eventuelle endringer i Skatteforskningsprogrammet.

Finansmarkedsfondet

Finansdepartementet legger opp til at de årlige utgiftsbevilgningene til fondets formål i sin helhet overføres til Forskningsrådet på vegne av Finansmarkedsfondet.

Forskningsrådet opptreter etter fullmakt fra, og på vegne av, styret i

Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet disponerer således bevilget beløp i overensstemmelse med vedtak fattet av Finansmarkedsfondets styre. Forskningsrådet forestår også regnskapsføringen. Styret i Finansmarkedsfondet må holdes godt orientert av Forskningsrådet om forhold som gjelder oppfølging og kontroll.

Vi viser for øvrig til regelverk for Finansmarkedsfondet, fastsatt 22. april 2013 av Finansdepartementet.

Vi viser til brev 4. juni 2015 fra Finansdepartementet om endringer i regelverket for Finansmarkedsfondet. Endringene innebærer at Forskningsrådet fra da av overtok ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje. Det skal rapporteres årlig om dette arbeidet i tillegg til den årsberetning regelverket forutsetter at styret avgir, jf. punkt 4.1. Vi viser også til Finansdepartementets brev 16. oktober 2015 til Forskningsrådet.

Mer generelt understreker vi behovet for et nært samarbeid og god dialog mellom Forskningsrådet og styret for å sikre en omforent forståelse av praktiske implikasjoner av regelverksendringene. I den forbindelse viser vi også til avtalen av 2. desember 2014 mellom Forskningsrådet og Finansdepartementet om sekretariatsfunksjoner for Finansmarkedsfondet som forutsetter at bemanningsspørsmål avklares i dialog med styret.

4. Rapportering

Det skal rapporteres på bruken av midler i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene.

Forskningsrådet skal i den departementsspesifikke delen av årsrapporten for 2016 rapportere på bruken av tildelte midler, jf. punkt 3 ovenfor.

4.1 Finansmarkedsfondet

Finansdepartementet forutsetter at Forskningsrådets rapport gir en overordnet vurdering av hvordan prosjektporteføljen bidrar til Finansmarkedsfondets formål. Vi forutsetter også at Forskningsrådet rutinemessig, trolig mest hensiktsmessig foran hvert styremøte, gir styret en faglig og økonomisk status- og avviksrapportering, som generelt vil være nyttig for styret, og som dessuten også vil gi verdifull bakgrunnsinformasjon i senere bevilgningssaker. Når det gjelder den årlige rapporteringen til Finansdepartementet, må det være slik at Forskningsrådets rapport

og styrets årsberetning til sammen ivaretar departementets informasjonsbehov. Vi forutsetter at styret og Forskningsrådet samarbeider slik at dette skjer på en god måte.

5. Planlagte styringsmøter

Det er foreløpig ikke planlagt styringsmøter for 2016. Vi kommer eventuelt tilbake til dette.

Med hilsen

Tale Teisberg e.f.
ekspedisjonssjef

Paal Gjennestad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Finansmarkedsfondet

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

15/3249

08.01.2016

Tildelingsbrevet til Norges forskningsråd for 2016

1 Innledning

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) budsjettforslag for 2016 (Prop.1 S 2015-2016) og Innst. 11 S (2015-2016), og det tildeles med dette **358,091 kroner** til Norges forskningsråd (Forskningsrådet) med henholdsvis **357,551** mill. kroner over kap. 780 post 50 og **0,540** mill. kroner over kap. 732 post 21.

Tildelingsbrevet angir nærmere budsjettmessige føringer og føringer for virkemiddelbruken i det aktuelle budsjettåret. I tildelingsbrevet legges premissene for hvilke oppgaver Forskningsrådet skal utføre i 2016, samt hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå.

2 Mål for Norges forskningsråd

Det vises til Kunnskapsdepartementets (KD) tildelingsbrev for 2016 som omtaler helheten i regjeringens overordnede fem forskningspolitiske mål og prioriteringer samt mål og resultatkrav (MRS-målene) som regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgiving

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Helse- og omsorgsdepartementet

Forskningsrådet er et viktig virkemiddel for departementet for å bidra til å nå de sektorpolitiske målene om bedre helse i befolkningen og bedre, tryggere og mer effektive helse- og omsorgstjenester. Departementets tildelinger til Forskningsrådet skal primært bidra til MRS-målene under Mål 3 *Møte de store samfunnsutfordringene* samt mål 1 *Økt vitenskapelig kvalitet* og mål 2 *Økt verdiskaping i næringslivet* gjennom innovasjon i offentlig sektor.

Oppfølgingen av HelseOmsorg21-strategien og regjeringens handlingsplan for denne, regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2014-2018) samt viktige politiske målsettinger i statsbudsjettene, i Legemiddelmeldingen (Meld. St. 28 (2014–2015)), Primærhelsemeldingen (Meld. St. 26 (2014-2015)), Folkehelsemeldingen (Meld. St. 19 (2014-2015)) og Nasjonal helse- og sykehusplan (Meld. St. 11 (2014-2015)) er viktige prioriteringer for Helse- og omsorgsdepartementet.

2.2 Styringsinformasjon

Det vises til KD etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene. I tillegg er bruken av Health Research Classification System i HelseOmsorg21 Monitor og øvrige måle- og rapporteringssystemer og statistikk som omfatter helse- og omsorgsforskning og innovasjon viktig styringsinformasjon for Helse- og omsorgsdepartementet.

3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016

Tilskuddet fordeles med 357,551 mill. kroner fra kap. 780 post 50 og et tilskudd 0,540 mill. kroner fra kap. 732 post 21 til drift og utvikling av nasjonalt system for måling av ressursbruk til forskning i helseforetakene. Tildelte midler for 2016 vil bli utbetalt kvartalsvis (mars, juni, september og desember).

Fra 2016 er programporteføljen til Forskningsrådet, finansiert med midler fra Helse- og omsorgsdepartementet blitt redusert fra ni til fem programmer, samt en reduksjon i antallet strategisk satsinger. Behovsidentifisert forskning, brukermedvirkning og vurdering av både nytte og kvalitet i prosjekter skal ivaretas i tråd med føringer gitt av HOD i brev datert 23. februar d.å. Bevilgningen for 2016 skal gå til følgende programmer og aktiviteter i regi av Norges forskningsråd:

Program	Budsjett kapittel/ post	2016
Bedre og mer effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL)	780.50	109 043
Bedre helse og livskvalitet gjennom hele livsløpet (BEDRE HELSE)	780.50	76 485
God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering (BEHANDLING)	780.50	66 575

Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC)	780.50	9 800
Program for stamcelleforskning	780.50	20 000
Program for klinisk behandlingsforskning i RHFene	780.50	21 044
STRATEGISKE OG ANDRE SATSINGER		
Kvinnens helse	780.50	10 497
EUs strålevernprogram	780.50	1 000
Transcan	780.50	3 500
JPI nevrodegenerative sykdommer og Alzheimer	780.50	9 150
JPI antibiotikaresistens og forskning	780.50	6 588
HelseOmsorg21	780.50	6 869
- HelseOmsorg21 Monitor og sekretariat		
- Kartlegge forskning i kommunene som ledd i arbeidet med HelseOmsog21-monitoren		
Evaluerings av fritt behandlingsvalg	780.50	10 000
Evaluerings av pakkeforløp kreft	780.50	3 000
Stimuleringsstiltak for økt norsk deltakelse i EUs rammeprogram for forskning		1 000
Forskning på antibiotikaresistens		3 000
Måling av ressursbruk til forskning i helseforetakene (NIFU)	732.21	540
I alt på kap. 780,50, kap. 732, 21		358 091
Totalt på kap. 780 post 50		357 551

Føringer:

- Helse- og omsorgsdepartementet ber om at finansiering av forskning på demens prioriteres med inntil 20 mill. kroner i 2016, vi ber videre om at midlene fordeles på de tre nye programmene departementet finansierer gjennom Forskningsrådet. Det vises i denne forbindelse også til Demensplan 2020.
- Forskningsrådet skal fortsatt prioritere forskning på årsaker til og behandling av sykdomstilstander med langvarige smerte og/eller utmattelsessymptomer, herunder myalgisk encephalitt (ME)/CFS, flåttbitt, amalgamoverfølsomhet og i tillegg fibromyalgi og elektromagnetiske felt og slike tilstander der årsaken er uklar. Vi er kjent med at Forskningsrådet vil benytte det nye virkemidlet behovsidentifisert forskning.
- Det er mangelfull kunnskap om hvordan barn som er født av mødre i LAR (legemiddelassistert rehabilitering) utvikler seg frem til skolepliktig alder og senere. Dette må også sees i sammenheng med familiene disse barna vokser opp i. Det vil derfor være behov for at det innenfor programporteføljen stimuleres til forskning på dette området.
- Det øremerkes 1 mill. kroner til stimuleringsstiltak for økt deltakelse i Horisont 2020 innenfor helseforskning

4. Oppdrag fra departementet

4.1. Bidra i felles forskningsprogram for klinisk behandlingforskning i spesialisthelsetjenesten

Det omfordes 21,044 mill. kroner til Program for klinisk behandlingforskning fra programmet Offentlig initierte kliniske studier på kreft. Det bes om at Forskningsrådet gjennomfører utlysning og administrerer programmet på oppdrag fra de regionale helseforetakene, jf. Prop. 1 S, kap. 732, post 78. Felles forskningsprogram for klinisk behandlingforskning i spesialisthelsetjenesten skal imøtekomme behovet for større nasjonale kliniske studier som svarer til behov identifisert av pasienten, i tjenesten, av beslutningstakere og av forskeren selv. I tillegg til nasjonale kliniske multisenterstudier som vil kunne gi pasienter tilgang til utprøvende behandling, skal programmet finansiere sammenliknende effektstudier med dokumentert nytte for pasienten og tjenesten. Dette programmet må sees i sammenheng med programmet God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering.

4.2. HelseOmsorg21 og HelseOmsorg21 Monitor

Det øremerkes totalt 6,869 mill. kroner til oppfølgingen HelseOmsorg21-strategien. Dette omfatter midler til drift av sekretariatfunksjonen for HelseOmsorg21-rådet, jf. utkast til mandat, nettsiden samt videreutvikling og drift av HelseOmsorg21 Monitor, et helhetlig monitoreringssystem som skal dekke alle aktører og innsatsfaktorer, resultater og effekter av forskning og innovasjon innenfor helse og omsorg som skal ferdigstilles høsten 2016.

Formålet med monitoren er å gi et bedre kunnskapsgrunnlag for prioritering og kunnskapsbasert styring av forskning og innovasjon innen helse og omsorg. I arbeidet med HelseOmsorg21-monitoren er det behov for å prioritere utvikling av et kunnskapsgrunnlag om forskning og innovasjon i kommunene, herunder kartlegging av forskningsaktiviteten i, om og for de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

4.3 Kunnskapssystem for forskning rettet mot de kommunale helse- og omsorgstjenestene

Det vises til tillegg til tildelingsbrev for 2015 fra departementet datert 17.12 d.å. der vi ber Forskningsrådet utrede nærmere hvordan relevante virkemidler i deres portefølje kan bidra i den langsiktige innsatsen i realiseringen av et kunnskapssystem for forskning rettet mot kommunale helse- og omsorgstjenester.

4.4. Research Centre for Habilitation and Rehabilitation Models & Services (CHARM)

Departementet ber om en kort vurdering av forskningssenteret CHARM lagt til Universitetet i Oslo knyttet til de målene som er satt for utlysning av midlene.

4.5 Oppdrag om evaluering pakkeforløp kreft

Det vises til Prop. 1 S (2015-2016) kap. 780 post 50 og til møtet i departementet 4. november 2015 der nærmere dialog og prosess ble avklart.

4.6. Oppdrag evaluering av fritt behandlingsvalg

Fritt behandlingsvalgsreformen i spesialisthelsetjenesten ble innført i 2015. Reformen skal redusere ventetidene, øke valgfriheten for pasientene og stimulere de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Det vises til møtet i departementet 4. november 2015 der nærmere dialog og prosess ble avklart.

4.7. Evaluering av Omsorg 2020

Omsorg 2020 er regjeringens plan for omsorgsfeltet i perioden fra 2015 til 2020. Planen skal evalueres gjennom videreføring av tidligere øremerkede midler til evaluering av Omsorgsplan 2015. Midlene til evalueringen tas fra programmet HelseVel. Det vises til møtet i departementet 4. november 2015 der nærmere dialog og prosess ble avklart.

4.8. Joint programme initiatives (JPI) innenfor helse

Det vises til analysen av Forskningsrådets bidrag til å mobilisere til økt deltakelse i EUs rammeprogrammer for forskning med mer fra Kunnskapsdepartementet. HOD ønsker at det gjennomføres en analyse av de tre JPIene innenfor helse for å se samvariasjon mellom deltakelse i ordninger i Forskningsrådet og Horisont 2020, videre hvem som søker og hvem som tildeles prosjektmidler.

4.9. Antibiotikaresistens

Regjeringen la i juni 2015 frem nasjonal strategi mot antibiotikaresistens. Denne peker på behovet for mer kunnskap for å skaffe en helhetlig forståelse av naturlige og menneskeskapte faktorer som hindrer eller fremmer resistensutvikling og som kan frembringe nye eller bedre antibiotika og diagnostika. Det er også behov for bedre overvåkning og analyse av antibiotikabruk og effektstudier av smitteverntiltak i helsetjenesten. Det øremerkes 3 mill. kroner slik at Forskningsrådet kan bidra til å følge opp strategien. Innsatsen bør sees på tvers av aktiviteter i Forskningsrådet og inngå i et "One Health"-perspektiv. Som ledd i dette bes Forskningsrådet om å utarbeide status og analyse knyttet til norsk forskningsinnsats på antibiotikaresistens innenfor helse. HelseOmsorg21-rådet bør involveres i arbeidet.

5. Krav til rapportering

Det skal rapporteres på bruken av midler fra Helse- og omsorgsdepartementet i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene. Siden rapportering så langt ikke er på plass må HOD, på linje med de andre departementene, komme nærmere tilbake til dette i eget brev til Forskningsrådet. HOD ber nå om rapportering på følgende:

Styringsinformasjon

- Rapportering på hvordan nytteperspektivet og brukermedvirkning er ivaretatt i departementets programportefølje mm
- Rapportering på bruk av virkemiddelet "Behovsidentifisert forskning"
- Rapportering på forsknings- og innovasjon gjennom ulike satsinger ved bruk av HRCS
- Rapportering på fordeling av inntil 20 mill. kroner til demensforskning i Forskningsrådet i 2016.

6 Planlagte styringsmøter

Det planlegges et styringsmøte etter at Helse- og omsorgsdepartementet har mottatt Årsrapport 2015 dvs møte i løpet av mai 2016, og når departementet har mottatt Store Satsinger for 2017.

Med vennlig hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Maiken Engelstad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Arbeids- og sosialdepartementet	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Helsedirektoratet	Postboks 7000 St. Olavs plass	0030	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Arbeids- og sosialdepartementet	Postboks 8019 Dep	0030	OSLO
Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
16/4023

Dato
13.06.2016

Statsbudsjettet 2016 - tildeling til Norges forskningsråd - utkast

1. INNLEDNING

Justis- og beredskapsdepartementet viser til Prop. 1 S (2015-2016), Innst. Nr. 6 S (2015-2016) og Stortingets endelige budsjettvedtak (blå bok) og legger med dette frem tildelingsbrev til Norges forskningsråd. I tildelingsbrevet beskrives premissene for sektorpolitiske prioriteringer, budsjetttildelinger og fullmakter for 2016 samt rapporteringskrav. Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop 1 S (2015-2016) for Justis- og beredskapsdepartementet.

2. MÅL FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Regjeringens overordnede mål for forskning er styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, møte store samfunnsutfordringer og utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet, jf. KDs tildelingsbrev for 2016 og Regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning Meld. St. 7 (2014-2015).

Det vises til at Regjeringen har fastsatt følgende mål for Norges forskningsråd:

- Økt vitenskapelig kvalitet
- Økt verdiskaping i næringslivet
- Møte store samfunnsutfordringer
- Et velfungerende forskningssystem
- God rådgivning

Styringssystemet for Forskningsrådet, med økt vekt på mål- og resultatstyring, er under utvikling. Det vises til omtale av dette i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet. MRS-systemet vil fungere som referanseramme i styringsdialogen mellom departementet og Norges forskningsråd. Når det gjelder krav til rapportering, oversendelse av budsjettokumenter og andre felles føringer fra departementene til Forskningsrådet, vises det til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2016.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer

Justis- og beredskapsdepartementets tildelinger til Norges forskningsråd skal primært bidra til oppnåelse innenfor målene *Møte store samfunnsutfordringer* og *God rådgivning*. *Faglig kvalitet* er imidlertid også svært viktig. Økt måloppnåelse på faglig kvalitet vil bidra i arbeidet med å kvalifisere norske forskere til deltakelse i EUs program Horisont 2020.

Samfunnsutfordringer for Justis- og beredskapsdepartementets sektor er beskrevet i programplaner og rammedokumenter for de programmer og aktiviteter som mottar tildelinger fra departementet. Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd følger opp programmer og satsinger i tråd med de mål og føringer som er gitt.

Forskning og kunnskapsutvikling skal gi kunnskap som er relevant for sektoren og som bidrar til gjennomføring og utvikling av politikken på departementets ansvarsområde.

Oppfølging av Regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning skjer i samarbeid med Norges forskningsråd. Det vises spesielt til prioritering om *Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester* (jf Langtidsplanen side 25). Her presiseres det at offentlig sektor har ansvar for å gi effektive og trygge omsorgstjenester av god kvalitet, forebygge kriminalitet og å stå for sikkerhet og beredskap. Denne prioriteringen står sentralt for Justis- og beredskapsdepartementet. Prioriteringen *Muliggjørende teknologier* er også relevant, jf. at det her pekes på at det er for lite forskning om informasjonssikkerhet i Norge. JD vil under *Fornyelse i offentlig sektor...* vise spesielt til at områder som er strategisk viktige og tverrsektorielle skal prioriteres. Videre at det er viktig å styrke områder som det er forsket lite på (Langtidsplanen, side 26).

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2016

Forskningsrådet tildeles totalt 32 280 000 over kap. 400/496, post 50, til følgende forskningsprogram:

Program	Kap	Post	Beløp 2016
SAMRISK	400	50	13 579 000
Program for velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	400	50	5 262 000
	400	50	2 500 000
Program for velferd, arbeid og migrasjon (VAM)	496	50	6 939 000
Europa i endring	400	50	1 000 000
IKT-pluss	400	50	3 000 000
Til sammen			32 280 000

Tildelingen går til forskningsprogrammene SAMRISK II (Program for samfunnssikkerhet og beredskap) med kr 13, 579 mill. kroner. Videre tildeles VAM (Program for Velferd, arbeid og migrasjon) 14,7 mill. kroner. Programmet IKT-sikkerhet tildeles 3 mill. kroner. Programmet Europa i endring tildeles 1 mill. kroner i 2016.

Midlene vil bli overført til Forskningsrådets konto 8276 01 00168 etter faktura.

3.1 Fullmakt til midlertidig omdisponering

Norges forskningsråd gis fullmakt til omdisponering av midler innenfor programmene så lenge man sikrer god måloppnåelse og ivaretar programmenes planer. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Ved behov for omdisponeringer på mer enn 10 pst. av tildelingen innenfor et programområde, skal departementet varsles.

3.2 Nærmere om de enkelte programmer og satsinger

Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)

Programmet har som hovedmålsetting å gi ny kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet om velferdssamfunnets grunnlag, virkemåter og prosesser. Departementet er opptatt av vedlikehold og utvikling av det norske velferdssamfunnet i møte med økende innvandring, sosial og kulturell heterogenitet og globalisering av økonomien.

Innvandringen til Norge, internasjonal migrasjon og inkludering er viktige tema i programmet. Det er stort behov for kunnskap om de store migrasjonsstrømmene som kommer og forventes å komme i årene fremover. Hvem er disse menneskene? Hvor mange er bonafide flyktninger? Hvor mange er økonomiske migranter? Og hvor mange

kan utgjøre en sikkerhetsfare? Hvilken rolle har menneskesmuglere i migrasjonsprosessen og hvordan organiseres og arbeider de? Hvilke endringer må til i det internasjonale/-europeiske flyktning og asylsystem for å kunne ivareta delmål 10.7 i FNs bærekraftsmål om en trygg, regulert og godt planlagt migrasjonsprosess. Familieinnvandring og irregulær innvandring utgjør betydelige deler av innvandringsstrømmene til Norge. Disse strømmene er lite utforsket og bør belyses grundigere.

Et tema i programmet VAM er hvilke konsekvenser internasjonale forpliktelser har for nasjonal politikkutvikling og sentrale mål i velferds-, barne-, arbeids- og innvandringspolitikken. Programmet har bidratt til å styrke juridisk forskning gjennom blant annet å stimulere til forskning om forholdet mellom lovgivning i velferdssektoren og hvilke rettigheter borgerne har. Programmet skal videre bidra med kunnskap om blant annet sosial ulikhet og inkludering og derigjennom belyse faktorer som vil være forebyggende for utvikling av kriminalitet og kan bidra til vellykket tilbakeføring til samfunnet av innsatte og domfelte. Departementet ser et behov for brukerrettet formidling og kontakt om forskningsresultater innen disse områdene. Det forventes at forskningen skal gi kunnskap som kan anvendes i utformingen av politikk og i forvaltningen av offentlige ordninger.

SAMRISK II (Program om samfunnssikkerhet)

Et viktig utgangspunkt for satsingen er Justis- og beredskapsdepartementets samordningsansvar på området og behovet for en tverretattlig og helhetlig tilnærming til samfunnssikkerhet. Programmet skal bidra til ny kunnskap om trusler mot samfunnets evne til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivaretagelse av liv og helse under ulike former for kriser og påkjenninger. Forskningen skal bidra til å identifisere risikoer, trusler og sårbarheter, særlig innenfor kritiske samfunnsfunksjoner og ved bruk av IKT. Programmet skal være tverrfaglig og dekke flere samfunnssektorer og ha et internasjonalt komparativt perspektiv. Forskningen skal formidles og oppleves som nyttig for departementet, fagetatene og andre aktører innen redningstjeneste, beredskap og sikkerhet. Av spesiell interesse nå er bevilgningen fra KD om et nytt 22. juli-senter for forskning på høyreekstremisme og oppfølgingen av dette.

Videre skal SAMRISK II bidra til å bygge kompetanse som gir kvalifikasjoner for uttelling i EU-program. Departementet er opptatt av Forskningsrådets bidrag til formidling og oppsummering av forskningsstatus innen bestemte områder, nasjonalt og internasjonalt, spesielt sett i lys av igangsettingen av EUs program Horisont 2020 og dette programmets vektlegging av samfunnssikkerhetsfeltet.

IKT-pluss

IKTPLUS er Forskningsrådets store satsing på IKT-forskning og –innovasjon. Satsingens hovedmål er å styrke kvalitet og øke dristighet og relevans i norsk IKT-

forskning ved å koble FoU-investeringene med nasjonale forutsetninger og behov for IKT-forskning og innovasjon.

Programmet har hovedfokus på følgende IKT-faglige områder: "Kompleksitet og robusthet", "Data og tjenester overalt" og "Et trygt informasjonssamfunn". Det er et mål å få fram kunnskap og teknologi som skal bidra til IKT-løsninger som fremmer økt produktivitet og effektivitet. Samtidig skal programmet bidra til løsninger på viktige samfunnsutfordringer som samfunnssikkerhet, helse og omsorg, offentlige tjenester og energi og miljø.

Europa i endring

Programmet tar utgangspunkt i satsing på de fire temaene: Rett og demokrati i Europa, økonomisk utvikling og integrasjon, kulturelle endringsprosesser og utenriks- og sikkerhetspolitikk i Europa. Satsingen skal stimulere til europarelatert forskning av høy kvalitet. Forskningen skal gi ny innsikt og styrke kunnskapsgrunlaget for politisk handling. Justis- og beredskapsdepartementet vektlegger de juridiske forskningstemaene i programmet og at det foregår løpende formidling i regi av programmet.

4. OPPDRAG

Vi viser til den formidlingsaktivitet av forskningsresultater Forskningsrådet har hatt på Justis- og beredskapsdepartementets områder. Det er fint om Forskningsrådet bistår departementet i en videreføring av denne praksisen.

Videre viser vi også til den rådgivning Forskningsrådet har gitt knyttet til samfunnssikkerhetsforskningen generelt og forskning om IKT-sikkerhet spesielt. Det kan bli behov for ytterligere bistand innen dette feltet i 2016.

5. KRAV TIL RAPPORTERING

2015 og 2016 er overgangsår for utvikling av MRS-systemet. Det er derfor praktisk at Forskningsrådet følger tidligere praksis i den departementsspesifikke delen på Justis- og beredskapsdepartementets område. Vi viser også til føringer i KDs tildelingsbrev om NFRs rapportering til departementene.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Departementet tar sikte på å avholde det årlige styringsmøtet med Forskningsrådet på høsten 2015. Departementet vil komme tilbake til møtetidspunkt og dagsorden for møtet på et senere tidspunkt.

Med vennlig hilsen

Erik Blom-Dahl
ekspedisjonssjef

Siri Lassen
senorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3961-

01.02.2016

Statsbudsjettet 2016 - Tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking, fra Klima- og miljødepartementet til Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

Kap. 1	<i>Innledning</i>	1
Kap. 2	<i>Mål for Norges forskningsråd</i>	2
Kap 2.1	<i>Sektorpolitiske prioriteringer</i>	2
Kap. 2.2	<i>Styringsinformasjon</i>	2
Kap. 3	<i>Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016</i>	3
Kap. 4	<i>Oppdrag fra departementene</i>	8
Kap. 5	<i>Krav til rapportering</i>	8
Kap. 6	<i>Planlagte styringsmøter</i>	8

Kap. 1 Innledning

Vi viser til Prop. 1S (2015-2016) og vedtatt budsjett 2016 som Stortinget behandlet og vedtok 18.12.2015.

Klima- og miljødepartementet (KLD) stiller 390,272 mill. kroner til rådighet for Norges Forskningsråd (i 1000 kr) for 2016.

Vi viser i tillegg til tildelingsbrevet som Kunnskapsdepartementet (KD) sender som etatsstyrende departement.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltningsavdelinge
n

Saksbehandler
Viggo Lindahl
22 24 57 42

Kap. 2 Mål for Norges forskningsråd

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KDs) brev til Forskningsrådet som omtaler regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer, samt målene som regjeringen har fastsatt for Forskningsrådet (jf. kap 2 og kap 3 i KDs tildelingsbrev). Det er særlig målet om å møte store samfunnsutfordringer som er relevant for KLD.

Kap 2.1 Sektorpolitiske prioriteringer for Klima- og miljødepartementet

Alle sektorer som påvirker klima og miljø, vil ha et viktig ansvar for å bidra til at nasjonale miljømål nås. Kunnskap om klima og miljø skal ivaretas også i forskning og annen kunnskapsproduksjon som skjer med finansiering fra sektorer og næringer, og det er behov for integrering og tverrfaglig tilnærming. De nasjonale miljømålene legger rammer for Norges kunnskapsbehov knyttet til miljø og klima. De framgår av Prop. 1 S (2015-2016), og følger også som vedlegg. I tillegg gir Regjeringserklæringen og dokumentet "Miljøvernforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015" viktige føringer og spesifiseringer for kunnskapsbehov på miljøområdet. Oppdatert versjon av dokumentet for 2016 til 2021 vil foreligge tidlig 2016.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2015-2024) gir viktige overordnede føringer. Det overordnede målet om å løse store samfunnsutfordringer er særlig sentralt for KLD. Flere av de langsiktige prioriteringene i planen er viktige for KLDs arbeid, herunder "Hav" og "Klima, miljø og miljøvennlig energi".

KLD er opptatt av at:

- Forskningsrådet skal sikre at klima og miljø er godt integrert i forskningen innenfor alle relevante sektorer.
- Forskningsrådet skal sikre at forskningen på tvers av sektorer integreres slik at det utvikles et kunnskapsgrunnlag som bidrar til å nå miljømålene på en effektiv måte.
- Forskningsrådet skal bidra til å utvikle et bedre metodisk rammeverk som del av det analytiske grunnlaget for klima- og miljøpolitikken. Et slikt arbeid bør være tverrfaglig, koordinert og inkludere de mest sentrale fagmiljøer i Norge.
- Forskningsrådet skal fortsatt legge til rette for at miljøteknologi blir en integrert del av den innovasjonsrettede forskning. Dette er viktig bl.a. for å møte de store globale utfordringene knyttet til klima og miljø, utvikling av grønn omstilling og overgangen til et lavutslippssamfunn.
- Forskningsrådet skal bidra til etablering av infrastruktur for bruk og deling av miljødata på tvers av forsknings- og forvaltningsinstitusjoner. Dette skal bli et viktig virkemiddel for effektiv kunnskapsoppbygging og -deling.

Kap. 2.2 Styringsinformasjon

Vi viser til KDs etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

Kap. 3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016

Klima- og miljødepartementet stiller følgende beløp til rådighet for Norges Forskningsråd (i 1000 kr) for 2016: 390,272 mill. kroner.

I tabellen under ligger en grovfordeling av tildelingene på KLDs resultatområder.

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling (1000 kr)
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	185 180
1410.51	Forskningsprogrammer m.m. Fordelt på resultatområder:	197 373
	1 "Naturmangfold" 49 700	
	2 "Kulturminner og kulturmiljø" 10 850	
	3 "Friluftsliv" 1 000	
	4 "Forurensning" 22 950	
	5 "Klima" 82 058	
	6 "Polarområdene" 3 200	
	Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler 27 618	
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 719
1400.76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	1 000
	Totalt	390 272

Tabellen under viser tildelingen på kap. 1410, post 51, fordelt på aktivitet. Departementet ønsker dialog med Forskningsrådet hvis det er behov for å justere tildelingen til den enkelte aktivitet.

Program	Tildeling (1000 kroner)
MILJØFORSK	51 900
MARINFORSK	16 300
KLIMAFORSK	82 897
ENERGIX	22 858
BEDREHELSE	4 000
POLARPROG	3 200
ROMFORSK	1 500
Oppfølging av JPLer	9 650
Forskningsstrategiske funksjoner	5 068
Totalt	197 373

Bevilgningen overføres kvartalsvis med 97 568 000 kroner til konto nummer 8276 01 00168.

Forskningsrådets gis fullmakt til å omfordele midler som følge av for eksempel forsinkelser i programoppstart. Dersom Forskningsrådet ønsker å foreta vesentlige endringer i forhold til spesifiseringene i tildelingsbrevet, må dette tas opp med departementet på forhånd.

Basisbevilgninger til miljøinstituttene (kap. 1410.50)

Tildelingen over kap. 1410. 50 "Basisbevilgninger til miljøinstituttene" omfatter grunnbevilgningen til fordelingsarena for miljøinstituttene.

Tildelingen omfatter også strategiske instituttsatsinger (SISer) til CICERO, NIKU, NILU, NINA, NIVA, Nansensenteret, UNI Research Klima og miljø, og NIBIO. I 2016 skal 10% av grunnbevilgningen bli omfordelt etter resultatindikatorer, og ordningen med strategiske institutt satsinger skal utgjøre inntil 40% av basisbevilgningen.

Forskningsprogrammer (kap. 1410.51)

Tildelingen over kap. 1410.51 er fordelt på de 6 resultatområdene miljøpolitikken er delt inn i. Tidligere virkemiddelbaserte resultatområder som "Internasjonalt samarbeid" og "Andre virkemidler" er løftet ut av resultatområdestrukturen og framgår som tverrgående innsatsområder i Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon for 2016.

Resultatområdene er:

1. Naturmangfold
2. Kulturminner og kulturmiljø
3. Friluftsliv
4. Forurensning
5. Klima
6. Polarområdene

Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning (kap. 1410.53)

Tildelingen over kap. 1410.53 "Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning" skal dekke norsk medlemskap i "International Institute for Applied System Analysis", (IIASA). Den samlede kontingenten, som dekkes av Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet, overføres Forskningsrådet, som ivaretar det norske medlemskapet.

KLDs bidrag til EUs strålevernforskning (kap. 1400.76)

Tildelingen over kap 1400.70 "Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak" er Klima- og miljødepartementets bidrag til EUs strålevernforskning som skal bidra til nasjonal finansiering av norske forskningsmiljøers prosjekter innenfor delområdene B, C og E i EURATOMs arbeidsprogram 2016-17 under EUs forskningsprogram Horisont 2020.

Føringer og spesifiseringer for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2016:

Departementet vil at bevilgningen skal bidra til å dekke følgende sektorovergrepene forskningsbehov:

1. Virkemidler og verktøy for å nå nasjonale miljømål

Mange sektorer og næringer har virkemidler og tiltak som kan bidra til å nå nasjonale miljømål. Vi trenger kunnskap om virkningen av disse virkemidlene, og om samordningen mellom ulike sektorer og næringer. Prioriterte forskningsbehov er kunnskap om

virkemiddelbruk for en effektiv klimapolitikk, effektiv virkemiddelbruk for økosystembasert forvaltning, samt på kulturminneområdet. Klima- og miljøpolitikk omfatter virkemiddelbruk på tvers av sektorer og samfunnsområder som transport, energi, industri, bygg, landbruk. Arealbruk og betydningen av arealbruksendringer er en del av dette bildet. Kunnskap om relevante tiltak og effekt av virkemidler må sammenstilles og analyseres innenfor et felles rammeverk. Disse må favne om teknologiske, samfunnsmessige og økonomiske forhold, og kunne informere om konsekvenser og kostnader ved ulike valg av tiltak og virkemidler.

Det må utvikles metoder for samfunnsøkonomiske analyser i klima-, natur- og kulturminneforvaltningen, inkludert kunnskap om betydning og begrensninger for å fatte beslutninger. Det trengs også verktøy for å estimere kostnader og konsekvenser av miljøbelastning, og for å estimere kulturminne- og naturverdiens positive samfunnsbidrag. Videre er det behov for kunnskap om kostnadseffektive miljøtiltak, blant annet knyttet til vannforvaltningen og på forurensningsområdet.

2. Prioriterte innsatsområder i klimapolitikken

Økt innsats i forskning og høyere utdanning har et stort potensial for verdiskaping, sysselsetting og langsiktig økt konkurransekraft. I stortingsmeldingen om ny utslippsforpliktelse for 2030 presenterte regjeringen fem prioriterte innsatsområder i klimapolitikken, 1) Reduserte utslipp i transportsektoren, 2) Utvikling av lavutslippsteknologi i industrien og ren produksjonsteknologi, 3) CO₂-håndtering, 4) Styrke Norges rolle som leverandør av fornybar energi, 5) Miljøvennlig skipsfart. Forskningsinnsatsen skal bygge oppunder de prioriterte innsatsområdene i klimapolitikken, og bidra til omlegging mot lavutslippsamfunnet.

3. Bærekraftige byer og tettsteder

For å lykkes med en bærekraftig byutvikling som reduserer utslipp av klimagasser, hindrer tap av naturmangfold og kulturhistoriske verdier og reduserer utslipp av miljøgifter og annen forurensning, må vi ha mer helhetlig og tverrfaglig kunnskap. Grøntarealene i og rundt byene er viktige for rekreasjon og som klimatilpasningstiltak. Bevissthet om økosystemtjenester er sentral i forvaltningen av disse. Det er særskilt behov for forskning på hvordan plan- og bygningsloven kan brukes i kommunene for å løse utfordringene med utbygging på begrenset areal, reduksjon av klimagassutslipp, og ivaretagelse av andre miljøhensyn på en måte som gir minst mulig press på ubebygde arealer. Det er behov for ny kunnskap om hvordan kommuner lykkes i å redusere klimagassutslipp og annen forurensning, bevare natur, friluftslivs- og kulturhistoriske verdier, imøtekomme overvannsproblematikk, samtidig som boliger og veier bygges til en økende befolkning.

Klimaendringer med blant annet økte nedbørmengder skaper utfordringer som må håndteres. Det er behov for kunnskap om å redusere og forebygge helseplager som følger fortetningspolitikken, herunder støyplager. Det er også behov for kunnskap om hvordan en kan tilrettelegge for nærfriluftsliv, utjevne sosiale ulikheter og bidra til at hele befolkningen

deltar i friluftsliv. Det er også behov for kunnskap om kulturarven som ressurs og som grunnlag for utvikling av attraktive byer og tettsteder, for verdiskaping i bred forstand og for næringsutvikling. Forskning på kulturminner og kulturmiljøer må også sees i et klimaperspektiv.

4. Forvaltning av økosystemer i det grønne skiftet (bioøkonomi etc)

Grønn konkurransekraft og en miljøtilpasset samfunnsomstilling med god ressurseffektivitet i alle sektorer er sentralt i arbeidet med det grønne skiftet og for omstilling til et lavutslippssamfunn. En miljøtilpasset omstilling, herunder satsing på bioøkonomi, krever kunnskap på sentrale miljøområder som i dag er mangelfull, herunder kunnskap om økosystemenes tåleevne. Dette omfatter kunnskap om funksjon, sammensetning, tilstand og hvordan dette påvirkes av tiltak innen bioøkonomi sammen med andre påvirkninger, samt hvordan forvaltning og bruk gjennom bioøkonomi skal tilpasses endringer i økosystemene på grunn av endret klima.

Kunnskap om samfunnsmessige drivkrefter, miljøutfordringer og løsninger er nødvendig. Grønn næringsvirksomhet må bygge på en slik kunnskap. Innen satsingen på bioøkonomi er det behov for mer kunnskap om tiltak for å sikre bærekraftig skogbruk, herunder virkemidler for å sikre langsiktig ivaretagelse av skog med de største miljøverdiene. Videre er det behov for effekter av avbøtende tiltak, økologisk kompensasjon og naturrestaurering. Det er også behov for kunnskap om miljøkonsekvenser av genmodifiserte organismer, samt erfaringer fra bruk av samfunnsnytteanalyser og vurdering av etisk og samfunnsmessig forsvarlighet.

5. Betydningen av et godt og sunt miljø for menneskets helse

God miljøtilstand, tilgang på natur- og friluftsområder og kulturhistoriske verdier bidrar til trivsel og positive helseeffekter. Miljøgifter og annen forurensning til luft, vann og grunn bidrar til negative helseeffekter og redusert trivsel.

Det er nødvendig med mer kunnskap om forurensningskilder og –effekter på miljø og helse, inkludert samvirkende effekter mellom ulike miljøgifter, klimaendringer og andre stressfaktorer. Teknologi- og metodikkutvikling trengs for å måle samlet effekt av miljøgifter og annen forurensning, eventuelt i kombinasjon med klimaendringer, blant annet i vannforekomster, jf. vannforskriften. Det trengs kunnskap om kvantifisering av nasjonale utslipp av forurensninger, og metoder for å påvise stoffer, spredning og effekter av nye miljøgifter, hormonforstyrrende stoffer, nanomaterialer og radioaktive stoffer.

Det er behov for forskning om lokale og langtransporterte luftforurensninger. Dette omfatter, kilder, spredning, konsentrasjoner og effekter på helse og miljø. På lokal skala er det særlig behov for forbedrede estimater av kildeutslipp og forbedret metodikk for effektberegninger av tiltak i tiltaksutredninger for luftkvalitet. Det er også behov for forskning om virkninger av klimaendringer på utslipp, spredning og effekter av forurensninger, herunder virkning av klimaendringer på avrenning og utlekking av miljøgifter.

Fosforressursene er begrensede og det er behov for forskning om bl.a. dosering, avrenning og gjenbruk. Det er fortsatt behov for mer forskning om nitrogensyklusen. Videre er det fortsatt mangel på kunnskap om hvordan avfallsmengdene kan reduseres og om metoder som gir økt gjenvinning, bedre ressursutnyttelse, reduserte utslipp og bedre håndtering av disse.

Gjenbruk av ressursene i avfall vil i de fleste tilfellene være miljømessig bedre enn bruk av nye materialer. Kunnskap er et viktig grunnlag for ressurseffektiv avfallshandtering. Dette kan bidra til redusert forurensning gjennom bedre utnyttelse av ressursene, mindre utslipp og bedre håndtering av disse.

Miljømyndighetene har behov for kunnskap som grunnlag for arbeidet med å initiere og videreutvikle internasjonale avtaler på områder som miljøgifter og luftforurensninger.

Mer kunnskap om motorferdsels effekter på naturmangfold og friluftsopplevelser er viktig for å sikre god oppfølging av regelverk for motorferdsel i utmark.

6. Økosystembasert havforvaltning

Grunnleggende forskning på marine økosystemer, naturlige svingninger og effekter av menneskelig påvirkning er nødvendig for å kunne ha en økosystembasert forvaltning av havet og en helhetlig havforvaltning. Fremtidig verdiskaping basert på bruk av marine ressurser er også avhengig av god miljøtilstand og et rikt naturmangfold i havet. Derfor er det behov for mer kunnskap og forståelse av økosystemenes funksjon, og hvordan økosystemene påvirkes av bl.a. klimaendringer, havforsuring, forurensning, plastforsøpling og mikroplast. Det er behov for å utvikle bedre metoder for å estimere den samlede belastningen og effekten av denne på marine økosystemer. Det er også behov for samfunnsfaglig og juridisk forskning innen økosystembasert forvaltning av marint miljø.

7. Klimaendringer i polarområdene – effekter på dyreliv, miljøgifter og kulturarv

Det er behov for kunnskap om samlet belastning fra effekter av klimaendringer, havforsuring og andre påvirkningsfaktorer på økosystemer. Samt om nøkkelarter i økosystemene, om effekter av klimaendringer på isavhengige arter (åpent hav, fjorder, og brefronter), og om klimaendringenes påvirkning på transporten og fordelingen i miljøet av ulike miljøgifter som tilføres polarområdene med luft- og havstrømmene. Kunnskapsbehovet gjelder også effekten av smelting, permafrost og kysterosjon på kulturminnene og mulige tiltak for å forvalte dem i denne situasjonen.

8. Energi

Det er viktig at den teknologirettede forskningen følges av samfunnsfaglig kunnskap om hvordan nye lavutslippsløsninger raskt kan tas i bruk. Klimaomstilling, med endringer i teknologi, energibruk og energisystemet, skaper også nye miljøutfordringer som må håndteres med bred miljø- og samfunnsfaglig kunnskap. Det er behov for mer informasjon om hvordan resultatene av forskningsinnsatsen på energi bidrar til å nå nasjonale miljømål og de prioriterte innsatsområdene i klimapolitikken.

Det er behov for mer kunnskap om hva som er de beste metodene for å avbøte negative konsekvenser på miljø av utbygging av energianlegg. Det bør utvikles metodikk for å finne fram til og teste miljøtilpasset vannføring av hensyn til vassdragsnaturen og kulturminnene. Det trengs også en videreutvikling av gode metoder for restaurering/tilbakeføring av natur i etterkant av utbyggingsperioden. Videre trengs samfunnsfaglig forskning på målkonflikter og planprosesser. Det er behov for mer kunnskap om hvordan man kan beregne samlet belastning på naturmangfold og kulturhistoriske verdier, og hvordan dette kan legges til grunn for beslutninger om energiutbygging.

Kap. 4 Oppdrag fra departementene

KLD vil komme tilbake med oppdrag i 2016 knyttet til å vurdere innretning og organisering av forskningen for å ivareta tverrgående temaer innen miljømessig bærekraft.

Kap. 5 Krav til rapportering

Det skal rapporteres på bruken av tildelinger fra KLD i tråd med KDs rapporteringskrav for 2016, som utarbeides i fellesskap med departementene. KLD ber om informasjon om hvordan de prioriterte forskningsbehovene for 2016 er ivaretatt i de relevante forskningsprogrammene, særlig i programutlysningene for 2016.

KLD ber om en årlig oversikt over omfanget av Forskningsrådets innsats som bidrar til å støtte målet om at Norge fram mot 2050 skal bli et lavutslippssamfunn. Som ledd i dette bør det redegjøres for hvilke kriterier som legges til grunn for denne rapporteringen.

Kap. 6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde et styringsmøte våren 2016 for å diskutere årsrapport 2015, Forskningsrådets vedtatte budsjett 2016, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2017. Det vil videre bli avholdt et styringsmøte på høsten. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Kristin Thorsrud Teien (e.f.)
avdelingsdirektør

Viggo Lindahl
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0030	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0030	OSLO
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0032	OSLO
Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Riksantikvaren	Postboks 8196 Dep	0034	OSLO
Norsk polarinstitutt	Framsenteret	9296	TROMSØ
Statens strålevern	Postboks 55	1332	ØSTERÅS
CICERO Senter for klimaforskning	Postboks 1129 Blindern	0318	OSLO
Norsk institutt for luftforskning	Postboks 100	2027	KJELLER
Norsk Institutt for naturforskning	Postboks 5685 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Norsk institutt for kulturminneforskning	Postboks 736 Sentrum	0105	OSLO
Norsk institutt for vannforskning	Gaustadalleen 21	0349	OSLO
Norsk institutt for bioøkonomi	Postboks 115	1431	ÅS
Transportøkonomisk institutt	Gaustadalleen 21	0349	OSLO
Nansen environmental and remote sensing center	Thormøhlsgaten 47	5006	BERGEN
Norsk institutt for by- og regionforskning	Gaustadalleen 21	0349	OSLO

Vedlegg. Oversikt over nasjonale mål

Naturmangfold

- Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtenester.
- Ingen arter og naturtypar skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtypar skal betrast.
- Eit representativt utval av norsk natur skal takast vare på for kommande generasjonar.

Kulturminner og kulturmiljø

- Tapet av verneverdige kulturminne skal minimerast.
- Eit prioritert utval automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne skal ha eit ordinært vedlikehaldsnivå innan 2020.
- Eit representativt utval kulturminne og kulturmiljø skal vere vedtaksfreda innan 2020.
- Freda bygningar, anlegg og fartøy skal ha eit ordinært vedlikehaldsnivå innan 2020.

Friluftsliv

- Alle skal ha høve til å drive friluftsliv som helsefremjande, trivselsskapande og miljøvennleg aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles.
- Område av verdi for friluftslivet skal sikrast og forvaltast slik at naturgrunnet blir teke vare på.
- Allemannsretten skal haldast i hevd.

Forureining

- Forureining skal ikkje skade helse og miljø.
- Utslepp av helse- og miljøfarlege stoff skal stansast.
- Veksten i mengda avfall skal vere vesentleg lågare enn den økonomiske veksten, og ressursane i avfallet utnyttast best mogleg gjennom materialgjenvinning og energiutnytting.
- Døgnmiddelkonsentrasjonen av svevestøv (PM10) skal ikkje overskride 50 µg/m³ meir enn 7 dagar pr. år.
- Timemiddelkonsentrasjonen av nitrogendioksid (NO₂) skal ikkje overskride 150 µg/m³ meir enn 8 timar pr. år.
- Støyplager skal reduserast med 10 pst. innan 2020 i forhold til 1999. Talet på personar som er utsette for over 38 dB innandørs støynivå skal reduserast med 30 pst. innan 2020 i forhold til 2005.

Klima

- Noreg skal bli eit lågutsleppssamfunn i 2050.
- Noreg skal vera karbonnøytralt i 2050.
- Noreg vil på vilkår ta på seg ei forplikting om minst 40 pst. utsleppsreduksjon i 2030 samanlikna med 1990.
- Som ein del av ei global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tek på seg store forpliktingar, skal Noreg ha eit forpliktande mål om karbonnøytralitet seinast i 2030. Det inneber at Noreg skal syte for utsleppsreduksjonar svarande til norske utslepp i 2030.
- Noreg skal fram til 2020 kutte i dei globale utsleppa av klimagassar tilsvarande 30 pst. av Noregs utslepp i 1990.
- Reduserte utslepp av klimagassar frå avskoging og skogdegradering i utviklingsland, i samsvar med berekraftig utvikling.
- Samfunnet skal førebuast på og tilpassast til klimaendringane.

Polare områder

- Omfanget av villmarksprega område på Svalbard skal haldast ved lag, og naturmangfaldet bevarast tilnærma upåverka av lokal aktivitet.
- Dei 100 viktigaste kulturminna og kulturmiljøa på Svalbard skal sikrast gjennom føreseieleg og langsiktig forvaltning.
- Negativ menneskeleg påverknad og risiko for påverknad på miljøet i polarområda skal reduserast.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3961-

17.02.2016

Oppdatert tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking, fra Klima- og miljødepartementet til Norges forskningsråd

Ved en inkurie er det oppgitt feil beløp i vårt tildelingsbrev av 1. februar 2016 til Norges forskningsråd. Etter endelig vedtatt budsjett stiller Klima- og miljødepartementet 389,522 mill. kroner til rådighet for Norges forskningsråd for 2016, fordelt på følgende:

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	184 844
1410.51	Forskningsprogrammer m.m	196 973
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 705
1400.76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	1 000
	Totalt	389 522

Midlene overføres kvartalsvis med 97,568 mill. kroner til konto nummer 8276 01 00168, med unntak for siste kvartal. I siste kvartal overføres 96,818 mill. kroner.

Med hilsen

Kristin Thorsrud Teien (e.f.)
avdelingsdirektør

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Viggo Lindahl
22 24 57 42

Viggo Lindahl
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Riksantikvaren	Postboks 8196 Dep	0034	OSLO
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

16/586-4

08.02.2016

Statsbudsjettet 2016 - Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

1. INNLEDNING

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) viser til Stortingets behandling av Prop. 1 S (2015-2016) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016), jf. Innst. 16 S (2015–2016) vedtatt 12.12.2015. I tråd med Stortingets vedtak stilles 140,784 mill. kroner til disposisjon for Norges forskningsråd i 2016. I tildelingsbrevet angir departementet styringssignalene for Norges forskningsråd (Forskningsrådet).

2. MÅL FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Regjeringen har fastsatt følgende fem mål for Forskningsrådets virksomhet:

- Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4: Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5: God rådgivning

Vi viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for nærmere omtale av regjeringens forskningspolitiske mål og prioriteringer og målene som regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
<http://www.kmd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Plan- og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Irene Ekeli
22246869

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

For KMD vurderes Forskningsrådets mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet og mål 3 Møte store samfunnsutfordringer å være de mest relevante. Midlene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal fremme forskning som dekker departementets langsiktige kunnskapsbehov og dermed bidra til å legge et godt grunnlag for faglige og politiske beslutninger.

Videre skal Forskningsrådet fremme regional utvikling gjennom å styrke næringslivets mulighet til å drive forskningsbasert innovasjon. I Prop. 1 S (2015-2016) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet har departementet presentert målstrukturen for de regionale- og distriktpolitiske virkemidlene. De nasjonale virkemiddelaktørene har en sentral rolle i arbeidet med å realisere disse målene. Virkemidlene under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk skal stimulere til regional utvikling og styrke vekstkraften i områder der geografiske og demografiske forutsetninger gir utfordringer for vekst og utvikling, jfr. Forskningsrådets mål 2. Regjeringens regionalpolitikk skal bidra til å legge grunnlaget for å styrke vekstkraften, og sikre gode levekår i alle deler av landet. Regjeringen fornyer regionalpolitikken gjennom en bredere tilnærming, der utvikling av samspillet mellom byene og regionene omkring og bedring av næringslivet sine generelle rammevilkår blir prioritert. Dette skal medvirke til bærekraftig regional utvikling – økonomisk, sosialt og miljømessig. Videre målrettes den distriktpolitiske innsatsen ved å prioritere nærings- og bedriftsrettede tiltak.

Innsatsen til Norges forskningsråd under programkategori 13.50 skal være knyttet til budsjettkategoriens hovedmål 1: *Øke verdiskapingen, sysselsettingen og et internasjonalt konkurransedyktig næringsliv.*

Midlene over kap 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd skal bidra til Forskningsrådets mål 3 Møte store samfunnsutfordringer. Samfunnsutfordringer på Kommunal- og moderniseringsdepartementets ansvarsområder er beskrevet i KMDs Forsknings- og utviklingsstrategi (2015-2020), samt i relevante programplaner, mål og rammedokument mv. for programmer og aktiviteter som mottar tildelinger fra departementet.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2016

Kommunal- og moderniseringsdepartementets midler til Norges forskningsråd i 2016 stilles til disposisjon over to budsjettkapitler. Fordelingen mellom kapitlene fremgår av tabell 1. Det er utarbeidet egne retningslinjer for forvaltningen av kap. 552, post 72, vedlegg 1.

Tabell 1. Midler som stilles til disposisjon for Norges forskningsråd i 2016

Kap.	Post	Posttekst	[tall i tusen]
500	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	66 084
552	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	74 700
SUM			140 784

3.1 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd

Kommunal- og moderniseringsdepartementet stiller totalt 66,084 mill. kroner til disposisjon over kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd.

Midlene skal gå til følgende programmer:

Programmet *Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning (DEMOS)*. KMD tildeler 27,782 mill. kroner til DEMOS-programmet. I beløpet inngår midler til gjennomføring av Stortingsvalgundersøkelsen og undersøkelse om kommune- og regionreform, se nærmere omtale i oppdragsbrev fra KMD 10. februar 2015 og 4. juni 2015. Departementets behov er primært knyttet til anvendt forskning og utvikling. Departementet ønsker at det legges vekt på forskning som kan gi et grunnlag for faglige og politiske beslutninger.

Programmet *Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)*. KMD tildeler 7,5 mill. kroner til VAM-programmet. I beløpet inngår midler til forskning på vanskeligstilte på boligmarkedet, jf. oppdragsbrev fra KMD 15. oktober 2015.

IKT-PLUSS. KMD tildeler 10 mill. kroner til IKT-PLUSS.

Programmet *Samisk forskning II (SAMISK)*. KMD tildeler 3,85 mill. kroner til SAMISK.

Forskning på nasjonale minoriteter. KMD tildeler 1,55 mill. kroner til forskningen om nasjonale minoriteter.

Strategisk instituttsatsing (SIS). KMD tildeler 6,536 mill. kroner til videreføring av SIS ved Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR). Satsingen varer fra og med 2015 til og med 2018 og inngår i basisbevilgningen. NIBR ble fra 1.januar 2016 innlemmet i Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Forskningsrådet skal utbetale midlene til NIBR, Høgskolen i Oslo og Akershus i 2016.

MILJØFORSK. KMD tildeler 6 mill. kroner til byforskning under MILJØFORSK, hvorav 5 mill. kroner er til oppfølging av programmet "Plansatsingen mot store byer".

MILJØFORSK skal bidra til forskning på planlegging og strategier som bidrar til bidrar til et godt bymiljø og en bærekraftig utvikling i de største byregionene. Vi ber om at Forskningsrådet i det videre arbeidet med byrettet forskning fortsetter strategien med å se på mulige koblinger til DEMOS og andre relevante nasjonale programmer, samt Joint Programming Initiative Urbant Europa.

Joint Programming Initiative Urbant Europa (JPI Urbant Europa). KMD tildeler 2,866 mill. kroner til JPI Urbant Europa. JPI Urbant Europa er et viktig tiltak for å styrke europeisk samarbeid om langsiktig forskning og innovasjon innen byutvikling. Norges forskningsråd skal følge opp JPI Urbant Europa, inkludert delfinansiering av et medlem i sekretariatet (Management Board). Oppfølgingen må ses i sammenheng med byrettet forskning under DEMOS, MILJØFORSK og andre relevante nasjonale programmer.

3.2 Nasjonale tiltak for regional utvikling

Departementet stiller totalt 74,7 mill. kroner til disposisjon for Norges Forskningsråd over kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling.

Midlene til programmet *Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI)*, inkludert regionale representanter i 2016, skal gå til å utvikle lokale og regionale næringsmiljøer.

Midlene til *Forskningsløft i Nord* skal bidra til å styrke og videreutvikle kunnskapsmiljøer i Nord-Norge gjennom forskning i et nært samarbeid mellom gode forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og næringslivet. Dette skal styrke tilgangen på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene.

Forskningsrådet skal se innsatsen i VRI og Forskningsløft i Nord i sammenheng med Regionale forskningsfond og programvirksomheten under SIVA og Innovasjon Norge. Departementet ber også Forskningsrådet videreføre samarbeidet med fylkeskommunene og med andre aktører for å bidra til regional utvikling.

Forskningsrådet gis mulighet til å omfordele midler mellom programmer og aktiviteter innenfor posten. Dersom det legges opp til større endringer i fordelingen mellom de aktuelle virkemidlene, skal dette avklares med departementene i forkant.

3.3 Utbetaling av midler

For kap. 500, post 50 blir midlene utbetalt i to like deler i juni og november. For kap. 552, post 72 utbetaler KMD midlene i tre like deler i februar, juni og oktober.

4. OPPDRAG FRA DEPARTEMENTET

Departementet ønsker at det skal utarbeides et kort sammendrag av resultatene fra DEMOSREG II. Vi ber om at rapporten sendes departementet innen 30. november 2016.

Det skal gjennomføres en evaluering av programmet *Utvikling av regionaløkonomiske modeller og forskning om bostedsvalg*. Vi ber om å få tilsendt evalueringen innen utgangen av annet kvartal 2017.

5. KRAV TIL RAPPORTERING

Det skal rapporteres på bruken av midler fra departementet i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016. Vi viser her til KDs rapporteringskalender med oversikt over tidsfrister for Forskningsrådets leveranser av årsrapport, halvårsrapportering, budsjettforslag etc.

I tillegg ber KMD om rapportering for bevilgningen over kap 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling. Rapporteringen skal synliggjøre gjennomføringskostnader knyttet til de ulike programmene. Det vises til vedlegg 2 "Krav og veileder til statistikkrapportering for kap 551, post 72" for en oversikt over hvilke indikatorer KMD ber om rapportering på. Rapporteringen for 2015 av midler over 72-posten skal oversendes departementet innen 15. mars 2016.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

For midlene på kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd skal det holdes et styringsmøte i november. For midlene på kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling skal departementet og Norges forskningsråd ha faste styringsmøter to ganger om året, ett om våren med vekt på rapportering og ett om høsten med vekt på budsjett.

Med hilsen

Gunnar Andréson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Irene Ekeli
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg

Vedlegg 1 Retningslinjer for kap 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling

Vedlegg 2 Krav og veileder til statistikkrapportering for kap 551 post 72

Kopi

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Postboks 8119 Dep
Postboks 8130 Dep

0032 OSLO
0032 OSLO

RETNINGSLINJER FOR KAP. 552, POST 72 NASJONALE TILTAK FOR REGIONAL UTVIKLING

(Gjeldende fra 1. januar 2014)

Innledning

Disse retningslinjene gjelder bruken av midler på kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling. Retningslinjene gir rammer for støtte til hovedformålene under kap. 552, post 72, og regulerer bruk av midler som forvaltes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Innovasjon Norge, Selskapet for industrivekst (SIVA), Norges forskningsråd og Mentor AS.

Forvaltningen skal følge Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten som ble fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Disse er senere omtalt som Økonomiregelverket. Bevilgningsreglementet, forvaltningsloven¹, arkivlova, eForvaltningsforskrifta, offentleglova², og lov om offentlige anskaffelser gjelder også for forvaltningen av kap. 552, post 72. Videre skal midlene forvaltes innenfor de avgrensingene EØS-avtalen setter for offentlig støtte.

KMD kan i årlige budsjettproposisjoner og egne oppdragsbrev gi nærmere bestemmelser om bruken av bevilgningen som supplerer retningslinjene.

DEL 1 – PRINSIPPER OG RAMMER FOR BRUKEN AV MIDLENE

1. FORMÅLET MED POSTEN

Bruken av midler bevilget over kap. 552, post 72 skal gjenspeile overordnede, nasjonale mål for posten, nedfelt i de årlige budsjettproposisjoner (Prop. 1 S) og eventuelle tilleggsproposisjoner. Bevilgningen benyttes til gjennomføring av større nasjonale satsinger for regional utvikling, og tiltak som bidrar til nye metoder for, eller ny kunnskap om, regional utvikling. Midlene skal benyttes på områder der det er hensiktsmessig og kostnadseffektivt med nasjonale fellesløsninger for regional utvikling, og/eller der et enkelt fylke vil ha begrenset kapasitet og kompetanse til å gjennomføre aktuelle tiltak. Tiltak som finansieres over posten skal gjennomføres ved ulike former for samarbeid mellom lokale, regionale, nasjonale og internasjonale aktører.,

¹ Forvaltningsloven gjelder ikke for Innovasjon Norge, SIVA eller Forskningsrådet. For Innovasjon Norge, jf. § 6 i lov om Innovasjon Norge. For SIVA jf. § 4 i lov om statsforetak. I Norges forskningsråds vedtekter § 8 slås det fast at "For Norges forskningsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages."

² Visse dokumenter hos Innovasjon Norge har unntak fra virkeområdet til offentleglova, jf. § 1 tredje ledd bokstav g i forskrift til offentleglova.

Evalueringer og utredninger innenfor postens formål, kan finansieres over posten. Tiltakene på posten skal i hovedsak være tidsbegrensede og tematisk avgrensede.

Departementet omtaler årlig hovedmål og arbeidsmål for programkategori 13.50 og mål for posten i Prop. 1 S. Resultatmål, oppfølgingskriterier og rapporteringskrav vil bli angitt i oppdragsbrev, tilskuddsbrev og kontrakt.

2. ANSVAR FOR FORVALTNING AV MIDLENE

Begrepet tilskuddsforvalter brukes om den som forvalter midler. I de tilfeller hvor omtale kun gjelder Innovasjon Norge, SIVA og Norges forskningsråd omtales disse som virkemiddelaktør. Tilskuddsmottaker brukes om mottaker av støtte.

Forvaltningsansvaret for hoveddelen av midlene er delegert til virkemiddelaktørene. En del av bevilgningen forvaltes direkte av departementet, mens for enkelte tiltak kan også private virksomheter, organisasjoner eller internasjonale sekretariat gis adgang til å forvalte midler. Delegeringen av forvaltningsansvaret må være i tråd med Økonomiregelverket, og innenfor regelverket for offentlige anskaffelser.

Tilskuddsforvalter skal utarbeide programbeskrivelser, retningslinjer og nærmere resultatmål for program/tiltak, som godkjennes av departementet. For nærmere beskrivelse, se del II om tilskuddsforvaltning. Tilskuddsforvalter skal kunngjøre de aktuelle programmene/tiltakene slik at hele målgruppen nås, behandle søknader, utstede tilskuddsbrev eller kontrakter, utbetale midler, kontrollere, rapportere og sørge for at evalueringer gjennomføres etter avtale med departementet. Forvalterne skal bidra til å spre erfaringer fra programmene/tiltakene

3. MÅLGRUPPER

Bevilgningen skal primært benyttes til programmer og tiltak som retter seg mot nyetablerere og entreprenører, grupper av bedrifter, kommuner, utdannings- og forskningsinstitusjoner, elever og studenter, kunnskapsparter og andre offentlige og private kompetansemiljøer. Kvinner, unge og innvandrere er prioriterte grupper i distrikts- og regionalpolitikken.

4. GEOGRAFISKE MÅLOMRÅDER

Bevilgningen skal i hovedsak benyttes innenfor det geografiske virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene, se vedlegg 1 Forskrift om geografisk virkeområde og bruk av dei regional- og distriktpolitiske verkemidla § 3 av 15. desember 2006. Noen av midlene kan likevel benyttes utenfor virkeområdet for å utløse det regionale verdiskapingspotensialet, og utvikle attraktive regioner og sentra for befolkning og næringsliv i alle deler av landet.

Midler bevilget til Interreg-programmer kan benyttes innenfor de aktuelle programområdene, og midler bevilget gjennom utviklingsprogrammet for byregioner kan benyttes i alle typer byregioner i hele landet.

5. ANDRE AVGRENINGER OG STØTTEVILKÅR

Programmer og tiltak skal være i henhold til mål for kap. 552, post 72 slik de er angitt i årlige budsjettproposisjoner, retningslinjene, oppdragsbrev og kontrakter, og hensynet til effektiv forvaltning.

For øvrig gjelder følgende vilkår:

- Bevilgningen kan ikke benyttes til investeringer i eller ordinær drift og vedlikehold av statlige, fylkeskommunale eller kommunale lovpålagte oppgaver og offentlig forretningsvirksomhet. Bevilgningen kan heller ikke benyttes til investeringer i bygninger eller lokaler, eller annen fysisk infrastruktur. Unntaket er midler bevilget til Interreg som kan benyttes til mindre infrastrukturinvesteringer, og investeringsstøtten til utkantbutikker som kan gå til investeringer i butikkene samt investeringer i drivstoffanlegg.
- Bevilgningen kan ikke benyttes til varig drift av institusjoner eller organisasjoner. Unntaket er midler til Ungt entreprenørskap, Barentssekretariatet og Nordisk atlantersamarbeide (NORA). Støtteperioden for programmer og tiltak i regi av virkemiddelaktørene kan tilsvare programperioden.
- Bevilgningen skal ikke benyttes til investeringer i utstyr. Unntaket er midler bevilget til investeringsstøtte til utkantbutikker og til drivstoffanlegg. Unntak kan i tillegg gjøres for mindre investeringer som er avgjørende for gjennomføringen av tiltaket som finansieres. Tilskudd til utstyrsinvesteringer skal normalt ikke overstige 10 prosent av prosjektkostnadene.
- Tilskuddsforvaltere fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel, beløpsgrenser m.v. Støtte bevilget fra kap. 552, post 72 skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av prosjektkostnadene.

I tilfeller der dette er hensiktsmessig kan offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner o.l. gis tilskudd til prosjektutvikling, prosjektdeltakelse m.v. i forbindelse med gjennomføring av nasjonale satsinger. Bevilgningen kan også nyttes til finansiering av internasjonale sekretariat og samarbeidstiltak, bl.a. ved norsk deltakelse i Interreg-programmer.

All støtte som tildeles over posten skal gis i tråd med regler for offentlig støtte i EØS-avtalen, herunder regelverket for investeringsstøtte, jf. vedlegg 2. For mer utfyllende informasjon se også veileder for EØS-avtalens regler om offentlig støtte fra 2010.

For støtte til ordinære tilretteleggende tiltak, direkte bedriftsstøtte og andre tiltak for regional utvikling, vises det for øvrig til *Retningslinjer for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler*.

DEL 2 – PRINSIPP FOR FORVALTNING

I OVERFØRING AV MIDLER TIL AKTØRER SOM FORVALTER MIDLER PÅ VEGNE AV KMD

KMD har ansvar for å utstede årlige oppdragsbrev til tilskuddsforvaltere. Oppdragsbrevene skal være i tråd med pkt. 6.3.3 i Bestemmelser om økonomistyring i staten, og eventuelle kontrakter.

Tilskuddsforvaltere som tildeles forvaltningsansvaret for midler over kap. 552, post 72 skal følge Økonomiregelverket. Når det gjelder Norges forskningsråd henvises det for øvrig til Hovedinstruks om økonomiforvaltningen i Norges forskningsråd utarbeidet av Kunnskapsdepartementet, med virkning fra 1. januar 2005.

Midler til virkemiddelaktørene gis som tilskudd uten tilbakebetaling (rundsumtilskudd). Virkemiddelaktørene gis fullmakt til selv å fastsette hvilket år tilsagn skal gis, hvor lenge et tilsagn skal gjelde og behandle søknader om forlengning av tilsagn. Virkemiddelaktørene kan omdisponere ubenyttede midler til nye tiltak i tråd med de mål Stortinget har fastsatt for bevilgningen.

For virkemiddelaktørene skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader som påløper ved selve forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor ordningens rammer. Virkemiddelaktørene er pålagt å årlig rapportere om hvor stor andel av bevilgningen som er brukt til å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnadene. Dersom rådgivingstjenester og tilretteleggende virksomhet inngår i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette redegjøres for i årsrapporteringen.

Administrasjons- og gjennomføringskostnader defineres som:

- a) *Personalkostnader*: Lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- b) *Overhead*: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- c) *Reisekostnader*: Innenfor rammen av statens reiseregulativ.

Andre driftskostnader knyttet til ordningen, som for eksempel trykksaker og kjøp av konsulenttjenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor ordningens rammer.

Kap. 552, post 72 har stikkordet ”kan overføres”. Dette innebærer at ubrukte midler som forvaltes av departementet og Mentor AS kan overføres fra budsjettåret til de to påfølgende budsjettårene.

II TILSKUDDSFORVALTNING

Tilskuddsforvaltere skal følge bestemmelsene for etablering og forvaltning av tilskuddsordninger og enkelttilskudd i kap. 6 i Bestemmelser for økonomistyring i staten.

1. KRAV OG VILKÅR FOR PROGRAMBESKRIVELSER OG REGELVERK FOR TILSKUDDSORDNINGER

Tilskuddsforvaltere på kap. 552, post 72 skal utarbeide beskrivelser av forslag til program/tiltak og tilskuddsordninger. Disse skal være i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 6.2, og skal godkjennes av departementet. Det skal legges vekt på forslagenes regionale forankring og forventet betydning for lokal og regional næringsutvikling.

Programbeskrivelser/regelverk for tilskuddsordninger skal normalt inneholde:

- Bakgrunn, regionalpolitisk begrunnelse og forventet nytte av tiltaket.
- Beskrivelse av overordnede mål, program-/prosjekt mål og resultatmål.
- Beskrivelse av målgruppe(r) for tiltaket.
- Beskrivelse av geografisk innretning og nedslagsfelt.
- Beskrivelse av tildelingskriterier, herunder beregningsregler for tilskudd.
- Beskrivelse av kriterier for måloppnåelse.
- Beskrivelse av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene søkes nådd.
- Beskrivelse av nåsituasjon og programmets/tiltakets forventede regionale effekter, samt kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer.
- Beskrivelse av kritiske risiko- og suksessfaktorer.
- Presentasjon av samarbeidsparter og beskrivelse av samarbeidsplaner.
- Tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler for tiltaket. Det skal foreligge plan for utfasing av program/tiltak eller ev. integrering i ordinært regionalt utviklingsarbeid.
- Budsjett og finansieringsplan for hele tiltaket, fordelt på årlige budsjetter dersom det dreier seg om flerårige programmer/tiltak. Det skal foreligge budsjettforslag for hele program-/prosjektperioden. Støttmottakers egen finansiering i tiltaket og kostnader til administrasjon/drift skal framgå. Dersom det dreier seg om oppbygging av tiltak av varig karakter, skal det foreligge plan for når og hvordan selvfinansiering kan oppnås.
- Opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe el. l.), samt angivelse av hvem som er ansvarlig for framdrift og faglig innhold.
- Beskrivelse av oppfølgingsrutiner for å sikre god intern kontroll hos tilskuddsforvalter og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker.
- Angivelse av rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer).

2. KUNNGJØRING

For å sikre likebehandling og forutsigbarhet skal tilskuddsforvaltere på kap. 552, post 72 informere om tiltaket på en slik måte at hele den relevante målgruppen nås. Det vises i den sammenheng til pkt. 6.3.2 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Informasjonsmateriellet skal inneholde:

- formål med ordningen
- målgruppe (krav som gjelder for å bli regnet som søker)
- kriterium for måloppnåelse
- kriterium for tildeling
- krav til rapportering
- informasjon om maksimal støtte/støttesats
- informasjon om hvilken form søknaden skal ha
- informasjon om hvilke opplysninger søknaden skal inneholde
- søknadsfrist

I tillegg skal tilskuddsforvalter informere fylkeskommuner, Innovasjon Norges hovedkontor og distriktskontorer, SIVA og Norges Forskningsråd om relevante tiltak.

3. PROSEDYRER VED SAKSBEHANDLING M.M.

Saksbehandlingen skal være i henhold til forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven så fremst annet ikke er nedfelt. Dokumentasjon, finansiering og oppfølging skal skje i henhold til rutiner for økonomiforvaltning slik det er beskrevet i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Krav til søknad

Søknadene skal være skriftlige, og skal som grunnlag for vurdering blant annet inneholde:

- presise og realistiske mål som kan etterprøves
- realistisk prosjektplan med milepæler og aktivitets- og resultatutredning
- kostnadsoverslag og finansieringsplan med marginer for mulige usikkerhetsmoment

Utover dette avgjør forvalter krav til innhold og form på søknadene.

Søknader om etablererstipend som gjelder Svalbard skal sendes til Innovasjon Norge, som behandler søknaden og forelegger den for Longyearbyen lokalstyre, Sysselmannen på Svalbard og vedkommende fagdepartement til uttalelse. Kopi av brev til Sysselmannen skal sendes Justisdepartementet.

Dersom søkeren ønsker å gjøre vesentlige endringer i aktiviteten som ligger til grunn for tilskuddet, må endringene godkjennes av tilskuddsforvalter før de blir satt i verk.

Krav til tilskuddsbrev og avslag på søknader

Tilskuddsforvaltere skal overfor søkere bekrefte tilskudd gjennom tilskuddsbrev eller kontrakter. Under følger krav til innhold i tilskuddsbrev. Forvalter kan tilpasse dette til egne system og kontrollrutiner, så lenge det er i overensstemmelse med Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.3.3.

- Navn og adresse til mottaker, organisasjonsnummer og kontonummer.
- Størrelse på tilskuddet.
- Formål og hvilke tiltak midlene kan benyttes til.
- Kostnadsoverslag som er lagt til grunn for tilsagnet.
- Krav om at prosjektet skal være fullfinansiert før det settes i gang.
- Eventuelle vilkår knyttet til bruken av midlene, medregnet krav til dokumentasjon før midlene kan betales ut.
- Frist for mottaker til å akseptere vilkårene.
- Tidsfrist for bortfall av tilsagn.
- Utbetalingstidspunkt, utbetalingsrutiner og behandling av eventuelt for mye utbetalt tilskudd.
- Krav til at mottakeren selv kontrollerer at den utbetalte summen er korrekt.
- Krav til rapportering.
- Krav til regnskap, ev. revisorattestasjon jf. avsnitt under, oppbevaring av regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregningen av tilskuddet.
- Ved enkeltvedtak skal det opplyses om klageadgangen, se avsnitt under.
- Opplysninger om mulige kontrolltiltak og mulige reaksjonsformer dersom mottakeren ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, for eksempel tilbakebetaling.
- Dersom tilskudd blir gitt som bagatellmessig støtte skal dette opplyses.
- Det skal opplyses om at det i henhold til § 10 i bevilgningsreglementet og § 12 i lov om Riksrevisjonen kan Riksrevisjonen, departementet eller den departementet bemyndiger, kreve informasjon fra tilskuddsmottaker og iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.
- Avslag på søknad skal meddeles skriftlig.

Klageadgang

Klageadgang følger reglene i forvaltningsloven, lov av 10. februar 1967, med mindre annet framgår av gjeldende lovverk, herunder bl.a. lov om Innovasjon Norge³, vedtekter for Norges forskningsråd⁴, og lov om statsforetak⁵ for SIVA.

Krav til regnskap og attestasjon fra revisor

Tilskuddsmottakere skal føre separat regnskap for bruken av midlene. For tilskuddsmottakere som mottar midler fra departementet eller Mentor AS, må det foreligge revisorattestert regnskap dersom tilskuddet overstiger NOK 100 000, før sluttutbetaling av enkelttilsagn kan foretas. Det er statsautorisert revisor eller registrert revisor som skal attestere. Tilskuddsmottakere som ikke er revisjonspliktige kan få regnskapet bekreftet av autorisert regnskapsfører. Oppdragsutførelsen skal da gjennomføres i samsvar med god regnskapsskikk og bransjestandard. Regnskapet skal være satt opp slik at det kan sammenlignes med

³ Jf. § 6 i lov om Innovasjon Norge.

⁴ I Norges forskningsråds vedtekter slås det fast at ”For Norges forskningsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages.”

⁵ SIVA er organisert som statsforetak, og er jf. § 4 i lov om statsforetak ikke underlagt forvaltningsloven.

budsjettoverslaget som lå til grunn for tilskuddet. Krav om revisorattesterte regnskap gjelder ikke for tilskuddsmottakere som revideres av Riksrevisjonen.

For midler forvaltet av virkemiddelaktørene, delegeres det til virkemiddelaktørene å fastsette nærmere regler for kontroll og oppfølging av tilskuddsforvaltningen, herunder attestasjon fra revisor. Virkemiddelaktørene skal dokumentere overfor departementet hvordan de følger opp kontrollen med tilskuddsforvaltningen.

4. OPPFØLGING OG KONTROLL

Registrering av tilskudd, regnskapsføring og utbetaling

Tilskuddsforvalter må etablere god internkontroll som sikrer korrekt saksbehandling i alle faser, herunder korrekt registrering, utbetaling og regnskapsføring av tilskuddsmidler og andre utbetalinger samt forebygging og avdekking av misligheter og økonomisk kriminalitet. Det vises for øvrig til Økonomiregelverket.

Rapportering

For samtlige programmer og tiltak som finansieres over kap. 552, post 72 kreves års- og sluttrapportering på framdrift og resultater fra mottaker av midlene. Det kan også stilles krav om rapportering i forbindelse med delutbetalinger. Rapporteringen skal utformes i tråd med kravene fastsatt i tilskuddsbrev, oppdragsbrev og programbeskrivelser. Omfanget av rapportering må ses i sammenheng med beløpets størrelse.

Kontroll

Departementet har det overordnede ansvaret for å påse at utviklingstiltak eller større programporteføljer som finansieres over bevilgningen er i samsvar med retningslinjene og andre gjeldende overordnede reglement/forskrifter⁶. I samsvar med blant annet § 10 i bevilgningsreglementet og § 12 i lov om Riksrevisjonen kan departementet og Riksrevisjonen iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.

Tilskuddsforvalter må etablere betryggende kontroll med at systemet for tilskuddsforvaltning fungerer slik det er forutsatt. Basert på risiko og vesentlighet må tilskuddsforvaltere kontrollere at det drives korrekt saksbehandling, korrekt og pålitelig rapportering, at midlene kommer det angitte formålet til gode og at misligheter og økonomisk kriminalitet forebygges og avdekkes. Basert på vurderinger av risiko og vesentlighet vil departementet, når det anses hensiktsmessig, foreta stikkprøver av om det er etablert betryggende og forsvarlig intern kontroll med tilskuddsforvaltningen.

Tilbakebetaling

Tilbakebetaling kan kreves dersom tilskuddsmottaker ikke rapporterer i tråd med det som er forutsatt i tilskuddsbrevet. Dersom tilskuddsmottakeren skal

⁶ Andre aktuelle forskrifter/regler er f.eks. Stortingets bevilgningsreglement, reglement for økonomistyring i staten og EØS-regelverket.

tilbakebetale for mye utbetalt beløp, må det etableres innkrevingsrutiner som sikrer at tilbakebetalingen gjennomføres. Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger, tilskudd ikke benyttes etter intensjonene eller dersom tiltaket krever mindre kapital enn forutsatt, skal tilskuddsforvalter kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt.

Dersom departementet⁷ eller EFTAs overvåkingsorgan ESA⁸ finner at støtte er gitt i strid med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte, kan støtten kreves tilbakebetalt.

5. EVALUERINGER

Departementet og tilskuddsforvalter skal sørge for at det gjennomføres nødvendige evalueringer av tiltak og bruken av midler. Kostnader til evaluering av virkemiddelaktørens programmer er satt av innenfor rammene. Normalt bør tiltak som er særlig kostnadskrevende, der observerbare effekter oppstår over tid, eller som er forsøksrettet, bli underlagt evalueringer. Valg av evalueringsform og tidspunkt for evaluering bør besluttes ved programmets/tiltakets oppstart. Evalueringer bør utføres av institusjoner uten tilknytning til de aktørene som deltar i programmet. Departementet står for øvrig fritt til å innhente informasjon om tiltak og måloppnåelse.

Vedlegg

Vedlegg 1: Forskrift om geografisk verkeområde og bruk av dei regional- og distriktspolitiske verkemidla.

Vedlegg 2: Offentlig støtte etter EØS-avtalen

Vedlegg 3: Soneinndeling

Vedlegg 4: Ytterlig informasjon om tilskuddsforvaltning

⁷ Jf. forskrift av 4. desember 1992 om offentlig støtte § 5.

⁸ Jf. lov av 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 3.

Vedlegg 1

Forskrift om geografisk verkeområde og bruk av dei regional- og distriktpolitiske verkemidla.

Fastsett ved kgl.res. 15. desember 2006 med heimel i Stortingsvedtak om løyving til regional- og distriktpolitiske verkemiddel. Fremja av Kommunal- og regionaldepartementet.

§ 1. *Kva forskrifta gjeld*

Denne forskrifta omhandlar geografisk avgrensing av det geografiske virkeområdet og støttesatsar for bruk av direkte bedriftsretta støtte. I tillegg avgrensar forskrifta eit område der det kan nyttast indirekte, tilretteleggjande distrikts- og regionalpolitisk støtte for næringsutvikling.

§ 2. *Omgrep*

Med investeringsstøtte forstår ein i denne forskrifta støtte til enkeltbedrifter for investeringar i materielle og immaterielle eigendelar knytt til:

- Etablering av ei ny verksemd
- Utviding av eksisterande verksemd
- Diversifisering av ei verksemd sin produksjon til å omfatta fleire produkt
- Ei fundamental endring i produksjonsprosessen i ei eksisterande verksemd
- Investeringsstøtte kan bli gitt som tilskot eller lån.

§ 3. *Geografisk avgrensing*

a) Så langt Stortinget løyver midlar som kan nyttast til investeringstilskot i distrikta, kan fylkeskommunen eller dei aktørane som skal forvalte verkemiddel på vegne av fylkeskommunen, gje investeringstilskot i samsvar med denne forskrifta.

Distriktsretta investeringsstøtte kan berre bli gitt i følgjande kommunar:

Fylke	Kommune
Finnmark	Sør-Varanger, Båtsfjord, Unjárga – Nesseby, Deatnu – Tana, Berlevåg, Gamvik, Lebesby, Kárášjohka – Karasjok, Porsanger, Nordkapp, Måsøy, Kvalsund, Hasvik, Loppa, Alta, Guovdageaidnu – Kautokeino, Hammerfest, Vadsø, Vardø.
Troms	Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy, Gáivuotna – Kåfjord, Storfjord, Lyngen, Karlsøy, Balsfjord, Lenvik, Berg, Torsken, Tranøy, Dyrøy, Sørreisa, Målselv, Salangen, Bardu, Lavangen, Gratangen, Ibestad, Skånland, Kvæfjord, Tromsø, Harstad.
Nordland	Moskenes, Andøy, Sortland, Øksnes, Bø, Hadsel, Vågan, Vestvågøy, Flakstad, Værøy, Røst, Ballangen, Evenes, Tjeldsund, Lødingen, Tysfjord, Hamarøy, Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal, Beiarn, Gildeskål, Meløy, Rødøy, Træna, Lurøy, Rana, Hemnes, Nesna, Dønna, Hattfjelldal, Grane, Vefsn, Leirfjord, Alstahaug, Herøy, Vevelstad, Vega, Brønnøy, Sømna, Bindal, Narvik, Bodø.
Nord-Trøndelag	Leka, Nærøy, Vikna, Flatanger, Fosnes, Overhalla, Høylandet, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Snåsa, Inderøy, Namdalseid, Verran, Verdal, Leksvik, Frosta, Meråker, Namsos, Steinkjer.
Sør-Trøndelag	Tydal, Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen, Røros, Meldal, Rennebu, Oppdal, Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Agdenes, Ørland, Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne.
Møre og Romsdal	Aure, Smøla, Halså, Rindal, Surnadal, Sunndal, Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Eide, Aukra, Sandøy, Midsund, Nesset, Rauma, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Norddal, Ørsta, Volda, Herøy, Sande, Vanylven, Kristiansund, Frei.
Sogn og Fjordane	Flora, Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Balestrand, Leikanger, Sogndal, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Gaular, Jølster, Førde, Naustdal, Bremanger, Vågsøy, Selje, Eid, Hornindal, Gloppen, Stryn.

Hordaland	Masfjorden, Fedje, Modalen, Vaksdal, Austevoll, Samnanger, Kvam, Voss, Granvin, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Odda, Jondal, Kvinnherad, Tynes, Fitjar, Etne.
Rogaland	Vindafjord, Utsira, Kvitsøy, Finnøy, Sauda, Suldal, Hjelmeland, Lund, Sokndal.
Vest-Agder	Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Audnedal, Åseral, Marnardal, Flekkefjord, Farsund.
Aust-Agder	Risør, Gjerstad, Vegårshei, Tvedestrand, Åmli, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle.
Telemark	Notodden, Kragerø, Drangedal, Nome, Bø, Sauherad, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje.
Buskerud	Nore og Uvdal, Rollag, Flesberg, Krødsherad, Sigdal, Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå.
Oppland	Dovre, Lesja, Sjøk, Lom, Vågå, Nord-Fron, Sel, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang.
Hedmark	Kongsvinger, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Follidal, Os.
Østfold	Rømskog, Marker, Aremark.

b) *Fysiske, tilretteleggjande tiltak kan i tillegg til i kommunane over støttast i følgjande 20 kommunar:*

Nord-Odal, Øyer, Iveland, Birkenes, Froland, Lyngdal, Lindesnes, Bokn, Forsand, Austrheim, Radøy, Fusa, Bømlø, Sveio, Fræna, Sykkylven, Hareid, Ulstein, Orkdal og Levanger

c) *Støtte til andre tiltak*

Utanfor kommunane under a) og b) kan det bli gitt støtte til andre tiltak når tiltaka er del av eit lokalt og regionalt utviklingsarbeid.

§ 4. *Støtteintensitet*

a) *Bedriftsstorleik*

Maksimalt støtteintensitetar for bedriftsstøtte er, angitt i prosent:

Type bedrift	Store	Mellomstore	Små
Prosent	15	25	35

b) *Geografi*

Kommunal- og regionaldepartementet har bestemt at maksimale støttesatsar berre kan nyttast i den høgst prioriterte sona innanfor virkeområdet. Soneinndelinga er å finne i eigne retningslinjer gitt av departementet.

c) *Andre føresegner*

Til grunn for bruk av offentleg støtte til bedriftsinvesteringar etter denne forskrifta ligg kapittel 25B i ESAs retningslinjer for offentleg støtte. Dette har definisjonar på kva som er å rekne som små, mellomstore og store bedrifter og på kva type selskap som kan støttast. Regelverket har òg instruksar om at det ved fastsetjing av øvre grenser for bedriftsinvesteringar skal nyttast kumulerte støtteintensitetar for samla offentleg støtte. Hovudinnhaldet i dette regelverket er tatt inn i retningslinjene frå Kommunal- og regionaldepartementet.

§ 5. Forholdet til Skattelova

- a) I samsvar med Skattelova § 5-31 bokstav a skal tilskot gitt til investeringar i distrikta ikkje reknast som skattbar inntekt for mottakaren.
- b) Investeringstilskot skal ikkje trekkast frå kostpris ved berekning av årlege og totale avskrivningar i samsvar med skattelova § 14-42 andre ledd siste punktum.
- c) Etter Skattelova § 14-44 første ledd andre punktum skal tilskot som er gitt til investering i distrikta, etter føresegner gitt av Kongen, reknast som ein del av vederlaget ved sal av driftsmidlet før det har gått fem år etter at det blei erverva.

§ 6. Iverksetjing

Denne forskrifta tek til å gjelde frå 1.januar 2007. Frå same tid vert forskrift av 9. mai 2003 nr. 565 "Forskrift om investeringstilskot og avgrensing av det geografiske virkeområdet for dei regional- og distriktpolitiske verkemidla" oppheva.

Vedlegg 2

Offentlig støtte etter EØS-avtalen

Generelt

Alle tilskuddsforvaltere må vurdere konkret om reglene om offentlig støtte får anvendelse på tilskuddet før det fattes vedtak om tildeling. Offentlige foretak som driver økonomisk aktivitet kan i utgangspunktet ikke motta støtte i større utstrekning, eller på andre vilkår, enn private.

Relevante lenker:

[Veileder; EØS-avtalens regler om offentlig støtte](#)
[EØS-avtalen artikkel 61](#)
[FADs nettside; Forbudet mot offentlig støtte](#)

Vedlegget er ikke et fullstendig sammendrag av reglene for offentlig støtte. De som forvalter midler på vegne av departementet finner fullstendig og oppdatert informasjon her:

[Regler om offentlig støtte](#)

Får reglene om offentlig støtte anvendelse?

Det er seks vilkår som må være oppfylt for at forbudet mot offentlig støtte i EØS-avtalen artikkel 61 (1) får anvendelse.

1. Støtten må innebære en økonomisk fordel for mottakeren⁹
2. Støtten må være offentlige midler¹⁰
3. Støtten må begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer eller tjenester (selektivitet)
4. Støttemottaker må være et foretak.
5. Støtten må vri konkurransen eller true med å vri konkurransen
6. Støtten må være egnet til å påvirke samhandelen mellom EØS-landene

Foretaksbegrepet – økonomisk aktivitet

For at regelverket kommer til anvendelse, må mottakeren av den offentlige støtten være et foretak.¹¹ Foretaksbegrepet er ikke legaldefinert i EØS-avtalen, men er utviklet gjennom rettspraksis.

Vurderingen av foretaksbegrepet er uavhengig av om den aktuelle enheten er offentlig eller privat og av hvilken juridisk status den har. Det er viktig å presisere at det offentlige foretak er underlagt reglene om offentlig støtte på lik linje med private foretak. Det

⁹ Tilskudd er offentlig støtte og omfatter en hver økonomisk fordel og/eller fritak for økonomisk byrde, som begunstiger bestemte foretak eller bransjer. Også ytelser på vanlige kommersielle vilkår kan omfattes, f.eks. lån til markedsrente, dersom mottakeren har en så svak økonomisk stilling at han ikke ville oppnådd en slik ytelse i det vanlige markedet.

¹⁰ Enhver støtte som tildeles i henhold til retningslinjene er å anse som ”offentlige midler”. Uavhengig av om støtten tildeles av kommuner, fylkeskommuner, de nasjonale virkemiddelaktørene eller via ikke-offentlig heleide virksomheter. Det avgjørende er om støtten fra de offentlige midler er mottatt som resultat av en adferd som kan tilskrives det offentlige, jf. sak C-305/89, Italia mot Kommisjonen,

¹¹ Foretaksbegrepet i stasstøtteretten har det samme innholdet som foretaksbegrepet under konkurransereglene.

avgjørende for vurderingen er hvorvidt virksomheten driver økonomisk aktivitet.¹² Med økonomisk aktivitet menes en virksomhet som består i å tilby varer og tjenester i et marked.

For eksempel vil støtte til det lokale næringslivet klart anses som støtte til foretak og reglene om offentlig støtte vil i utgangspunktet komme til anvendelse.

Grensedragningen mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet kan være vanskelig. Det er i denne forbindelse viktig å huske på at markedsforholdene og gjeldende rett kan endre seg.

Statsstøtteregelverket får anvendelse

Dersom statsstøtteregelverket får anvendelse må den ansvarlige tilskuddsforvalter vurdere konkret om støtten kan tildeles i medhold av unntaksreglene EØS-avtalen fastsetter.¹³ Det blir redegjort for de mest relevante unntakene i det følgende.

Bagatellmessig støtte¹⁴

Bagatellmessig støtte kan tildeles hvert enkelt foretak med inntil 200 000 euro over en periode på tre regnskapsår.¹⁵ Det kan bare gis bagatellmessig støtte dersom det er mulig å omregne støtten til brutto tilskuddsekvivalent.¹⁶

Det er ikke adgang til å tildele bagatellmessig støtte utover de maksimalsatsene som følger av enten øvrige gruppeunntak eller andre godkjennelsesvedtak fra ESA.

Dersom den maksimale støtteintensiteten ikke er utnyttet, kan det tildeles støtte inntil taket i gruppeunntaket eller ESAs vedtak er oppnådd. Støtte som er gitt under godkjente ordninger eller andre gruppeunntak skal ikke tas med i beregningen av om taket i reglene om bagatellmessig støtte er nådd.

Beregning av beløpsgrense

Ved beregningen av beløpsgrensen er det bruttotall¹⁷ som skal legges til grunn.

Dersom støtten gis på en annen måte enn ved kontanttilskudd skal støttens verdi omregnes til verdien i brutto kontanttilskudd.

Dersom støtten utbetales i flere rater, skal støtten diskonteres¹⁸ til sin verdi på det tidspunktet støtten blir gitt. Det er ESAs referanserate som skal benyttes ved diskontering.

Lenke til:

- [ESAs referanserate](#)

Lån som bagatellmessig støtte

Lån kan gis som bagatellmessig støtte dersom tilskuddsekvivalenten er beregnet med grunnlag i gjeldende markedsrente på det tidspunktet støtten tildeles. Avviket fra markedsrenten utgjør støtteelementet.

¹² Forbudet mot offentlig støtte retter seg ikke mot støtte som gis til for eksempel privatpersoner, til offentlige instanser som driver myndighetsutøvelse eller til offentlig administrasjon med mindre de opptrer som foretak.

¹³ Jf. EØS-avtalen artikkel 61 (1) første setning.

¹⁴ Bagatellmessig støtte anses ikke å påvirke ikke samhandelen og/eller truer med å vri konkurransen og er følgelig ikke å anse som statsstøtte.

¹⁵ Den relevante treårsperioden er "flytende". Det innebærer at for hver tildeling av bagatellmessig støtte må det tas hensyn til støtte tildelt i de to foregående kalenderårene samt inneværende år.

¹⁶ Kompliserte støtteordninger hvor det ikke er mulig å beregne støttebeløpet på forhånd kan ikke gis som bagatellmessig støtte.

¹⁷ Det vil si før beregning av skatter og avgifter.

¹⁸ Å diskontere menes her å omregne en eller flere betalingers verdi til et annet tidspunkt enn betalingstidspunktet, for å beregne nåverdien av støtten/tilskuddet.

Prosedyrer ved tildeling av bagatellmessig støtte

Ved tildeling av tilskudd som utgjør bagatellmessig støtte, må tilskuddsforvalteren skriftlig i tildelingsbrevet:

1. Informere mottakeren om det planlagte støttebeløpet
2. Opplyse om at det utgjør bagatellmessig støtte med henvisning til forordningen for bagatellmessig støtte, med full referanse til forordningens tittel og publiseringsdato i EU-tidende.¹⁹
3. Be om en skriftlig erklæring fra støttmottaker om all annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt inneværende året og de to foregående regnskapsår.

Før støtten utbetales skal forvalteren beregne at støtten ikke vil medføre at den samlede mottatte bagatellmessige støtten siste året samt de to foregående år overskrider beløpsgrensen for bagatellmessig støtte.

Tilskuddsforvalteren skal lagre denne informasjonen i ti år og ved anmodning kunne gi den nødvendige informasjonen til ESA innen 20 arbeidsdager.

Tilskudd som gis som bagatellmessig støtte skal ikke meldes til ESA.

Gruppeunntak

Bestemte typer støtte anses for å være forenlig med EØS-avtalen dersom fastsatte vilkår er oppfylt, dette kalles gruppeunntak. Dersom det skal tildeles støtte etter gruppeunntak må alle vilkårene som følger av det aktuelle gruppeunntaket være oppfylt. Støtten er underlagt forenklet meldeplikt, men unntatt fra reglene om forhåndsmelding og forhåndsgodkjenning.

De ulike gruppeunntakene

- støtte til forskning, utvikling og innovasjon (FoU)
- miljøstøtte
- investeringsstøtte og utviklingsstøtte til små og mellomstore bedrifter (SMB)
- støtte i form av risikokapital
- støtte til opplæring
- støtte til sysselsetting
- støtte til regionale investeringer
- støtte til kvinnelige entreprenører

Forenklet meldeplikt ved bruk av gruppeunntak

Støtten som oppfyller vilkårene gruppeunntaket fastsetter skal meldes til EFTAs

Overvåkingsorgan (ESA) senest 20 dager etter at støtten er tildelt. Forvalteren som tildeler støtten har ansvar²⁰ for at støtten meldes. Dette gjøres ved å innsende et elektronisk skjema

¹⁹ Reglene om bagatellmessig støtte følger av Kommissjonens forordning nr. 1998/2006 av 15. desember 2006 tatt inn i forskrift av 5.12. 2003 nr. 1429 § 2.

²⁰ EFTAs overvåkingsorgan foretar ingen kontroll av om den aktuelle støtten oppfyller vilkårene i gruppeunntaket. Det er derfor viktig at støttегiver sjekker at et støttetiltak i realiteten faller inn under et aktuelt gruppeunntak og at skjemaet er korrekt utfyllt.

til Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Departementet vil foreta den direkte meldingen til ESA.²¹

Relevante lenker:

- [Forskrift av 14. november 2008 nr. 1213 om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte.](#)
- [Kommisjonsforordningen \(EF\) nr. 800/2008 av 6. august 2008.](#)
- [Skjema for forenklet melding av gruppeunntak](#)
- [En uoffisiell oversettelse av gruppeunntakene](#)

Støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning

Tjenester av allmenn økonomisk²² (SGEI)²³ betydning omfatter visse økonomiske tjenester som myndighetene anser som særlig viktige for innbyggerne og som ikke vil bli levert på en tilfredsstillende måte av markedet alene. For å kunne tilby slike tjenester, kan myndighetene pålegge foretak visse forpliktelser mot økonomisk kompensasjon.

Følgende vilkår må være oppfylt:

1. Tjenesten kan ikke leveres av markedet.
2. Det er ikke vedtatt sekundærlovgivning på området som begrenser skjønnet.
3. Virksomheten må være gitt oppdraget og forpliktelsene må være tydelig definert.
4. Beregningen av kompensasjonen må være fastsatt på forhånd på en objektiv og åpen måte.
5. Kompensasjonen kan ikke overstige det nødvendige for å dekke alle eller deler av kostnadene ved utførelsen av tjenesten.
6. Virksomheten må enten være valgt etter en offentlig anbudskonkurranse eller at kompensasjonen er beregnet etter en analyse av kostnadene som et typisk foretak ville ha hatt ved utførelsen av tjenesten.

Støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning skal ikke meldes til ESA. Den årlige kompensasjonen kan ikke overstige 15 millioner euro. Det finnes imidlertid en mulighet til å overstige denne beløpsgrensen for visse typer tjenester.

Relevant lenke:

- [Kommisjonsbeslutning 2012/21/EU av 20. desember 2011](#)

²¹ Et sammendrag av støtteordningen vil bli publisert i EØS-tillegget til EF-Tidende. I tillegg skal Fornyings- og administrasjonsdepartementet basert på informasjon fra støttegiver, rapportere årlig om bruken av gruppeunntakene.

²² Definisjonen av tjenester av allmenn økonomisk betydning er både uklar og dynamisk. Årsaken til at det ikke er oppstilt en legaldefinisjon er at det i utgangspunktet er opptil EØS-statene selv å definere hva en slik tjeneste er. Medlemslandene har en vesentlig skjønnsfrihet. ESA og EFTA-domstolen vil kun gripe inn dersom EFTA-statene foretar en åpenbar feiltolkning eller misbruker begrepet.

²³ Services of General Economic Interest.

Kompensasjonsberegninger og overkompensasjon

Kompensasjonen kan ikke overstige det som er nødvendig for å dekke kostnaden i forbindelse med forpliktelsen til å yte tjenesten av allmenn økonomisk betydning.²⁴

Det må tas hensyn til følgende:

1. En rimelig avkastning på utførelsen av tjenesten, som ikke overstiger den gjennomsnittlige.
2. Alle omkostninger ved utførelsen av tjenesten.
3. Hvis foretaket utøver andre aktiviteter kan bare kostnader som kan tilknyttes tjenesten kompenseres. Følgelig må faste kostnader deles forholdsmessig mellom den kommersielle driften og utøvelsen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning.
4. Eventuelt overskudd/fordeler skal komme til fradrag.

Notifiserte ordninger

- Virkeområde for distriktsrettet investeringstilskudd
- Transportstøtte
- Distriktsrettede risikolån
- NyVekst
- NCE og Arena
- VRI – bedriftsrettede prosjekter

²⁴ All informasjon om støtten må lagres i ti år og ESA kan be om å få utlevert informasjonen.

Vedlegg 3

Soneinndeling

Soneinndeling for det distriktpolitiske virkeområdet for regionale utviklingsmidler, fra januar 2007.

Fylkeskommune	Sone	Kommuner
Akershus	Sone I	Alle kommuner
Aust-Agder	Sone I	Lillesand, Arendal, Grimstad
	Sone II	Iveland, Birkenes, Froland
	Sone III	Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes, Vegårshei, Gjerstad, Risør
	Sone IV	Åmli
Buskerud	Sone I	Hurum, Røyken, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Modum, Hole, Ringerike, Kongsberg, Drammen
	Sone III	Rollag, Flesberg, Krødsherad, Sigdal, Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå
	Sone IV	Nore og Uvdal
Finnmark	Sone IV	Alle kommuner
Hedmark	Sone I	Elverum, Sør-Odal, Stange, Løten, Ringsaker, Hamar
	Sone II	Nord-Odal
	Sone III	Våler, Åsnes, Grue, Eidskog, Kongsvinger
	Sone IV	Os, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Engerdal, Rendalen, Stor-Elvdal, Åmot, Trysil
Hordaland	Sone I	Lindås, Øygarden, Meland, Osterøy, Askøy, Fjell, Sund, Os, Stord, Bergen
	Sone II	Austrheim, Radøy, Fusa, Bømlo, Sveio
	Sone III	Masfjorden, Fedje, Modalen, Vaksdal, Austevoll, Samnanger, Kvam, Voss, Granvin, Kvinnherad, Tysnes, Fitjar, Etne
	Sone IV	Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Odda, Jondal
Møre og Romsdal	Sone I	Giske, Sula, Skodje, Ørskog, Ålesund, Molde
	Sone II	Fræna, Sykkylven, Hareid, Ulstein
	Sone III	Sunnadal, Tingvoll, Frei, Gjemnes, Averøy, Eide, Aukra, Sandøy, Midsund, Nesset, Rauma, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Norddal, Ørsta, Volda, Herøy, Sande, Vanylven, Kristiansund
	Sone IV	Aure, Smøla, Halså, Rindal, Surnadal
Nordland	Sone III	Bodø
	Sone IV	Alle kommunene unntatt Bodø
Nord-Trøndelag	Sone I	Stjørdal
	Sone II	Levanger
	Sone III	Inderøy ²⁵ , Verdal, Leksvik, Frosta, Steinkjer
	Sone IV	Leka, Nærøy, Vikna, Flatanger, Fosnes, Overhalla, Høylandet, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Snåsa, Namdalseid, Verran, Meråker, Namsos
Oppland	Sone I	Gran, Lunner, Jevnaker, Vestre Toten, Østre Toten, Gjøvik, Lillehammer
	Sone II	Øyer

²⁵ Fra og med 1. januar 2012 ble Inderøy og Mosvik kommune slått sammen til Inderøy kommune. Bedrifter i tidligere Mosvik kommune hører framdeles til sone IV.

	Sone III	Vang, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Etnedal, Sør-Aurdal, Nordre Land, Søndre Land, Gausdal
	Sone IV	Ringebu, Sør-Fron, Sel, Nord-Fron, Vågå, Lom, Skjåk, Lesja, Dovre
Oslo	Sone I	Oslo er i sone I
Rogaland	Sone I	Karmøy, Tysvær, Rennesøy, Strand, Randaberg, Sola, Gjesdal, Time, Klepp, Hå, Bjerkreim, Haugesund, Stavanger, Sandnes, Eigersund
	Sone II	Bokn, Forsand
	Sone III	Vindafjord, Kvitsøy, Finnøy, Suldal, Hjelmeland, Lund, Sokndal
	Sone IV	Utsira, Sauda
Sogn og Fjordane	Sone III	Alle kommuner
Sør-Trøndelag	Sone I	Malvik, Klæbu, Skaun, Melhus, Trondheim
	Sone II	Orkdal
	Sone III	Selbu, Midtre Gauldal, Rissa, Ørland
	Sone IV	Tydal, Holtålen, Røros, Meldal, Rennebu, Oppdal, Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Agdenes, Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne
Telemark	Sone I	Bamble, Siljan, Skien, Porsgrunn
	Sone III	Hjartdal, Sauherad, Bø, Nome, Drangedal, Kragerø, Notodden
	Sone IV	Vinje, Tokke, Fyresdal, Nissedal, Kviteseid, Seljord, Tinn
Troms	Sone III	Tromsø
	Sone IV	Alle kommunene unntatt Tromsø
Vest-Agder		Sone I: Søgne, Songdalen, Vennesla, Mandal, Kristiansand
	Sone II	Lyngdal, Lindesnes
	Sone III	Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Audnedal, Åseral, Marnardal, Flekkefjord, Farsund
Vestfold	Sone I	Alle kommunene
Østfold	Sone I	Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler, Trøgstad, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Skiptvet, Rakkestad, Råde, Rygge, Våler, Hobøl
	Sone III	Aremark, Marker, Rømskog

Vedlegg 4

For nærmere informasjon om tilskuddsforvaltning i staten se:

- Finansdepartementet: "Reglementet for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten", sist endret 2013.
(http://www.regjeringen.no/Upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Reglement_for_ekonomistyring_i_staten.pdf)
- Finansdepartementet: Veileder "Om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten", sist endret 2008.
(http://www.regjeringen.no/upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Veileder_etablering_og_forvaltning_av_tilskuddsordninger.pdf)
- Senter for statlig økonomistyring: "Sjekkliste for utvalgte prosesser i tilskuddsforvaltning", fra 2010.
(http://www.sfsso.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Sjekkliste_tilskuddsforvaltning_nettersjon.pdf)
- Senter for statlig økonomistyring: "Evaluering av statlige tilskuddsordninger", fra 2007.
(http://www.sfsso.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Evalueringavstatligetilskuddsordningerpdf.pdf)
- Senter for statlig økonomistyring: "Resultatmåling. Mål- og resultatstyring i staten", sist endret 2010.
(http://www.sfsso.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Veileder_resultatstyring.pdf)

Vedlegg 2 Krav og veileder til statistikkrapportering for kap. 551, post 72 (Sist revidert november 2014)

Dokumentet inneholder krav og veileder til rapportering av gitte tilsagn til Forskningsrådet over kap. 551, post 72 (statistikkdelen). Det vises til målene for bevilgningen slik de fremkommer i tildelingsbrevet.

1. Krav til innhold i statistikkrapporteringen

- Prosjektnavn: Hvert enkelt tilskudd skal registreres som unike prosjekter. (Eks. VRI+fylke).
- Type midler: Her registreres det om det er et program (eks. VRI, FiN) eller andre typer prosjekter, tiltak eller tjenester (eks. analyser, utredninger mv.)
- Kategorier: Prosjektene kategoriseres etter hovedmål og kategorier (se veileder).
- Målgrupper: Kvinneandeler rapporteres etter Forskningsrådets egne indikatorer og redegjøres for i årsrapporten. I denne rapporteringen skal det rapporteres på om prosjektet er kvinnerettet, se definisjon under.
- Geografi: Tiltaket skal registreres i den eller de kommunene hvor tiltaket får størst effekt. Jo mer stedbundet prosjektet er, dess færre kommuner skal registreres.
- Administrasjons- og gjennomføringskostnader: Kostnader knyttet til forvaltningen av midlene per program.

2. Veileder til rapporteringskategoriene

Hovedmål KMD	Resultatmål KMD	Kategori	Kategori nr
1. Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv	1.2 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer	Regional FoU og innovasjon (VRI)	1230
2. Forbedre lokale og regionale rammebetingelser for næringsliv og befolkning.	2.1 Styrke tilgang på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene.	Utvikling av kurs eller utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidslivet	2110

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av kategoriene:

1230 – Regional FoU og innovasjon (VRI)

Kategorien gjelder virkemidler for regional forskning og utvikling og innovasjon. VRI er Forskningsrådets særlige satsing på innovasjon gjennom samhandling. VRI skal utvikle kunnskap om og evne til samhandlings- og innovasjonsprosesser i regionene og fremme forskningsbasert innovasjon i norsk nærings- og arbeidsliv.

Dette gjøres ved:

- Å styrke samhandling for kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører

- Å mobilisere til og øke kvaliteten på forskningsbaserte utviklingsprosesser i bedrifter, offentlige virksomheter, nettverk og regioner
- Å gjennomføre innovasjonsfaglig forskning med regional betydning

Samhandlingsprosjektene skal sikre god kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører og slik styrke de regionale innovasjonssystemene. VRI skal være en pådriver for forskningsbaserte utviklingsprosesser og få fram gode forskningsprosjekter til regionale, nasjonale og internasjonale finansieringsordninger. Samhandlingsprosjektene har et sett av virkemidler som benyttes i dette arbeidet.

Innovasjonsforskningen er den andre hoveddelen av programmet. VRI finansierer innovasjonsfaglige forskningsprosjekter og den innovasjonsfaglige forskerskolen NORSI, Norwegian Research School in Innovation. Forskningsprosjektene skal ha regional betydning og bedre kunnskapsgrunnlaget for innovasjonsarbeidet.

2110 – Utvikling av kurs eller utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidslivet

Kategorien omfatter tiltak som

- fremmer desentralisert utdanning, herunder nettbaserte undervisningstilbud
- kobler utdanningsbehov i næringslivet og relevante utdanningsmiljøer
- utvikling av undervisningsopplegg og opplæringsplaner for nye studietilbud og for tilbud av etter- og videreutdanninger med relevans for arbeidslivet
- annet skole-/næringslivssamarbeid med relevans for det regionale arbeidslivet

Kategorien skal ikke benyttes for trainee-ordninger/hospitering (2120).

Nærmere definisjon av kvinnerettet tiltak:

For flerbedrifts-, nettverks- og klyngeprosjekter skal dette defineres som kvinnerettet dersom prosjektet bidrar til å fremme kvinners deltakelse i næringslivet. 0 = nei, 1 = ja. Ellers vises det til Forskningsrådets egne indikatorer for å måle kjønnsbalanse.

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

14/4480-

19.01.2016

Statsbudsjettet 2016 - tildeling til Norges forskningsråd

1. Innledning

Stortinget vedtok 9. desember 2015 Kulturdepartementets budsjett for 2016.

Dette brevet beskriver mål, forutsetninger og krav til rapportering knyttet til Kulturdepartementets tildeling til Norges forskningsråd i 2016.

Tildelingsbrevet utfyller mål og føringer i [Prop. 1 S \(2015-2016\)](#) for Kulturdepartementet, og tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet for 2016.

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt fem mål for Forskningsrådets virksomhet som gjelder fra budsjettåret 2015. Målene er felles for alle departementene som tildeler midler til Norges forskningsråd:

1. økt vitenskapelig kvalitet
2. økt verdiskaping i næringslivet
3. møte store samfunnsutfordringer
4. et velfungerende forskningssystem
5. god rådgiving

For ytterligere omtale av regjeringens mål for Forskningsrådet samt regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer, viser vi til kap. 2 og 3 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2016.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer

Kulturdepartementets bevilgninger til Norges forskningsråd skal legge til rette for kultur- og medieforskning av høy vitenskapelig kvalitet og en styrking av forskningsmiljøene på dette området. Dette gjelder både forskning som grunnlag for en kunnskapsbasert kultur- og mediepolitikk, men også forskning som bidrar til å styrke og utvide kunnskapsgrunnlaget for å gjøre samfunnet bedre rustet til å møte store utfordringer. Forskningsrådets mål 1 om økt vitenskapelig kvalitet, samt mål 3 om å møte store samfunnsutfordringer og mål 4 om et velfungerende forskningssystem, er spesielt relevant for departementets tildeling til Forskningsrådet for 2016.

3. Budsjettildelinger og fullmakter for 2016

For 2016 stiller Kulturdepartementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

<i>Kapittel og post</i>	<i>Tildeling</i>
Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 52 Norges forskningsråd	12 894 000 kroner
Kap. 335 Mediestøtte, post 73 Medieforskning og etterutdanning	8 500 000 kroner

Beløpene vil bli utbetalt til kontonummer 8276.01.00168 ultimo januar.

Av bevilgningen under kap. 320, post 52 skal 5 526 000 kroner gå til forskningsprogrammet *Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger* (SAMKUL).

Bevilgningen under kap. 335, post 73 samt 7 368 000 kroner av bevilgningen på kap. 320, post 52 skal gå til det handlingsrettede forskningsprogrammet om kultur og mediesektoren (KULMEDIA). Formålet og føringene for arbeidet med programmet er beskrevet i departementets oppdragsbrev til Forskningsrådet datert 25. mars 2014.

Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer bør også tas opp med departementet.

4. Oppdrag fra Kulturdepartementet

Kulturdepartementet har ingen oppdrag til Forskningsrådet i 2016 ut over det som er beskrevet i dette brevet.

5. Krav til rapportering

Det skal rapporteres på bruken av midler fra Kulturdepartementet i samsvar med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene, jf. også kap. 4 i KDs tildelingsbrev. Dette gjelder både rapport på samlet måloppnåelse og departementsvise rapporter.

Fristen for å levere årsrapport er 15. mars 2017.

6. Styringsmøte

Kulturdepartementet vil invitere Norges forskningsråd til styringsmøte i mai 2016. Tema for møtet vil blant annet være årsrapport for 2015, vedtatt budsjett for 2016 og Forskningsrådets budsjettforslag for 2017.

Med hilsen

Øystein Vidar Strand (e.f.)
kst. ekspedisjonssjef

Bernt Martin Schjerven
kst. avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskreven signatur.

Kopi til:

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Postboks 8119 Dep
Postboks 8130 Dep

0032 OSLO
0032 OSLO

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

15/1291-

08.02.2016

Statsbudsjettet 2016 - Tildelingsbrev til Norges Forskningsråd

I dette tildelingsbrevet meddeles Landbruks- og matdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for Forskningsrådet i 2016. Prop. 1 S (2015-2016) for Landbruks- og matdepartementet ble behandlet i Stortinget 9. desember 2015 på grunnlag av Innst. 12 S (2015-2016).

Kap. 1 Innledning

Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop. 1 S (2015-2016) fra Landbruks- og matdepartementet.

Regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer fremgår av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2015 – 2024).

Spesielt relevant og viktig for Landbruks- og matdepartementets sektor er forskning som skal bidra til å løse sektorrelevante samfunnsutfordringer innenfor de prioriterte områdene "Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv", "muliggjørende teknologier" og "klima, miljø og miljøvennlig energi".

Kap. 2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt følgende mål for Forskningsrådet:

- Økt vitenskapelig kvalitet

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Besøksadresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Avdeling for matpolitikk

Saksbehandler
Henrik Høyer
Holgersen
22249394

- Økt verdiskaping i næringslivet
- Møte store samfunnsutfordringer
- Velfungerende forskningssystem
- God rådgivning

Se Prop. 1 S (2015-2016), samt Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement for nærmere omtale av mål, strategiske områder og styringsinformasjon for 2016, og hvordan rapportering skal foregå.

Styringssystemet for Forskningsrådet er under utvikling og det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement for nærmere omtale av dette.

Kap. 2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet

Forskning, innovasjon og kompetanse skal bidra til at de overordnede landbruks- og matpolitiske målene – matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk – blir nådd.

Landbruks- og matdepartementet har tre sektorpolitiske delmål for forskning og innovasjon. Nedenfor omtaler departementet nærmere hva vi ønsker å oppnå med tildelingen til Forskningsrådet.

Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon

Forskning skal bidra til å utvikle landbruket til å bli mer effektivt og lønnsomt, og legge grunnlag for stabil leveranse av trygg kvalitetsmat. Departementet vektlegger at tildelinger til Forskningsrådet skal målrettes mot å fremskaffe kunnskap på prioriterte landbruks- og matpolitiske områder.

God konkurransekraft for norsk matproduksjon er avhengig av at maten er trygg og at dyrevelferden blir ivaretatt. Den gode dyrehelsen er blant annet en av hovedårsakene til at norsk husdyrproduksjon har Europas laveste forbruk av antibiotika, og med dette lav forekomst av antibiotikaresistente bakterier. Departementet vil i 2016 særlig prioritere forskning som bidrar til trygg mat, herunder dyrehelse og dyrevelferd. Forskning som gir økt kunnskap om utfordringer knyttet til antibiotikaresistens skal særlig prioriteres, jf. kapittel 3.

Forskning som bidrar til økt produksjon av mat på en kostnadseffektiv måte skal prioriteres i 2016. Kunnskap som sikrer økt produktivitet og best mulig utnyttelse av tilgjengelige landbruksarealer og biologiske ressurser, herunder matsvinn, står sentralt. Forskning skal videre støtte opp under en bærekraftig bioøkonomi og legge til rette for ny næringsvirksomhet og framtidig verdiskaping i landbrukssektoren. Det samme gjelder kunnskap innen agronomiske fagområder og klimatilpasset produksjon. Det er blant annet behov for teknologi og kunnskap om produksjonsendringer som kan gi grunnlag for utslippsreduksjoner. Videre er det også behov for kunnskap om utfordringer og muligheter for norsk landbruk i et endret klima. Tildelingen skal videre bidra til kunnskapsutvikling som sikrer god plantehelse, og et landbruk som tar nødvendige hensyn til ressurser, natur og miljø.

Innenfor området skog og tre skal forskningsinnsatsen knyttet til bærekraftig skogbruk og økt bruk av tre for verdiskaping. Videre er det behov for økt kunnskap om klimagassutslipp fra byggsektoren i et livsløpsperspektiv. Tildelinger fra Landbruks- og matdepartementet skal bidra til å fremskaffe kunnskap for å realisere potensialet for økt verdiskaping i skog- og trenæringen, herunder om effektiviseringsmulighetene i verdikjedene og hvordan vi kan sikre gode avveininger mellom næring og miljøhensyn.

Forskningsinnsatsen rettet mot områdene biovarme, biogass og biodrivstoff, og opptak og lagring av karbon i skog videreføres i 2016. På dette området bør forskingssamarbeidet mellom landbruket og andre sektorer om kunnskaps- og teknologiutvikling vektlegges.

Høy forskningsaktivitet er viktig for å opprettholde og styrke konkurranseevnen i næringer som baserer sin produksjon på norske landbruksbaserte råvarer. Departementet viderefører sin forskningsinnsats rettet mot å øke konkurransekraften i næringsmiddelindustrien, herunder kunnskap som kan bidra til effektivisering og utvikling av nye produkter og tjenester.

Forventninger til samarbeid med andre aktører

Landbruks- og matdepartementet er opptatt av kommersialisering av forskningsresultater. Samarbeid mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge, forskningsinstituttene og SIVA er viktig for å øke innovasjonsgraden i sektoren. Videre legger departementet til grunn at det tilstrebes en god samordning med styret for fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og styret for forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA). Den næringsrelevante forskningen bør også støtte lokale og regionale innovasjonssystemer. I den forbindelse videreføres midlene til Virkemiddel for regional FoU og innovasjon, VRI, i 2016.

Deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid vil være sentralt, ikke minst for å løse felles utfordringer i landbruket på tvers av landegrensener. Regjeringen har også satt seg en klar ambisjon om økt norsk deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont 2020.

Forskningsrådet skal, gjennom aktivt og målrettet mobiliseringsarbeid, legge til rette for at norske landbruks- og matfaglige forskningsmiljøer øker sin deltakelse i Horisont 2020, ulike ERA- NET og aktuelle fellesprogrammer (JPI). Innsatsen på området mat og klima skal sees i sammenheng med det europeiske fellesprogrammet JPI FACCE - Agriculture, Food security and Climate change. Departementet viderefører bevilgningen for at norske miljøer skal få muligheten til å delta i dette forskningssamarbeidet. Tilsvarende kan også relevante temaer innenfor JPI Healthy Diet for Healthy Life (JPI HDHL) være aktuelle og vurderes i begrenset omfang.

Det skal arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid innenfor landbruksforskning. Nordisk komité for jordbruks- og matforskning (NKJ) skal støtte opp under forsknings- og innovasjonssystemene i de nordiske landene som en felles plattform for nordiske initiativ internasjonalt.

Når det gjelder bilateralt forskningssamarbeid med Nord-Amerika, Kina og India, skal dette videreføres der dette er faglig relevant og hensiktsmessig. Det vises forøvrig til føringer i Kunnskapsdepartementets etatstyringsbrev.

Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning

En målrettet politikktutforming med gode beslutninger for landbruks- og matsektoren krever kontinuerlig tilgang på oppdatert kunnskap. Sentralt i forskning for forvaltningen står regjeringens ansvar for å sikre trygg mat, dyre- og plantehelse, dyrevelferd og miljøhensyn. I tillegg vil bevaring av genetiske ressurser, samt økonomiske forhold og utviklingstrekk som påvirker måloppnåelsen for sektoren og verdikjeden være viktig. Videre står landbrukets rolle og bidrag i lokal og regional utvikling og hvordan ulike drivkrefter påvirker utviklingen i landbruket, samt forholdet mellom landbruket og samfunnet for øvrig sentralt.

For å støtte opp under forvaltningens behov for kunnskap, og som ledd i utvikling av landbrukets verdikjeder, er det behov for samfunnsfaglig forskning innenfor departementets prioriterte forskningsområder. Departementet vil vektlegge samfunnsfaglig forskning som bidrar til størst mulig samfunnsøkonomisk nytte.

Forskningsrådet som forvalter av Landbruks- og matdepartementets midler, spiller en sentral rolle i å sikre god forskningsformidling, og vil på den måten bidra til at resultater fra forskning tas i bruk. Det forutsettes at Forskningsrådet har en god dialog med forskningsmiljøene samt næring og forvaltning, for å identifisere kunnskapsbehov og sikre god formidling av kunnskap.

En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre

Landbruks- og matnæringene i Norge står overfor store omstillinger, med et mål om økt matproduksjon på en kostnadseffektiv måte og under endrede klimatiske forhold. Nye muligheter innenfor bioøkonomien, bruk av tre, samt krav om bærekraftig matproduksjon i en globalisert verden, krever ny kunnskap og samspill på tvers av fagmiljøer.

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurransevnen i hele verdikjeden for mat, tre, energi og tjenester, er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg av forskningsbasert kunnskap. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning er også viktig for å øke kvaliteten.

Landbruks- og matdepartementet vil fortsette dialogen med Forskningsrådet om hvilke implikasjoner etableringen av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) gir for Forskningsrådets arbeid på ulike områder, jmfør omtale under kapittel 4 "Oppdrag fra departementet". Det forventes at Forskningsrådet bidrar til at regjeringens ambisjoner for det nye instituttet kan nås. Arbeidet må sees i sammenheng med Forskningsrådets strategi for instituttsektoren.

Kap. 2.2 Styringsinformasjon

Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement. Dette brevet omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

Kap. 3 Budsjettildelinger og fullmakter for 2016

For 2016 stiller Landbruks- og matdepartementet følgende beløp til rådighet for Forskningsrådet:

Område	Kr
Kap. 1137 post 50 Forskningsaktivitet	256 065 000
Kap. 1137 post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m. m	183 193 000
Sum	439 258 000

Forskningsaktivitet over kap. 1137 post 50

For 2016 legges det opp til følgende fordeling på sentrale forskningsprogrammer:

Program	Kortnavn	Fordeling i mill. kroner
Bærekraftig verdiskaping i mat og biobaserte næringer	BIONÆR	192,079
Stort program energi	ENERGIX	38,695
Nytt miljøprogram	MILJØFORSK	5,250

Budsjettmessige føringer:

Prioritering av forskning for økt mattrygghet, dyrevelferd og dyrehelse

Innsatsen knyttet til antibiotikaresistens skal styrkes ytterligere med 5 mill. kroner innenfor programmet BIONÆR. Det er behov for forsterket innsats både når det gjelder overvåkning og kunnskapsutvikling. Landbruks- og matdepartementet er særlig opptatt av situasjonen knyttet til ESBL-produserende (resistente) E.coli- bakterier og kinolonresistens hos fjørfe og kyllingkjøtt samt LA-MRSA i svinebesetninger.

Kap. 1137 ble i Prop. 1 S, Tillegg nr. 1 redusert med 10,5 mill. kroner. Departementet legger til grunn at klimarelevant forskning innenfor Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde dekkes innenfor programmene MILJØFORSK og BIONÆR. Ut fra dette vil Landbruks- og matdepartementet redusere bevilgningen til forskningsprogrammet KLIMAFORSK med 7 mill. kroner.

Videre skal det for 2016 avsettes 5 mill. kroner til særskilte forskningsbehov som vil kreve rask håndtering. Dersom det ikke foreligger særlige behov innen 1. oktober stilles beløpet til rådighet til Norges Forskningsråd.

Presiseringer av bevilgningen på programnivå

Departementet viderefører bevilgningene til BIONÆR rettet mot økt matproduksjon på en kostnadseffektiv måte, tilpassing av produksjonen til et endret klima, næringsmiddelindustri, tjenester, samfunn/politikk og arealforvaltning. Forskningsinnsatsen rettet mot områdene biovarme, biogass og biodrivstoff, og opptak og lagring av karbon i skog videreføres i 2016.

Bevilgningene til forskningsprogrammene ENERGIX, MILJØFORSK og SAMANSVAR (tidligere ELSA) videreføres på om lag samme nivå som i 2015. Øvrige forpliktelser videreføres i samsvar med Forskningsrådets nullvekstforslag for 2016.

Basisbevilgninger over kap. 1137 post 51

Bevilgningen over kap. 1137 post 51 omfatter basisbevilgninger til Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk senter for bygdeforskning, Veterinærinstituttet og den strategiske instituttsatsingen til Nofima.

Den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene består av grunnbevilgninger og strategiske bevilgninger. Grunnbevilgningene består av en fast og en resultatbasert del. For primærnæringsinstituttene skal 2,5 pst. av grunnbevilgningsrammen benyttes til resultatbasert omfordeling i 2016.

Inntil 30 pst. av basisbevilgningen på fordelingsarenaen for primærnæringsinstituttene kan benyttes til strategiske instituttsatsinger.

Utbetalingsplan

Beløpet som tildeles i tråd med dette tildelingsbrevet blir overført til virksomheten etter følgende utbetalingsplan:

- Medio februar med kr 109 814 500
- Primo april med kr 109 814 500
- Primo juni med kr 109 814 500
- Medio oktober med kr 109 814 500

Behov for eventuelle omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

Orienteringssaker

Departementet har satt av 10,094 mill. kroner til husleiekompensasjon for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), herunder 1,914 mill. kroner i rammen til post 50 og 8,180 mill. kroner i rammen til post 51.

Kap. 4 Oppdrag fra departementet

Regjeringen ønsker å stimulere til økt innovasjon og mer forskning i næringslivet. Innenfor departementets ansvarsområde er det ønskelig å se nærmere på hvordan næringsmiddelindustrien kan øke sin forskning- og innovasjonsinnsats.

Med bakgrunn i dette har departementet forespurt NHO mat og drikke om å utarbeide en rapport som beskriver dagens situasjon når det gjelder næringsmiddelindustriens aktivitet og hvordan denne kan økes. Departementet ber Forskningsrådet om å bistå NHO mat og drikke i dette arbeidet.

Tildelingene for å styrke de to landbruksfaglige miljøene ved Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Hedmark løper ut i 2015. Forskningsrådet har hatt et særskilt ansvar for å sikre kvalitet og relevans i satsingen, og vi ber derfor om at Forskningsrådet i 2016 foretar en vurdering av satsingen i lys av formålet med ordningen.

Etableringen av NIBIO medfører at det blir få institutter på basisbevilgningssystemets primærnæringsarena. Vi viser til tidligere dialog om dette. Landbruks- og matdepartementet forutsetter at Forskningsrådet prioriterer arbeidet med å skaffe grunnlag for å vurdere mulige konsekvenser, med sikte på at nødvendige beslutninger kan tas i første kvartal i 2016.

Kap. 5 Rapportering

Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet. Det skal rapporteres på bruken av midler fra Landbruks- og matdepartementet i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene.

Landbruks- og matdepartementet ber Forskningsrådet rapportere på bruken av departementets midler, jf. dette tildelingsbrev, i den departementsspesifikke delen av årsrapporten. Forskningsrådet bes i tillegg om å gi en kvalitativ vurdering av måloppnåelsen innen de sektorvise prioriteringene, samt en vurdering av retning og forventede resultater av bevilgningene.

Kap. 6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde et styringsmøte i mai/juni 2016 og et høsten 2016. Dagsorden for vårmøtet vil være konsentrert rundt Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i årsrapporten for 2015, og Forskningsrådets budsjettforslag for 2017. Videre vil det bli avholdt et styringsmøte medio desember 2016.

Med hilsen

Kirsti Gustad (e.f.)
avdelingsdirektør

Henrik Høyer Holgersen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0030	OSLO
Kunnskapsdepartementet			

Fra: Steinsli Jartrud
Sendt: 29. februar 2016 15:37
Kopi: Postmottak KD
Emne: NFR - Tildelingsbrev 2016

Norges forskningsråd

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/4597-10	29.02.16

Statsbudsjettet 2016: Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

1.	Innledning	1
2.	Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd	2
3.	Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016	4
4.	Oppdrag fra departementet for 2016.....	9
5.	Rapportering	11
6.	Planlagte styringsmøter	11
7.	Budsjettvedtak og fullmakter	11

1. INNLEDNING

Nærings- og fiskeridepartementet viser til Innst. 12 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016) for Nærings- og fiskeridepartementet og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Norges forskningsråd i 2016.

Gjennom dette tildelingsbrevet gir Nærings- og fiskeridepartementet rammer og føringer til Norges forskningsråd for forvaltning av midler over kap. 920 post 50 for 2016. Det konstitusjonelle ansvaret for tilskuddet over kap. 920 post 50 er delt mellom næringsminister og fiskeriminister. I tillegg bevilges over kap. 900 post 21, 10 mill. kroner til undersøkelser av brukt brensel på Kjeller.

Brevet gir også enkelte faglige føringer og spesifiserer konkrete oppdrag med leveranse i 2016. Nærings- og fiskeridepartementet viser for øvrig til tildelingsbrev til Forskningsrådet fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departementet.

Departementet tar forbehold om at Forskningsrådet innenfor gjeldende budsjettammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til de som er beskrevet i dette brevet.

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Det vises til Prop. 1 S (2015-2016) og tildelingsbrev 2016 fra Kunnskapsdepartementet til Norge forskningsråd for nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer samt målene regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd.

Forskningsrådet har følgende mål:

- Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4: Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5: God rådgiving

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Nærings- fiskeridepartementet

Den overordnede målsettingen med Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd til Forskningsrådet over kap. 920 post 50 er at midlene skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer.

Nærings- og fiskeridepartementets tildeling retter seg derfor i hovedsak mot Forskningsrådets mål om økt verdiskaping i næringslivet. Dette innebærer at Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. Forsknings- og utviklingsarbeid gir økt verdiskaping gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger.

Departementets tildeling vil rettes inn mot alle de tre strategiske områdene under målet om økt verdiskaping i næringslivet.

- **Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv**

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurransevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse og alder, næring og geografi.

- **Styrket evne til omstilling i norsk økonomi**

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.

- **Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv**

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi. Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Departementet vil i 2016 særlig prioritere følgende områder:

2.1.1 Oppfølging av tiltakspakken for økt sysselsetting

Norsk økonomi står overfor krevende omstillinger de neste tiårene. Norsk næringsliv trenger fornyelse og flere nye, innovative bedrifter. For å møte behovet for omstilling styrker regjeringen virkemidler som bidrar til økt sysselsetting på kort sikt og samtidig legger til rette for langsiktig omstilling. I regjeringens særskilte tiltakspakke for 2016 for økt sysselsetting, styrkes to av Forskningsrådets sentrale ordninger for nyskaping og vekst. Ordningene som styrkes som en del av denne pakken er:

- 50 mill. kroner til Brukerstyrt innovasjonsarena.
- 50 mill. kroner til Forny2020.

Tiltakene i den særskilte tiltakspakken for økt sysselsetting er en engangsbevilgning for 2016 og Forskningsrådet må innrette disponeringen av midlene i tråd med det.

2.1.2 Oppfølging av meldinger, planer og strategier

Forskningsrådet har en rolle i oppfølgingen av en rekke av regjeringens meldinger, strategier og handlingsplaner. I 2016 anses følgende særlig relevante - Masterplan for marin forskning, Maritim strategi og Gründerplanen. Det legges til grunn at Forskningsrådet innenfor målene, rammer og ordninger som gjelder for virksomheten, bidrar til å realisere ambisjonene i disse dokumentene. Det vises for øvrig til nærmere føringer som omtalt i kap. 3 og kap. 4.

Det er også i 2016 lagt ett kutt på rammen for å fremme avbyråkratisering og effektivisering. Forskningsrådet bes om at kuttet på 0,7 pst. fordeles på de ulike programmer og ordninger i tråd med formålet for kuttet.

2.1.3 Miljø, miljøteknologi og bærekraft

Nærings- og fiskeridepartementet ber Forskningsrådet ha fortsatt stor oppmerksomhet på miljø, miljøteknologi og bærekraftige løsninger. Departementet ber Forskningsrådet ha fokus på og prioritere miljøvennlig teknologiutvikling- og løsninger i sin tildeling av midler.

2.1.4 Innføring av styringssystem for Forskningsrådet

Det arbeides med et styringssystem for Forskningsrådet. Tilskuddet over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett retter seg i hovedsak mot mål 2, med tilhørende strategiske områder. I kap. 3 er tilskuddene gitt under det strategiske området der tilskuddet forventes å ha størst effekt/bidrag. Tilskuddene vil imidlertid også kunne ha effekt under de andre strategiske områdene og vil også kunne gi effekt/bidrag til andre mål. Nærings- og fiskeridepartementet vil i samarbeid med Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet arbeide videre med utforming av styringssystemet i 2016.

2.2 Styringsinformasjon

Det vises til Kunnskapsdepartementets etatsstyringsbrev punkt tre som omtaler styringsinformasjon som er felles for alle departementene.

Departementet vil komme tilbake til eventuelle øvrige krav til rapportering når ny standard struktur for årsrapport er klar.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2016

For å bidra til mål om økt verdiskaping i næringslivet fordeles tilskuddet tilskudd over kap. 920 post 50 på følgende områder.

3.1 Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi.

(i 1000 kr)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- minister	Totalt
Forskningsprogrammer	1 031 861	291 615	1 323 475
Internasjonalt forskningssamarbeid	95 744	8 186	103 930
Sum tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	1 127 605	299 801	1 427 405

3.1.1 Forskningsprogrammer

For å øke konkurransevnen i nytt og eksisterende næringsliv styrkes Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) med 120 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner er øremerket Idelab og 50 mill. kroner kommer fra tiltakspakken for økt sysselsetting. De øremerkede midlene til Idelab skal rettes inn mot de særskilte omstillingsbehovene vi ser i norsk næringsliv. Departementet ber Forskningsrådet om å rapportere om bruken av pengene innen 1.mai.

Det åpnes i 2016 opp for utprøving av et nytt fleksibelt stønadsformål innenfor rammene av BIA, for støtte til områder med særskilte behov for en koordinert og bredt innrettet

kunnskapsoppbygging og forskningsinnsats. Formålet med en slik ordning er å styrke næringslivets omstillingsevne.

I 2016 styrkes tilskuddet til muliggjørende teknologier med 10 mill. kroner. IKT, bioteknologi og nanoteknologi er godt etablerte satsingsområder med egne spissede programsatsinger i Forskningsrådet, mens avanserte produksjonsprosesser er et nytt område som ikke har en egen programsatsing. Forskningsrådet bes i 2016 om å styrke innsatsen på avanserte produksjonsprosesser.

Tildelingen til Gassmaks og Bionær er for 2016 redusert med til sammen 7,55 mill. kroner. Dette innebærer at bevilgninger over næringsministerens budsjett til Gassmaks og Bionær fases ut.

For å styrke bedriftenes evne til å investere i forskning og til å ta i bruk forskningsbasert kunnskap styrkes Nærings ph.d. med 10 mill. kroner fra 2016.

For å fremme omstilling og styrke vekst øremerkes 24 mill. kroner til ide- og prosjektutvikling og kunnskapsoverføring fra og mellom havbaserte næringer. Deler av dette beløpet er overføring av restrammen Strategiske utviklingsprogram og ubenyttede midler til Strategiske universitetsprogrammer, til sammen om lag 14 mill. kroner. De øremerkete midlene til kunnskapsoverføring fra og mellom havbaserte næringer kan brukes til prosjektoppfølgning etter gjennomført Idelab.

Tildelingene til de øvrige programmene videreføres på om lag samme nivå som i 2015.

3.1.2 Marin og maritim forskning

Norge har komparative fortrinn i form av naturressurser og kunnskap innenfor havbaserte næringer, og det er et potensial for videre vekst i disse næringene. Regjeringen har derfor nylig lagt fram en maritim strategi og en masterplan for marin forskning. Midlene til marin forskning i Norges forskningsråd skal legge grunnlaget for bærekraftig forvaltning og videre vekst og nyskaping i havbaserte næringer. Den marine forskningen i Forskningsrådet styrkes med 15 mill. kroner i 2016. Styrkingen skal bl.a. bidra til å øke kunnskapsgrunnlaget for videreutvikling av en bærekraftig sjømatindustri, til teknologiutvikling, til å øke kunnskapsgrunnlaget for utvikling av nye marine næringer, som for eksempel oppdrett av tang og tare, og til å øke kunnskapsgrunnlaget for utvikling av nye arter i oppdrett.

3.1.3 Internasjonalt forskningssamarbeid

For å styrke konkurransevne i næringslivet og styrke omstilling i norsk økonomi gis det tilskudd til internasjonalt forskningssamarbeid.

Forskningsrådet bes om å følge opp mål og implementere tiltak relatert til næringsrelevant forskning og innovasjon som fremkommer i regjeringens strategi for Norges samarbeid med EU i Horisont 2020 og ERA.

Forskningsrådet skal videre arbeide målrettet for å styrke det næringsrettede forskningssamarbeidet på bilateralt nivå med land utenfor EU som er av særlig strategisk betydning for Norge. Primært gjelder dette USA/Canada, men også Brasil, India, Japan, Kina og Russland. Innenfor marint forskningssamarbeid er også Chile og Portugal relevante land å samarbeide med.

Forskningsrådet bes avsette hensiktsmessige beløp til EU-relaterte samarbeidsprogrammer som bl.a. JPI (Joint Programming Initiative) og JTI (Joint Technology Initiative). JPI Oceans er et viktig tiltak for å styrke det langsiktige forsknings- og utviklingsarbeidet om marin og maritim forskning i Europa, hvor Norge har en viktig rolle. Forskningsrådet skal følge opp JPI Oceans, inkludert sekretariatets behov, og det skal øremerkes inntil 3,5 mill. kroner til drift av sekretariatet.

Forskningsrådet bes følge opp føringen om trinnvis reduksjon i øremerkede midler til Fransk-Norsk Stiftelse som en tilpasning til fransk side hvor hovedtyngden av stiftelsens virksomhet finansieres gjennom ordinære programmer fremfor direkte fra stiftelsen. Det tas høyde for at godkjente prosjekter pr. 31.12 2015 støttes i henhold til tilsagn, at det gjenstår noe til incentivmidler og til administrasjon. Eventuelle frigitte midler allokteres til Forskningsrådets internasjonale samarbeid som fristilte midler.

Stillinger som bilateral nasjonal ekspert i Europakommisjonen DG Forskning og Innovasjon som besettes av ansatte med permisjon fra Nærings- og fiskeridepartementet skal i sin helhet dekkes innenfor bevilgningen til Forskningsrådet over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett. Nærings- og fiskeridepartementet vil sende krav om innbetaling til Forskningsrådet. Hjemmelen til den pr. i dag besatte stillingen utløper 15.januar 2016.

3.2 Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

(i 1000 kr)

Kategori	Næringsminister	Fiskeriminister	Totalt
Kommersialisering av forskningsresultater	225 653	4 000	229 653
Virkemidler for regional FoU og innovasjon	14 100		14 100
Basisbevilgning til teknisk –industrielle Institutter	355 537		355 537
Basisbevilgning til primærnærings-Institutter		109 750	109 750
Strategiske instituttbevilgninger		26 620	26 620
Strategisk kompetansebygging og institusjonsstøtte (1)	20 530		20 530
Nukleær virksomhet (2)	68 000	1 000	69 200
Teknologirådet og NTVA	10 200		10 200

Sum tilskudd til kommersialisering, institutter og annen infrastruktur	694 020	141 370	835 390
---	----------------	----------------	----------------

1) Denne posten omfatter departementets bevilgning til SIMULA Research Laboratory og Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI). 2) Omfatter også bevilgning over kap. 900 post 21 til undersøkelser av brukt brensel på Kjeller.

Formålet med bevilgningen til kommersialisering og nettverkstiltak er å legge til rette for bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte FoU-miljøer og næringsliv. Gjennom Forny2020 programmet øremerkes det midler til økt kommersialisering av forskningsresultater fra disse miljøene.

3.2.1 Kommersialisering av forskningsresultater

Forny2020 styrkes med 75 mill. kroner i 2016, hvorav 50 mill. kroner er en del av regjeringens ettårige tiltakspakke for økt sysselsetting. Forskningsrådet skal raskere avklare prosjektenes markeds- og vekstpotensial. Slik vil man også raskere kunne avslutte prosjekter uten tilstrekkelig verdiskapingspotensial.

Departementet legger til grunn at Forskningsrådet arbeider med å utvikle indikatorer i tråd med de overordnede målene for programmet. Videre bes Forskningsrådet vie samarbeidet med Innovasjon Norge særlig oppmerksomhet, for slik å oppnå best effekt av de aktuelle kommersialiseringsvirkemidlene.

Som ledd i arbeidet med å styrke entreprenørskapskulturen ved forskningsinstitusjonene og koble studentrettede tiltak til kommersialisering, innføres en ny stipendordning under Forny2020-programmet for å fremme studententreprenørskap og motivere studenter og stipendiater til å bli gründere. Innenfor de økte rammene til Forny2020 settes det av 25 mill. kroner til dette og ordningen prøves som pilot fra 2016.

3.2.2 Basisbevilgning Teknisk – industrielle institutter

Basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene skal bidra til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og bidra til økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene.

Den resultatbaserte delen av bevilgningen til de teknisk-industrielle institutter tildeles etter indikatorer for kvalitet, relevans, internasjonalisering og samarbeid med universiteter og høyskoler. I tråd med dette videreføres ordningen med 10 pst. omfordeling av grunnbevilgningene som en hovedregel på den teknisk-industrielle arenaen.

Fra og med 2016 er Uni Research en del av den teknisk- industrielle arenaen. Basisbevilgningen til den teknisk- industrielle arenaen tilføres 5,3 mill. kroner for å finansiere at Uni Research er tatt opp på arenaen.

Nærings- og fiskeridepartementet forventer at Forskningsrådet ivaretar sitt strategiske ansvar for de teknisk-industrielle instituttene, og bidrar til at de videreutvikler sin rolle som nasjonale kompetansesentre for næringslivsrelevant forskning i Norge. Bevilgningen til IFEs nukleære virksomhet på Kjeller ble fra 2014 lagt inn i instituttets basisbevilgning. Basisbevilgningen til IFE styrkes med 2,7 mill. kroner for å kompensere for drift av kostbar infrastruktur og dermed redusert samlet basisbevilgning.

3.2.3 Basisbevilgning og annen institusjonsstøtte til primærnæringsinstitutter

Bevilgningen går til basisfinansiering av Nofima AS, Sintef Fiskeri- og havbruk og Veterinærinstituttet.

Den statlige basisbevilgningen skal brukes til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og skal stimulere instituttene til kvalitet, internasjonalisering og samarbeid. I 2016 skal 2,5 pst. av eksisterende grunnbevilgning omfordeles etter oppnådde resultat.

Nærings- og fiskeridepartementet legger til grunn at Norges forskningsråd fortsatt tildeler strategiske instituttbevilgninger til Havforskningsinstituttet og NIFES. Midlene skal benyttes til kunnskaps- og kompetanseoppbygging på områder av strategisk betydning.

3.2.4 Nukleær virksomhet

Det avsettes totalt 69 mill. kroner til nukleær virksomhet i 2016, der 50 mill. kroner går til Halden-prosjektet, 10 mill. kroner til undersøkelser av brukt brensel på Kjeller og 8 mill. kroner til KLDRA Himdalen. Dette inkluderer driftskostnader knyttet til avfall fra uranrenseanlegget. I tillegg settes det av 1 mill. kroner til Euratoms avfallshåndterings- og strålevernprosjekter.

Det forutsettes at Mox-forskningen ved Halden-prosjektet drives i henhold til Innst. S. nr. 126 (1998-1999) hvor forskning på og testing av Mox-brensel utelukkende skal foretas i den hensikt å bedre sikkerheten ved bruk av denne type brensel.

Bevilgningen til IFE gis under forutsetning av at IFE i 2016 avsetter 3 mill. kroner til et fond for dekommisjonering av de nukleære anleggene de er ansvarlige for. NFD vil selv sikre at dette pålegget blir fulgt opp av IFE.

3.2.5 Andre infrastrukturtiltak

Støtten til Norges Teknisk Vitenskapsakademi (NTVA) prisjusteres og det bevilges minimum 1,2 mill. kroner til NTVA i 2016.

3.3 Tilskudd til andre tiltak

(i 1000 kroner)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- minister	Totalt
Kompetansebygging	9 500		9 500
Administrative støttetiltak	35 741		35 741
Sum andre tiltak	45 241		45 241

Formålet med tilskudd til andre tiltak retter seg i hovedsak mot målet om et velfungerende forskningssystem.

Midlene skal gå til administrasjon av SkatteFUNN-ordningen, informasjonstiltak, forskningsdokumentasjon med mer. Midlene til administrasjon av SkatteFUNN styrkes i 2016 med 3 mill. kroner pga. en stor økning i søknader til ordningen de siste årene.

Mht. eventuell støtte til nytt program for forskning om forskning og innovasjon, så vil dette bli avklart på et senere tidspunkt. Nærings- og fiskeridepartementet vil komme nærmere tilbake til Forskningsrådet mht. dette.

3.4 Fullmakt til midlertidig omdisponering

Forskningsrådet gis, i tråd med de overordnede målsettingene for departementets tildeling, mulighet til å omfordele midler mellom de generelle virkemidlene og de tematiske virkemidlene som Nærings- og fiskeridepartementet finansierer. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller for svak kvalitet i søknadsrundene. Dersom det legges opp til større endringer i fordelingen mellom de aktuelle virkemidlene skal dette avklares med departementet i forkant. Departementene og Riksrevisjonen kan til enhver tid be om innsyn i bruken av midlene.

Dersom Forskningsrådet mener at mer vesentlige endringer i tildelingsnivået til disse programmene eller områder vil gi større måloppnåelse, tas dette skriftlig opp med departementet.

4. OPPDRAG FRA DEPARTEMENTET FOR 2016

Nærings- og fiskeridepartementet forutsetter at Forskningsrådet følger følgende føringer som ikke er knyttet direkte til styringssystemet og oppfølging, og konkrete budsjettbevilgninger.

Forskningsrådet bes igangsette evaluering av BIA-programmet, med vekt på næringsmessige og samfunnsøkonomiske effekter av ordningen. Frist for dette fastsettes etter dialog med departementet.

Det vises til punkt 3 hvor det åpnes opp for utprøving av et nytt fleksibelt stønadsformål innenfor rammene av BIA. Forskningsrådet bes om å utarbeide nærmere retningslinjer og rammer for ordningen som forelegges departementet. Prøveordningen vil i første omgang gjelde 5 år fra 2016. Forskningsrådet bes i den forbindelse utforme nærmere kriterier og betingelser for å kunne søke og motta midler under denne nye ordningen. Dette forutsettes gjort i nær kontakt med aktuelle instanser og miljøer. Videre bes Forskningsrådet se nærmere på hvordan man kan etablere et faglig grunnlag for å vurdere eventuell videreføring av tiltaket.

Forskningsrådet bes om å legge til rette for kunnskapsoverføring og samarbeid mellom de havbaserte næringene.

Regjeringen har i den maritime strategien "Maritime muligheter – blå vekst for grønn fremtid" og i statsbudsjettet for 2016 varslet at den ønsker å støtte arbeidet med en ny Maritim21-strategi, gjennom en øremerking av to mill. kroner i bevilgningen til Maroff-programmet i Forskningsrådet. Sekretariatet for arbeidet legges til Forskningsrådet. Maritim21-strategien skal være den maritime næringens forslag til en helhetlig strategi for forskning, utvikling og innovasjon for den maritime næringen. Strategigruppen forventes å påbegynne sitt arbeid primo januar 2016 og avslutte arbeidet primo november 2016.

Departementet vil ha fortsatt dialog med Forskningsrådet i 2016 om videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget for reiselivspolitikken etter at prosjektet REISEPOL – Kunnskapsgrunnlaget for reiselivspolitikken avsluttes.

4.1 Departementsspesifikke administrative føringer

For å sikre en god utnyttelse av statens ressurser, er det viktig med tydelig rolledeling og et godt samarbeid mellom de ulike virkemiddelaktørene innenfor det norske innovasjonssystemet.

Innovasjon Norge, Siva, Forskningsrådet, Patentstyret, Norsk romsenter og Norsk Design- og arkitektursenter er alle, på hver sine måter, viktige aktører i regjeringens arbeid med å legge til rette for vekst og nyskaping i norsk næringsliv.

Departementet ber virkemiddelaktørene organisere samarbeidet seg imellom på en måte som resulterer i tydelige og samkjørte virksomheter, som utøver sine respektive roller i et godt samspill, og på en slik måte at de ulike virkemidlene utfyller hverandre på en best mulig måte.

Romvirksomhet er et viktig virkemiddel for forskning og teknologiutvikling, jf. Meld. St. 32 (2012-2013) Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for næring og nytte.

Forskningsrådet skal derfor samarbeide med Norsk Romsenter der dette er hensiktsmessig.

Standarder er av stor betydning for verdiskaping og omstilling i næringslivet, og er viktig for innovasjon gjennom spredning av beste praksis på en rekke områder. Standard Norge bidrar til å opprettholde en nasjonal infrastruktur for standardiseringsarbeid i Norge. Det er ønskelig at Forskningsrådet har kjennskap til standardiseringssystemet, og en dialog med Standard Norge om standardiseringsprosesser av betydning for verdiskaping og norsk næringsliv, blant annet om muligheten for at flere forskere kan delta i standardiseringsprosesser.

Det offentliges store innkjøpsmakt kan legge grunnlaget for innovasjon i mange næringer samtidig offentlig sektor effektiviseres og innbyggerne får bedre tjenester. Der dette er relevant, bør Forskningsrådet derfor se innrettingen av offentlige innkjøp i sammenheng med aktuelle FoU-virkemidler.

Departementet ber Forskningsrådet arbeide for at likestillings- og mangfoldsperspektivet er godt ivaretatt i drift, styring og iverksetting av programvirksomheten i Forskningsrådet.

5. RAPPORTERING

Det skal rapporteres på bruken av midler fra Nærings- og fiskeridepartementet i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene.

Departementet ber om en kvalitativ vurdering av og rapportering på hvordan de sektorovergripende føringene, omtalt under punkt 4, er håndtert i 2016.

Nærings- og fiskeridepartementet ber om at Forskningsrådet sender årsrapport for 2015 om SkatteFUNN- ordningen innen 1. mai 2016.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

I 2016 avholdes det to styringsmøter.

Møte	Dato
Styringsmøte 1: Forskningsrådets årsrapport for 2015	Mai 2016
Styringsmøte 2: Tildelingsbrev 2017 og store satsinger	November 2016

7. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER

For Norges forskningsråd er det fattet budsjettvedtak på kap. 920 post 50 på kr 2 298 036 mill. kroner og på kap. 900 post 21 på 10 mill. kroner.

For 2016 er bevilgningene fordelt som følger.

Kap. 920 post 50

(i 1000 kr)

<i>Formål</i>	<i>Nærings- ministeren</i>	<i>Fiskeri- ministeren</i>	<i>Totalt</i>
Tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	1 127 605	299 801	1 427 405
Tilskudd til kommersialisering og nettverkstiltak	239 753	4 000	243 753
Tilskudd til institutter og annen infrastruktur	444 267	137 370	581 637
Tilskudd til andre tiltak	45 241	0	45 241
<i>Sum kap. 920 post 50</i>	<i>1 856 866</i>	<i>441 171</i>	<i>2 298 036</i>

Kap. 900 post 21

<i>Formål</i>	<i>Næringsministeren</i>	
Undersøkelser av brukt brensel på Kjeller	10 000	10 000
<i>Sum kap. 900 post 21</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>

Det følger av §5 i Stortingets bevilgningsreglement at utgiftsbevilgninger ikke kan overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det er gitt eksplisitt fullmakt om noe annet.

Budsjettfullmakter

Det gis en tilsagnsfullmakt på 50 mill. kroner, jf. Forslag til vedtak VI,1 i Prop. 1 S (2015-2016) knyttet til Haldenprosjektet for 2017.

Det skal i regnskapsavslutningen rapporteres om disponeringen av tilsagnsfullmakter. Rapporteringen skal vise at tilsagnene er holdt innenfor fullmaktens ramme og forutsetninger. I statsregnskapet skal departementet sende inn oppgaver over utnyttelse av tilsagnsfullmakter. Forskningsrådet bes innen 20.februar om å sende informasjon som viser hvor mye av tilsagnsfullmakten for foregående år som er bundet opp.

Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningene på kapitlene 920 post 50 og 900 post 21 stilt til disposisjon for Norges forskningsråd.

Med hilsen

Arne Benjaminsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kjetil K. Jåsund

avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Riksrevisjonen

Kunnskapsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet

Klima- og miljødepartementet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Olje- og energidepartementet

Samferdselsdepartementet

Innovasjon Norge

Patentstyret

SIVA

Norges forskningsråd

Postboks 564

1327

LYSAKER

Fra: Jåsund Kjetil Kolsrud
Sendt: 25. februar 2016 10:51
Kopi: Postmottak KD <postmottak@kd.dep.no>
Emne: NFR - Tillegg til tildelingsbrev for 2016

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/4597-14	25.02.16

NFR - Tillegg til tildelingsbrev for 2016

Det vises til tildelingsbrev til Norges forskningsråd av 15.februar 2016.

Det er nå avklart at de 40 mill. kroner som ble lagt på Forskningsrådets budsjett for 2016 under budsjettforhandlingene i Stortinget skal disponeres som følger.

For å øke konkurransevnen i nytt og eksisterende næringsliv styrkes Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) med ytterligere 20 mill. kroner, slik at samlet økning på BIA i 2016 blir 120 mill. kroner.

For å styrke bedriftenes evne til å investere i forskning, og til å ta i bruk forskningsbasert kunnskap, styrkes Nærings ph.d. med 10 mill. kroner fra 2016.

For å fremme omstilling og styrke vekst øremerkes 10 mill. kroner til ide- og prosjektutvikling og kunnskapsoverføring fra og mellom havbaserte næringer. I tillegg skal restrammen Strategiske utviklingsprogram og ubenyttede midler til Strategiske universitetsprogrammer, til sammen om lag 14 mill. kroner benyttes til kunnskapsoverføring fra og mellom havbaserte næringer slik at samlet beløp blir om

lag 24 mill. kroner. De øremerkete midlene til kunnskapsoverføring fra og mellom havbaserte næringer kan brukes til prosjektoppfølgning etter gjennomført Idelab.

Departementet viser også til at det i 2016 åpnes opp for utprøving av et nytt fleksibelt stønadsformål innenfor rammene av BIA, for støtte til områder med særskilte behov for en koordinert og bredt innrettet kunnskapsoppbygging og forskningsinnsats. Formålet med en slik ordning er å styrke næringslivets omstillingsevne. I 2016 skal midlene rettes inn mot sektorer med særskilte omstillingsbehov.

Med hilsen

Arne Benjaminsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kjetil K. Jåsund
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Riksrevisjonen

Riksrevisjonen

Kunnskapsdepartementet

Olje- og energidepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Klima- og miljødepartementet

Adressliste

Norges forskningsråd

1327

LYSAKER

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Norges forskningsråd

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/4597-10	05.01.16

Statsbudsjettet 2016: Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

1. Innledning	1
2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd	2
3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016	4
4. Oppdrag fra departementet for 2016	9
5. Rapportering	11
6. Planlagte styringsmøter	11
7. Budsjettvedtak og fullmakter	12

1. INNLEDNING

Nærings- og fiskeridepartementet viser til Innst. 12 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016) for Nærings- og fiskeridepartementet og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Norges forskningsråd i 2016.

Gjennom dette tildelingsbrevet gir Nærings- og fiskeridepartementet rammer og føringer til Norges forskningsråd for forvaltning av midler over kap. 920 post 50 for 2016. Det konstitusjonelle ansvaret for tilskuddet over kap 920 post 50 er delt mellom næringsminister og fiskeriminister. I tillegg bevilges over kap 900 post 21, 10 mill. kroner til undersøkelser av brukt brensel på Kjeller.

Brevet gir også enkelte faglige føringer og spesifiserer konkrete oppdrag med leveranse i 2016. Nærings- og fiskeridepartementet viser for øvrig til tildelingsbrev til Forskningsrådet fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departementet.

Departementet tar forbehold om at Forskningsrådet innenfor gjeldende budsjettammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til de som er beskrevet i dette brevet.

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Det vises til Prop. 1 S (2015-2016) og tildelingsbrev 2016 fra Kunnskapsdepartementet til Norge forskningsråd for nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer samt målene regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd.

Forskningsrådet har følgende mål:

- Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4: Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5: God rådgiving

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Nærings- fiskeridepartementet

Den overordnede målsettingen med Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd til Forskningsrådet over kap. 920 post 50 er at midlene skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer.

Nærings- og fiskeridepartementets tildeling retter seg derfor i hovedsak mot Forskningsrådets mål om økt verdiskaping i næringslivet. Dette innebærer at Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. Forsknings- og utviklingsarbeid gir økt verdiskaping gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger.

Departementets tildeling vil rettes inn mot alle de tre strategiske områdene under målet om økt verdiskaping i næringslivet.

- **Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv**

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurransevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse og alder, næring og geografi.

- **Styrket evne til omstilling i norsk økonomi**

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.

- **Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv**

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi. Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Departementet vil i 2016 særlig prioritere følgende områder:

2.1.1 Oppfølging av tiltakspakken for økt sysselsetting

Norsk økonomi står overfor krevende omstillinger de neste tiårene. Norsk næringsliv trenger fornyelse og flere nye, innovative bedrifter. For å møte behovet for omstilling styrker regjeringen virkemidler som bidrar til økt sysselsetting på kort sikt og samtidig legger til rette for langsiktig omstilling. I regjeringens særskilte tiltakspakke for 2016 for økt sysselsetting, styrkes to av Forskningsrådets sentrale ordninger for nyskaping og vekst. Ordningene som styrkes som en del av denne pakken er:

- 50 mill. kroner til Brukerstyrt innovasjonsarena.
- 50 mill. kroner til Forny2020.

Tiltakene i den særskilte tiltakspakken for økt sysselsetting er en engangsbevilgning for 2016 og Forskningsrådet må innrette disponeringen av midlene i tråd med det.

2.1.2 Oppfølging av meldinger, planer og strategier

Forskningsrådet har en rolle i oppfølgingen av en rekke av regjeringens meldinger, strategier og handlingsplaner. I 2016 anses følgende særlig relevante - Masterplan for marin forskning, Maritim strategi og Gründerplanen. Det legges til grunn at Forskningsrådet innenfor målene, rammer og ordninger som gjelder for virksomheten, bidrar til å realisere ambisjonene i disse dokumentene. Det vises for øvrig til nærmere føringer som omtalt i kap 3 og kap 4.

Det er også i 2016 lagt ett kutt på rammen for å fremme avbyråkratisering og effektivisering. Forskningsrådet bes om at kuttet på 0,7 pst. fordeles på de ulike programmer og ordninger i tråd med formålet for kuttet.

2.1.3 Miljø, miljøteknologi og bærekraft

Nærings- og fiskeridepartementet ber Forskningsrådet ha fortsatt stor oppmerksomhet på miljø, miljøteknologi og bærekraftige løsninger. Departementet ber Forskningsrådet ha fokus på og prioritere miljøvennlig teknologiutvikling- og løsninger i sin tildeling av midler.

2.1.4 Innføring av styringssystem for Forskningsrådet

Det arbeides med et styringssystem for Forskningsrådet. Tilskuddet over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett retter seg i hovedsak mot mål 2, med tilhørende strategiske områder. I kap 3 er tilskuddene gitt under det strategiske området der tilskuddet forventes å ha størst effekt/bidrag. Tilskuddene vil imidlertid også kunne ha effekt under de andre strategiske områdene og vil også kunne gi effekt/bidrag til andre mål. Nærings- og fiskeridepartementet vil i samarbeid med Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet arbeide videre med utforming av styringssystemet i 2016.

2.2 Styringsinformasjon

Det vises til Kunnskapsdepartementets etatsstyringsbrev punkt tre som omtaler styringsinformasjon som er felles for alle departementene.

Departementet vil komme tilbake til eventuelle øvrige krav til rapportering når ny standard struktur for årsrapport er klar.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2016

For å bidra til mål om økt verdiskaping i næringslivet fordeles tilskuddet tilskudd over kap 920 post 50 på følgende områder.

3.1 Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi.

(i 1000 kr)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- minister	Totalt
Forskningsprogrammer	1 031 861	291 615	1 323 475
Internasjonalt forskningssamarbeid	95 744	8 186	103 930
Sum tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	1 127 605	299 801	1 427 405

3.1.1 Forskningsprogrammer

For å øke konkurransevnen i nytt og eksisterende næringsliv styrkes Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) med 100 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner er øremerket Idelab og 50 mill. kroner kommer fra tiltakspakken for økt sysselsetting. De øremerkede midlene til Idelab skal rettes inn mot de særskilte omstillingsbehovene vi

ser i norsk næringsliv. Departementet ber Forskningsrådet om å rapportere om bruken av pengene innen 1.mai.

Det åpnes i 2016 opp for utprøving av et nytt fleksibelt stønadsformål innenfor rammene av BIA, for støtte til områder med særskilte behov for en koordinert og bredt innrettet kunnskapsoppbygging og forskningsinnsats. Formålet med en slik ordning er å styrke næringslivets omstillingsevne.

I 2016 styrkes tilskuddet til muliggjørende teknologier med 10 mill. kroner. IKT, bioteknologi og nanoteknologi er godt etablerte satsingsområder med egne spissede programsatsinger i Forskningsrådet, mens avanserte produksjonsprosesser er et nytt område som ikke har en egen programsatsing. Forskningsrådet bes i 2016 om å styrke innsatsen på avanserte produksjonsprosesser.

For å styrke bedriftenes evne til å investere i forskning og til å ta i bruk forskningsbasert kunnskap styrkes Nærings ph.d. med 10 mill. kroner fra 2016.

For å fremme omstilling og styrke vekst øremerkes 30 mill. kroner til ide- og prosjektutvikling og kunnskapsoverføring mellom næringer. Det skal for 2016 vektlegges teknologiutvikling og FoU-samarbeid som styrker kunnskapsoverføring fra og mellom havbaserte næringer. I tillegg overføres restrammen Strategiske utviklingsprogram og ubenyttede midler til Strategiske universitetsprogrammer, til sammen om lag 14 mill. kroner, til tiltak for å fremme kunnskapsoverføring og omstilling mellom næringer generelt. Disse midlene kan brukes til prosjektoppfølgning etter gjennomført Idelab.

Tildelingen til Gassmaks og Bionær er for 2016 redusert med til sammen 7,55 mill. kroner. Dette innebærer at bevilgninger over næringsministerens budsjett til Gassmaks og Bionær fases ut.

Tildelingene til de øvrige programmene videreføres på om lag samme nivå som i 2015.

3.1.2 Marin og maritim forskning

Norge har komparative fortrinn i form av naturressurser og kunnskap innenfor havbaserte næringer, og det er et potensial for videre vekst i disse næringene. Regjeringen har derfor nylig lagt fram en maritim strategi og en masterplan for marin forskning. Midlene til marin forskning i Norges forskningsråd skal legge grunnlaget for bærekraftig forvaltning og videre vekst og nyskaping i havbaserte næringer. Den marine forskningen i Forskningsrådet styrkes med 15 mill. kroner i 2016. Styrkingen skal bl.a. bidra til å øke kunnskapsgrunnlaget for videreutvikling av en bærekraftig sjømatindustri, til teknologiutvikling, til å øke kunnskapsgrunnlaget for utvikling av nye marine næringer, som for eksempel oppdrett av tang og tare, og til å øke kunnskapsgrunnlaget for utvikling av nye arter i oppdrett.

3.1.3 Internasjonalt forskningssamarbeid

For å styrke konkurranseevne i næringslivet og styrke omstilling i norsk økonomi gis det tilskudd til internasjonalt forskningssamarbeid.

Forskningsrådet bes om å følge opp mål og implementere tiltak relatert til næringsrelevant forskning og innovasjon som fremkommer i regjeringens strategi for Norges samarbeid med EU i Horisont 2020 og ERA.

Forskningsrådet skal videre arbeide målrettet for å styrke det næringsrettede forskningssamarbeidet på bilateralt nivå med land utenfor EU som er av særlig strategisk betydning for Norge. Primært gjelder dette USA/Canada, men også Brasil, India, Japan, Kina og Russland. Innenfor marint forskningssamarbeid er også Chile og Portugal relevante land å samarbeide med.

Forskningsrådet bes avsette hensiktsmessige beløp til EU-relaterte samarbeidsprogrammer som bl.a. JPI (Joint Programming Initiative) og JTI (Joint Technology Initiative). JPI Oceans er et viktig tiltak for å styrke det langsiktige forsknings- og utviklingsarbeidet om marin og maritim forskning i Europa, hvor Norge har en viktig rolle. Forskningsrådet skal følge opp JPI Oceans, inkludert sekretariatets behov, og det skal øremerkes inntil 3,5 mill. kroner til drift av sekretariatet.

Forskningsrådet bes følge opp føringen om trinnvis reduksjon i øremerkede midler til Fransk-Norsk Stiftelse som en tilpasning til fransk side hvor hovedtyngden av stiftelsens virksomhet finansieres gjennom ordinære programmer fremfor direkte fra stiftelsen. Det tas høyde for at godkjente prosjekter pr. 31.12 2015 støttes i henhold til tilsagn, at det gjenstår noe til incentivmidler og til administrasjon. Eventuelle frigitte midler allokteres til Forskningsrådets internasjonale samarbeid som fristilte midler.

Stillinger som bilateral nasjonal ekspert i Europakommisjonen DG Forskning og Innovasjon som besettes av ansatte med permisjon fra Nærings- og fiskeridepartementet skal i sin helhet dekkes innenfor bevilgningen til Forskningsrådet over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett. Nærings- og fiskeridepartementet vil sende krav om innbetaling til Forskningsrådet. Hjemmelen til den pr. i dag besatte stillingen utløper 15.januar 2016.

3.2 Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

(i 1000 kr)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- minister	Totalt
Kommersialisering av forskningsresultater	225 653	4 000	229 653
Virkemidler for regional FoU og innovasjon	14 100		14 100
Basisbevilgning til teknisk –industrielle Institutter	355 537		355 537

Basisbevilgning til primærnærings-Institutter		109 750	109 750
Strategiske instituttbevilgninger		26 620	26 620
Strategisk kompetansebygging og institusjonsstøtte (1)	20 530		20 530
Nukleær virksomhet (2)	68 000	1 000	69 200
Teknologirådet og NTVA	10 200		10 200
Sum tilskudd til kommersialisering, institutter og annen infrastruktur	694 020	141 370	835 390

1) Denne posten omfatter departementets bevilgning til SIMULA Research Laboratory og Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI). 2) Omfatter også bevilgning over kap 900 post 21 til undersøkelser av brukt brensel på Kjeller.

Formålet med bevilgningen til kommersialisering og nettverkstiltak er å legge til rette for bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte FoU-miljøer og næringsliv. Gjennom Forny2020 programmet øremerkes det midler til økt kommersialisering av forskningsresultater fra disse miljøene.

3.2.1 Kommersialisering av forskningsresultater

Forny2020 styrkes med 75 mill. kroner i 2016, hvorav 50 mill. kroner er en del av regjeringens ettårige tiltakspakke for økt sysselsetting. Forskningsrådet skal raskere avklare prosjektenes markeds- og vekstpotensial. Slik vil man også raskere kunne avslutte prosjekter uten tilstrekkelig verdiskapingspotensial.

Departementet legger til grunn at Forskningsrådet arbeider med å utvikle indikatorer i tråd med de overordnede målene for programmet. Videre bes Forskningsrådet vie samarbeidet med Innovasjon Norge særlig oppmerksomhet, for slik å oppnå best effekt av de aktuelle kommersialiseringsvirkemidlene.

Som ledd i arbeidet med å styrke entreprenørskapskulturen ved forskningsinstitusjonene og koble studentrettede tiltak til kommersialisering, innføres en ny stipendordning under Forny2020-programmet for å fremme studententreprenørskap og motivere studenter og stipendiater til å bli gründere. Innenfor de økte rammene til Forny2020 settes det av 25 mill. kroner til dette og ordningen prøves som pilot fra 2016.

3.2.2 Basisbevilgning Teknisk – industrielle institutter

Basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene skal bidra til langsiktig kunnskap- og kompetanseoppbygging, og bidra til økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene.

Den resultatbaserte delen av bevilgningen til de teknisk-industrielle institutter tildeles etter indikatorer for kvalitet, relevans, internasjonalisering og samarbeid med universiteter og høyskoler. I tråd med dette videreføres ordningen med 10 pst.

omfordeling av grunnbevilgningene som en hovedregel på den teknisk-industrielle arenaen.

Fra og med 2016 er Uni Research en del av den teknisk- industrielle arenaen. Basisbevilgningen til den teknisk- industrielle arenaen tilføres 5,3 mill. kroner for å finansiere at Uni Research er tatt opp på arenaen.

Nærings- og fiskeridepartementet forventer at Forskningsrådet ivaretar sitt strategiske ansvar for de teknisk-industrielle instituttene, og bidrar til at de videreutvikler sin rolle som nasjonale kompetansesentre for næringslivsrelevant forskning i Norge. Bevilgningen til IFEs nukleære virksomhet på Kjeller ble fra 2014 lagt inn i instituttets basisbevilgning. Basisbevilgningen til IFE styrkes med 2,7 mill. kroner for å kompensere for drift av kostbar infrastruktur og dermed redusert samlet basisbevilgning.

3.2.3 Basisbevilgning og annen institusjonsstøtte til primærnæringsinstitutter

Bevilgningen går til basisfinansiering av Nofima AS, Sintef Fiskeri- og havbruk og Veterinærinstituttet.

Den statlige basisbevilgningen skal brukes til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og skal stimulere instituttene til kvalitet, internasjonalisering og samarbeid. I 2016 skal 2,5 pst. av eksisterende grunnbevilgning omfordeles etter oppnådde resultat.

Nærings- og fiskeridepartementet legger til grunn at Norges forskningsråd fortsatt tildeler strategiske instituttbevilgninger til Havforskningsinstituttet og NIFES. Midlene skal benyttes til kunnskaps- og kompetanseoppbygging på områder av strategisk betydning.

3.2.4 Nukleær virksomhet

Det avsettes totalt 69 mill. kroner til nukleær virksomhet i 2016, der 50 mill. kroner går til Halden-prosjektet, 10 mill. kroner til undersøkelser av brukt brensel på Kjeller og 8 mill. kroner til KLDRA Himdalen. Dette inkluderer driftskostnader knyttet til avfall fra uranrenseanlegget. I tillegg settes det av 1 mill. kroner til Euratoms avfallshåndterings- og strålevernprosjekter.

Det forutsettes at Mox-forskningen ved Halden-prosjektet drives i henhold til Innst. S. nr. 126 (1998-1999) hvor forskning på og testing av Mox-brensel utelukkende skal foretas i den hensikt å bedre sikkerheten ved bruk av denne type brensel.

Bevilgningen til IFE gis under forutsetning av at IFE i 2016 avsetter 3 mill. kroner til et fond for dekommisjonering av de nukleære anleggene de er ansvarlige for. NFD vil selv sikre at dette pålegget blir fulgt opp av IFE.

3.2.5 Andre infrastrukturtiltak

Støtten til Norges Teknisk Vitenskapsakademi (NTVA) prisjusteres og det bevilges minimum 1,2 mill. kroner til NTVA i 2016.

3.3 Tilskudd til andre tiltak

(i 1000 kroner)

Kategori	Nærings- minister	Fiskeri- minister	Totalt
Kompetansebygging	9 500		9 500
Administrative støttetiltak	35 741		35 741
Sum andre tiltak	45 241		45 241

Formålet med tilskudd til andre tiltak retter seg i hovedsak mot målet om et velfungerende forskningssystem.

Midlene skal gå til administrasjon av SkatteFUNN-ordningen, informasjonstiltak, forskningsdokumentasjon med mer. Midlene til administrasjon av SkatteFUNN styrkes i 2016 med 3 mill. kroner pga. en stor økning i søknader til ordningen de siste årene.

Mht. eventuell støtte til nytt program for forskning om forskning og innovasjon, så vil dette bli avklart på et senere tidspunkt. Nærings- og fiskeridepartementet vil komme nærmere tilbake til Forskningsrådet mht. dette.

3.4 Fullmakt til midlertidig omdisponering

Forskningsrådet gis, i tråd med de overordnede målsettingene for departementets tildeling, mulighet til å omfordele midler mellom de generelle virkemidlene og de tematiske virkemidlene som Nærings- og fiskeridepartementet finansierer. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller for svak kvalitet i søknadsrundene. Dersom det legges opp til større endringer i fordelingen mellom de aktuelle virkemidlene skal dette avklares med departementet i forkant. Departementene og Riksrevisjonen kan til enhver tid be om innsyn i bruken av midlene.

Dersom Forskningsrådet mener at mer vesentlige endringer i tildelingsnivået til disse programmene eller områder vil gi større måloppnåelse, tas dette skriftlig opp med departementet.

4. OPPDRAG FRA DEPARTEMENTET FOR 2016

Nærings- og fiskeridepartementet forutsetter at Forskningsrådet følger følgende føringer som ikke er knyttet direkte til styringssystemet og oppfølging, og konkrete budsjettbevilgninger.

Forskningsrådet bes igangsette evaluering av BIA-programmet, med vekt på næringsmessige og samfunnsøkonomiske effekter av ordningen. Frist for dette fastsettes etter dialog med departementet.

Det vises til punkt 3 hvor det åpnes opp for utprøving av et nytt fleksibelt stønadsformål innenfor rammene av BIA. Forskningsrådet bes om å utarbeide nærmere retningslinjer og rammer for ordningen som forelegges departementet. Prøveordningen vil i første omgang gjelde 5 år fra 2016. Forskningsrådet bes i den forbindelse utforme nærmere kriterier og betingelser for å kunne søke og motta midler under denne nye ordningen. Dette forutsettes gjort i nær kontakt med aktuelle instanser og miljøer. Videre bes Forskningsrådet se nærmere på hvordan man kan etablere et faglig grunnlag for å vurdere eventuell videreføring av tiltaket.

Forskningsrådet bes om å legge til rette for kunnskapsoverføring og samarbeid mellom de havbaserte næringene.

Regjeringen har i den maritime strategien "Maritime muligheter – blå vekst for grønn fremtid" og i statsbudsjettet for 2016 varslet at den ønsker å støtte arbeidet med en ny Maritim21-strategi, gjennom en øremerking av to mill. kroner i bevilgningen til Maroff-programmet i Forskningsrådet. Sekretariatet for arbeidet legges til Forskningsrådet. Maritim21-strategien skal være den maritime næringens forslag til en helhetlig strategi for forskning, utvikling og innovasjon for den maritime næringen. Strategigruppen forventes å påbegynne sitt arbeid primo januar 2016 og avslutte arbeidet primo november 2016.

Departementet vil ha fortsatt dialog med Forskningsrådet i 2016 om videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget for reiselivspolitik etter at prosjektet REISEPOL – Kunnskapsgrunnlaget for reiselivspolitikken avsluttes.

4.1 Departementsspesifikke administrative føringer

For å sikre en god utnyttelse av statens ressurser, er det viktig med tydelig rolledeling og et godt samarbeid mellom de ulike virkemiddelaktørene innenfor det norske innovasjonssystemet.

Innovasjon Norge, Siva, Forskningsrådet, Patentstyret, Norsk romsenter og Norsk Design- og arkitektursenter er alle, på hver sine måter, viktige aktører i regjeringens arbeid med å legge til rette for vekst og nyskaping i norsk næringsliv.

Departementet ber virkemiddelaktørene organisere samarbeidet seg imellom på en måte som resulterer i tydelige og samkjørte virksomheter, som utøver sine respektive roller i et godt samspill, og på en slik måte at de ulike virkemidlene utfyller hverandre på en best mulig måte.

Romvirksomhet er et viktig virkemiddel for forskning og teknologiutvikling, jf. Meld. St. 32 (2012-2013) Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for næring og nytte. Forskningsrådet skal derfor samarbeide med Norsk Romsenter der dette er hensiktsmessig.

Standarder er av stor betydning for verdiskaping og omstilling i næringslivet, og er viktig for innovasjon gjennom spredning av beste praksis på en rekke områder. Standard Norge bidrar til å opprettholde en nasjonal infrastruktur for standardiseringsarbeid i Norge. Det er ønskelig at Forskningsrådet har kjennskap til standardiseringssystemet, og en dialog med Standard Norge om standardiseringsprosesser av betydning for verdiskaping og norsk næringsliv, blant annet om muligheten for at flere forskere kan delta i standardiseringsprosesser.

Det offentliges store innkjøpsmakt kan legge grunnlaget for innovasjon i mange næringer samtidig offentlig sektor effektiviseres og innbyggerne får bedre tjenester. Der dette er relevant, bør Forskningsrådet derfor se innretningen av offentlige innkjøp i sammenheng med aktuelle FoU-virkemidler.

Departementet ber Forskningsrådet arbeide for at likestillings- og mangfoldsperspektivet er godt ivaretatt i drift, styring og iverksetting av programvirksomheten i Forskningsrådet.

5. RAPPORTERING

Det skal rapporteres på bruken av midler fra Nærings- og fiskeridepartementet i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene.

Departementet ber om en kvalitativ vurdering av og rapportering på hvordan de sektorovertgripende føringene, omtalt under punkt 4, er håndtert i 2016.

Nærings- og fiskeridepartementet ber om at Forskningsrådet sender årsrapport for 2015 om SkatteFUNN- ordningen innen 1. mai 2016.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

I 2016 avholdes det to styringsmøter.

Møte	Dato
Styringsmøte 1: Forskningsrådets årsrapport for 2015	Mai 2016
Styringsmøte 2: Tildelingsbrev 2017 og store satsinger	November 2016

7. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER

For Norges forskningsråd er det fattet budsjettvedtak på kap 920 post 50 på kr 2 298 036 mill. kroner og på kap 900 post 21 på kr 10 mill. kroner.

For 2016 er bevilgningene fordelt som følger.

<i>Kap 920 post 50</i>		<i>(i 1000 kr)</i>	
<i>Formål</i>	<i>Nærings- ministeren</i>	<i>Fiskeri- ministeren</i>	<i>Totalt</i>
Tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	1 127 605	299 801	1 427 405
Tilskudd til kommersialisering og nettverkstiltak	239 753	4 000	243 753
Tilskudd til institutter og annen infrastruktur	444 267	137 370	581 637
Tilskudd til andre tiltak	45 241	0	45 241
<i>Sum kap 920 post 50</i>	<i>1 856 866</i>	<i>441 171</i>	<i>2 298 036</i>

Kap 900 post 21

<i>Formål</i>	<i>Næringsministeren</i>	
Undersøkelser av brukt brensel på Kjeller	10 000	10 000
<i>Sum kap 900 post 21</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>

Det følger av §5 i Stortingets bevilgningsreglement at utgiftsbevilgninger ikke kan overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det er gitt eksplisitt fullmakt om noe annet.

Budsjettfullmakter

Det gis en tilsagnsfullmakt på 50 mill. kroner, jf. Forslag til vedtak VI,1 i Prop. 1 S (2015-2016) knyttet til Haldenprosjektet for 2017.

Det skal i regnskapsavslutningen rapporteres om disponeringen av tilsagnsfullmakter. Rapporteringen skal vise at tilsagnene er holdt innenfor fullmaktens ramme og forutsetninger. I statsregnskapet skal departementet sende inn oppgaver over utnyttelse av tilsagnsfullmakter. Forskningsrådet bes innen 1.februar om å sende informasjon som viser hvor mye av tilsagnsfullmakten for foregående år som er bundet opp.

Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningene på kapitlene 920 post 50 og 900 post 21 stilt til disposisjon for Norges forskningsråd.

Med hilsen

Arne Benjaminsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kjetil K. Jåsund
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Olje- og energidepartementet
Samferdselsdepartementet
Innovasjon Norge
Patentstyret
SIVA

Adressliste

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

2016

INNHold

1	Innledning.....	2
2	Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.....	2
2.1	Sektorpolitiske prioriteringer for Olje- og energidepartementet.....	2
2.2	Styringsinformasjon.....	3
3	Budsjettildeling og fullmakter for 2016.....	3
3.1	Budsjettmessige føringer og fleksibilitet	4
3.2	Fullmakt til omdisponering	5
4	Oppdrag fra departementet.....	6
5	Krav til rapportering.....	6
6	Planlagte møter i 2016.....	7
7	Tildeling	7

1 Innledning

Olje- og energidepartementet viser til Prop. 1 S (2015-2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016) og Innst. 9 S (2015-2016). Tildelingsbrevet tar utgangspunkt i disse dokumentene og gir en nærmere beskrivelse av premissene for oppgavene Norges forskningsråd skal utføre i 2016, hvilke mål som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå. Videre gis det nærmere føringer for 2016.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har vedtatt følgende mål for Norges forskningsråds virksomhet:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Det vises til punkt 2 og 3 i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet for nærmere omtale av regjeringens overordnede forskningspolitiske mål.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer for Olje- og energidepartementet

Prioriteringene og føringene under dette punktet danner, sammen med styringssystemet omtalt ovenfor, rammen for bruken av Olje- og energidepartementets midler til energi- og petroleumsforskning i 2016.

De sektorpolitiske målene og føringene for energi- og petroleumsforskningen er omtalt under programkategori 18.30 Forskning og næringsutvikling og programkategori 18.40 CO₂-håndtering i Prop. 1 S (2015-2016) for Olje- og energidepartementet.

Regjeringens hovedmål for satsingen på forskning og utvikling innenfor energi- og petroleumssektoren er økt langsiktig verdiskaping og en sikker, kostnadseffektiv og bærekraftig utnyttelse av de norske energi- og petroleumsressursene.

Satsingen skal føre til:

- Økt langsiktig kompetanseutvikling i energi- og petroleumssektoren, både når det gjelder teknologisk, naturvitenskapelig og samfunnsvitenskapelig kunnskap (*Møte store samfunnsutfordringer, økt verdiskaping i næringslivet*).
- Reduserte negative miljø- og klimavirkninger av virksomheten gjennom økt kunnskap og nye teknologiske løsninger (*Møte store samfunnsutfordringer*).
- Styrket norsk konkurransekraft innenfor energi- og petroleumssektoren, særlig på områder hvor norske aktører har spesielle fortrinn (*Økt verdiskaping i næringslivet*).
- Økt kunnskap som grunnlag for politikkutvikling og god forvaltning av energi- og petroleumsressursene (*Møte store samfunnsutfordringer*).
- Styrket forskningssamarbeid med land med sterk relevans for norske forsknings- og teknologimiljøer samt norsk næringsliv innenfor energi- og petroleumsområdet (*Økt verdiskaping i næringslivet, økt vitenskapelig kvalitet*).

- Økt deltakelse fra norske aktører i internasjonal forskningsaktivitet, særlig Horisont 2020 (*Økt verdiskaping i næringslivet, økt vitenskapelig kvalitet*).

Det er over angitt i parentes hvordan det felles mål- og resultatsystemet (se punkt 2.1) korresponderer med målene og føringene for regjeringens satsing på energi- og petroleumsforskning.

Øvrige føringer

Midlene over Olje- og energidepartementets budsjett skal gå til prosjekter med høy samfunnsøkonomisk nytte, vitenskapelig kvalitet og relevans, og som ellers ikke ville blitt realisert eller realisert i et mindre omfang eller over lengre tid.

Departementet forventer at de nasjonale forsknings- og utviklingsstrategiene Energi21 og OG21 legges til grunn for støtte til prosjekter og aktiviteter på henholdsvis energi- og petroleumsområdet. Norges forskningsråd skal samtidig legge til rette for bredde i forskningen.

Departementet forventer videre at Norges forskningsråd bidrar til et effektivt samarbeid med andre relevante virkemiddelaktører og myndighetsorganer, som Oljedirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Enova SF, Gassnova SF og Innovasjon Norge. Videre skal Norges forskningsråd bidra til å sikre en god sammenheng mellom nasjonale og internasjonale virkemidler og programmer innenfor energi- og petroleumsforskning og fangst og lagring av CO₂.

Der det er hensiktsmessig, skal Norges forskningsråd se på mulighetene for samarbeid og felles utlysninger mellom energi-/petroleumsprogrammene og andre programmer som grenser opp mot energi- og petroleumsområdet eller har stor faglig relevans, som for eksempel IKT.

Departementet ber også Norges forskningsråd følge opp at helse, miljø og sikkerhet (HMS) er en integrert del av petroleums- og energiforskningen.

2.2 Styringsinformasjon

Olje- og energidepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev punkt 3, som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementer.

3 Budsjettildeling og fullmakter for 2016

Statsbudsjettet for 2016 på Olje- og energidepartementets område ble vedtatt av Stortinget 18. desember 2015, jf. Innst. 9 S (2015-2016). For Norges forskningsråd er det fattet budsjettvedtak på kap. 1830, post 50 Overføring til Norges forskningsråd og kap. 1840, post 50 Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndtering.

3.1 Budsjettmessige føringer og fleksibilitet

For 2016 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

Betegnelse	Kroner	Kroner
Petroleumssektoren:		395 612 000
PETROMAKS 2.....	207 312 000	
DEMO 2000.....	155 500 000	
PROOFNY – Havet og kysten	6 000 000	
PETROSAM 2	5 000 000	
Forskningscentre for petroleum.....	15 300 000	
Strategisk petroleumforskning	6 500 000	
Energisektoren:		549 000 000
ENERGIX.....	251 000 000	
Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME).....	185 000 000	
CLIMIT (CO ₂ -håndtering).....	105 000 000	
Strategisk energiforskning	8 000 000	
Strategiske fellesfunksjoner, informasjon og internasjonalisering mv.		9 000 000
Sum overføring til Norges forskningsråd		953 612 000

Tildelte midler for 2016 vil bli utbetalt i tre terminer (januar, mai og november).

Petroleumssektoren

Tildelingen til DEMO 2000 økes med 100 mill. kroner. DEMO 2000 er det mest markedsnære virkemiddelet i innovasjonsskjeden for petroleum. Økningen skal bidra til å opprettholde og styrke kompetanse, kapasitet og sysselsetting leverandørindustrien. Satsingen skal også inkludere petroleumsrettet maritim sektor.

Av midlene til petroleumforskning skal minst 25 mill. kroner settes av til forskning rettet mot energieffektivisering og reduksjon av klimagassutslipp tilknyttet olje- og gassproduksjon på norsk sokkel.

Det settes av 15,3 mill. kroner til sentrene for petroleumforskning, hvorav 10 mill. kroner skal gå til senter for økt utvinning og 5,3 mill. kroner skal gå til forsknings- og kompetansesenteret innenfor arktiske utfordringer. Senteret er forutsatt samfinansiert med Utenriksdepartementet, slik at den samlede budsjetttrammen skal utgjøre 10 mill. kroner i 2016.

Av midlene som er satt av til strategisk petroleumforskning skal 2,5 mill. kroner gå til sjøfugl-programmet SEAPOP i regi av Norsk Polarinstitutt og Norsk institutt for naturforskning, 3 mill. kroner til The International Ocean Discovery Program (IODP) og 1 mill. kroner til strategisk satsing på matematikk, naturvitenskap og teknologi innenfor FRIPRO (Fri prosjektstøtte).

Energisektoren

Tildelingen til FME økes med 40 mill. kroner. Dette henger sammen med den nye tildelingsrunden for FME-er og skal legge til rette for større, tematisk brede sentre, med høy vitenskapelig kvalitet, god innovasjonsevne og stor grad av internasjonalt samarbeid.

Av midlene til strategisk energiforskning skal 6,5 mill. kroner gå til prosjektetableringsstøtte (PES-ordningen) for å sikre sterk norsk deltakelse i Horisont 2020. Det skal videre settes av 1,5 mill. kroner til forskning og undervisning ved Norsk institutt for sjørett ved Universitet i Oslo for å styrke norsk kompetanse innenfor energirett.

Ettersom Olje- og energidepartementet er sentral bruker av samfunnsvitenskapelig forskning på energiområdet, ønsker departementet dialog med Norges forskningsråd om innretningen av den samfunnsvitenskapelige prosjektporteføljen og fremtidige utlysninger.

Internasjonalt samarbeid

Arbeidet mot EUs teknologisatsing på energiområdet, særlig rammeprogrammet for forskning og innovasjon "Horisont 2020" og Strategic Energy Technology Plan (SET-Plan), vil bli svært viktig fremover. Mobilisering og oppfølging av norske forskningsmiljøer og norsk næringsliv for å sørge for størst mulig prosjektdeltakelse og gjennomslag på energiområdet vil ha høy prioritet. I dette arbeidet spiller Norges forskningsråd en nøkkelrolle, blant annet gjennom sitt ansvar som National Contact Point (NCP). Olje- og energidepartementets forutsetter at Norges forskningsråd setter av tilstrekkelig ressurser til EU-arbeidet, som i tillegg til NCP-rollen også inkluderer deltakelse i energikomiteen i Horisont 2020, styringsgruppen for SET-planen, og øvrige relevante aktiviteter innenfor energiforskning i EU. Departementet ber videre Norges forskningsråd om å delta i arbeidet med ECCSEL og ERA-NET Cofund ACT.

Norge ble i november 2015 med i det US DoE-initierte initiativet Oppdrag Innovasjon (Mission Innovation) som ble lansert under COP21 i Paris. Initiativet innebærer et omfattende og ambisiøst globalt samarbeid for å utvikle og ta i bruk energiteknologier som skal bidra til å løse verdens klimautfordringer. Olje- og energidepartementet legger til grunn at Norges forskningsråd bidrar med ressurser for å sikre en effektiv oppfølging fra norsk side.

Departementet forutsetter at Norges forskningsråd også følger opp arbeidet knyttet til øvrig relevant internasjonalt samarbeid, slik som IEAs arbeidskomiteer og samarbeidsavtaler for FoU, Nordisk energiforskning, Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF) og andre multinasjonale avtaler som Norge har forpliktet seg til. Videre må Norges forskningsråd følge opp samarbeidsavtalene Norge har med enkeltland, i første rekke USA og Brasil og bidra til å styrke øvrig forskningssamarbeid med land med sterk relevans for energi- og petroleumsområdet, som Japan, Kina og India.

Øvrige budsjettføringer

Det settes av 9 mill. kroner til strategiske fellesfunksjoner, informasjon og internasjonalisering mv. Dette inkluderer midler til å dekke merkostnader i forbindelse med internasjonalt forsknings- og teknologisamarbeid, blant annet knyttet til aktiviteter i EU og IEA, som det ikke er naturlig å dekke gjennom forskningsprogrammene. Av midlene skal 6 mill. kroner gå til drift av Energi21 og OG21, hvorav 2,5 mill. kroner til Energi21 og 3,5 mill. kroner til OG21. Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd bistår Energi21- og OG21-sekretariatene med administrativ støtte. Fordeling av posten skal gjøres i samråd med departementet.

3.2 Fullmakt til omdisponering

Tabellen og føringene i kapittel 3.1 angir departementets primære fordeling av midlene og er i tråd med signalene gitt i Prop. 1 S (2015-2016). For å sikre en effektiv og god bruk av forskningsmidlene, gis Norges forskningsråd fullmakt til å omdisponere midler mellom programmer og virkemidler innenfor den enkelte sektor. Omdisponeringer over 5 mill. kroner må på forhånd tas opp med departementet.

4 Oppdrag fra departementet

Norges forskningsråd bes om å utføre følgende oppdrag for Olje- og energidepartementet i 2016:

- I løpet av andre kvartal 2016 organisere et halvdagsseminar for relevante personer i departementet og Norges forskningsråd som presenterer de viktigste funnene for energi- og petroleumssektoren i Indikatorrapporten 2015.
- Innen første halvår gjennomføre en internasjonal konferanse for IEA IA-GOT på teknologiområdet "felt i drift – boring, brønn og EOR". Arbeidet skal koordineres med Nederlands utvalgte GOT-representant og GOTs Operating Agent.
- Innen 1. oktober kartlegge sysselsettingseffekter av prosjekter som har mottatt støtte over programmene ENERGIX, PETROMAKS 2, DEMO 2000 og FME, og utarbeide KPI-er for årlig oppfølging og rapportering av sysselsettingseffekter.

5 Krav til rapportering

Olje- og energidepartementet ber om en rapportering fra Norges forskningsråd på bruken av midlene og Norges forskningsråds virksomhet på energi- og petroleumsområdet for 2016.

Det skal rapporteres på bruken av midler fra Olje- og energidepartementet i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene.

Rapporteringen skal vise hvordan Norges forskningsråd har benyttet departementets bevilgning, eventuell begrunnelse for valg av virkemiddel samt utkvittering av føringer og oppdrag fra tildelingsbrevet. Denne aktivitetsrapporteringen skal kombineres med kvalitative vurderinger av retningen på de ulike delene av prosjektporteføljen knyttet til departementets satsinger, prioriteringer og sektormål.

Olje- og energidepartementet har følgende særskilte rapporteringskrav utover den ordinære årlige departementsvise rapporteringen (disse kravene kan likevel ivaretas i årsrapporten eller den departementsvise delen dersom det er mer hensiktsmessig):

- Samlet oversikt over finansieringen av forskning innenfor departementets sektor, herunder finansieringen over andre departementers budsjetter (inkludert for eksempel SFI/SFF).
- Innrapporterte FoU-investeringer i SkatteFUNN innenfor departementets sektor
- Oppfølgingen av Energi21 og OG21 gjennom Norges forskningsråds aktiviteter og virkemidler.
- Gode eksempler på forskningsprosjekter og -resultater fra ulike deler av departementets ansvarsområde
- Vurdering og beskrivelse av midlene til strategisk energi- og petroleumsforskning samt strategiske fellesfunksjoner.
- Tildelingsprosent i siste års prosjektutlysninger i ENERGIX, PETROMAKS 2, DEMO 2000 og CLIMIT, både når det gjelder antall prosjekter og omsøkt beløp. Departementet ønsker også en oversikt over hvor stor andel av prosjektsøknadene vurdert til høy kvalitet (karakter 5 og høyere) som har blitt tildelt støtte.

Departementet ber om at ovennevnte rapportering og informasjon fortrinnsvis gjøres tilgjengelig i den departementsvise delen av Norges forskningsråds årsrapport. Der hvor det er hensiktsmessig kan rapporteringen, etter avtale, gjennomføres på andre måter.

Det vises for øvrig til Kunnskapsdepartementets rapporteringskalender for en oversikt over tidsfrister for Norges forskningsråds leveranser av årsrapport, halvårsrapportering, budsjettforslag etc.

6 Planlagte møter i 2016

Dato	Styringsmøte - sentrale tema	Sted
16. juni	Årsrapport for 2015 Budsjettforslag for 2017	Norges forskningsråd
8. desember	Foreløpig tildelingsbrev for 2017 Ev. satsingsforslag for 2018	Olje- og energidepartementet

I tillegg planlegges følgende møter mellom Olje- og energidepartementet og Norges forskningsråd i 2016:

Dato	Tema
14. april, kl 9-11	PETROMAKS 2
21. april, kl 9-11	ENERGIX
28. april, kl 9-11	DEMO 2000
12. mai, kl 9-11	CLIMIT
24. mai, kl 9-11	FME-ordningen
8. september, kl 9-11	PETROSAM 2

Departementet vil komme nærmere tilbake til dagsorden for møtene på et senere tidspunkt. Øvrige møter avtales etter behov.

7 Tildeling

Under henvisning til ovennevnte og Reglement for statlig økonomistyring § 7 vil Olje- og energidepartementet med dette meddele at Norges forskningsråd for 2016 tildeles og gis adgang til å disponere de bevilgningene som er beskrevet i dette brevet, jf. Stortingets vedtak av 18. desember 2015.

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Norges Forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

15/1083-

05.01.2016

Tildeling av midler til Norges Forskningsråd 2016

1. INNLEDNING

Samferdselsdepartementet viser til Prop. 1 S (2015-2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016) og Innst. 13 S (2015-2016) og Stortingets budsjettvedtak 15. desember 2015. Vi viser videre til tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departement for Norges Forskningsråd. Samferdselsdepartementets tildelingsbrev legger føringer for hvordan Norges forskningsråd skal forvalte midler bevilget over kap. 1301 post 50 Samferdselsforskning, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og rapporteringskrav.

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR NORGES FORSKNINGSRÅD

Samferdselsdepartementet viser til målene satt i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 7 (2014-2015)), og til regjeringens mål for Norges Forskningsråd som fremkommer i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2016.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Samferdselsdepartementet

Regjeringen har fastsatt følgende mål for Norges forskningsråd:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgiving

Samferdselsdepartementet legger særlig vekt på målene om økt verdiskaping i næringslivet og om å møte store samfunnsutfordringer. Samferdselsdepartementet legger også vekt på Norges Forskningsråds sentrale rolle innen forskningsformidling, samt at Norges Forskningsråd bidrar til at resultater fra forskning blir tatt i bruk og arbeider for internasjonalt forskningssamarbeid.

Det overordnede målet for Regjeringens transportpolitikk er å tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker samfunnets behov for transport og fremmer regional utvikling. De fire hovedmålene for transportpolitikken for perioden 2014-2023 er knyttet til framkommelighet og regional utvikling, transportsikkerhet, miljø og universell utforming. Samferdselsdepartementet vil rette forskningsinnsatsen på transportområdet mot forskning som er relevant for helheten i transportsystemet (veg, bane, sjø og luft), herunder persontransport, næringstransport, transportsikkerhet, samfunnssikkerhet og beredskap og langsiktig omstilling mot lavutslippssamfunnet. Det er viktig at forskningen bidrar til tettere kopling mellom fagdisiplinene og bidrar til et mer innovativt og forskningsbasert næringsliv og fornyelse innenfor offentlig sektor.

Regjeringens mål med bevilgningene til forskning på elektronisk kommunikasjon er å sikre brukere i hele landet gode, rimelige og framtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester, samt bidra til innovasjon og videreutvikling i bransjen. Samferdselsdepartementets forskningsmidler skal utvikle kunnskap om effektiv utnyttelse av infrastruktur, økt sikkerhet og avanserte ekomtjenester i Norge. Innsatsen skal gå til områder hvor norske miljø kan hevde seg kunnskapsmessig og kommersielt, øke sikkerhet og robusthet i nettene og gi et godt grunnlag for videre politikk- og regelverksutforming.

Det er viktig med god koordinering mellom ulike virkemidler for FoU, innovasjon og demonstrasjon. Fra 2015 er reduserte klimagassutslipp i transportsektoren et av Enovas syv hovedmål etter avtalen mellom Enova og Olje- og energidepartementet. Enova har i tillegg ansvaret for omlegging i energisektoren, noe som legger godt grunnlag for en helhetlig og koordinert virkemiddelbruk. Samferdselsdepartementet legger til grunn at Norges forskningsråd har en tett dialog med Enova for å sikre et godt samspill mellom FoU-aktiviteter på transportområdet.

Samferdselsdepartementet viser for øvrig til FoU-strategi for Samferdselsdepartementet 2016-2022 for nærmere redegjørelse for de sektorpolitiske prioriteringene.

2.2 Styringsinformasjon

Samferdselsdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets etatsstyringsbrev for 2016 punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2016

Bevilgningen i 2016 over kap. 1301 Forskning og utvikling mv., post 50 Samferdselsforskning på i alt kroner 140 026 000 fordeles med 83 038 000 til

transportforskning og kroner 56 988 000 til ekomforskning. Fordelingen av midlene til transport- og ekomforskning framgår av tabell 1.1 og 1.2.

TABELL 1.1. Transportforskning 2016

	kr
Transport 2025	45 738 000
ENERGIX	30 400 000
SAMRISK II	1 000 000
Strategiske instituttsatsinger	5 900 000
<hr/>	
Totalt:	83 038 000
<hr/>	

TABELL 1.2. Ekomforskning 2016

	kr
IKTPLUS	32 988 000
IKTPLUS – Robuste nett senteret	8 000 000
IKTPLUS – Simula@UiB	5 000 000
SIMULA – Grunnbevilgning	10 000 000
SAMRISK II	1 000 000
<hr/>	
Totalt	56 988 000
<hr/>	

Bevilgningen skal disponeres i samsvar med forutsetningene i Prop. 1 S (2015-2016), Innst. 13 S (2015-2016) og Stortingets vedtak. Vi minner om at departementene og Riksrevisjonen til enhver tid kan be om innsyn i bruken av midlene. Samferdselsdepartementet legger opp til utbetalinger av bevilgningen, den første innen 15. mars og den andre innen 15. oktober.

Samferdselsdepartementet gir Norges forskningsråd fullmakt til å omfordele de tildelte midler mellom programmer og virkemidler innenfor hovedområdene ekom- og transportforskning. Det er ikke anledning til å omfordele midler mellom de to hovedområdene. Grunner til omdisponering kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med Samferdselsdepartementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med Samferdselsdepartementet.

Samferdselsdepartementets budsjettmessige føringer og aktivitetskrav:

- Transport 2025 skal omfatte helheten i transportsystemet og omhandle alle de fire transportformene, veg, bane, sjø og luftfart. Transportsikkerhet inngår i programmet, og Transport 2025 skal bidra til at transportsikkerhet ses som en integrert del av andre transportutfordringer. Samferdselsdepartementet legger til grunn at kunnskapsbehov innenfor effektiv sjøtransport og kombinerte transportløsninger følges opp innenfor Transport 2025. Videre legges det til grunn at ITS inngår som et viktig tema. Transport 2025 skal være et nav innen forskning på transportfeltet og legge til rette for godt samspill og samhandling med øvrige

programmer i Norges Forskningsråd. Programmet skal bidra til å fremme norske miljøer i internasjonalt samarbeid, ikke minst i EUs rammeprogram for forskning Horisont 2020.

- Det forutsettes at midlene til ENERGIX anvendes til kunnskapsutvikling og løsninger som reduserer klimaskadelige utslipp fra transportsektoren (veg, bane, sjø og luftfart). Midlene skal fordeles mellom forskning som fremmer utvikling av teknologi og samfunnsvitenskapelig forskning rundt miljøvennlige transportsystemer, virkemidler og løsninger.
- Bevilgningen til strategiske instituttsatsinger (SIS) til Transportøkonomisk institutt videreføres på om lag samme nivå som for 2015. Norges forskningsråd vurderer innholdet i nye SIS-søknader fra Transportøkonomisk institutt i henhold til tidligere praksis.
- Samferdselsdepartementet forventer at Norges forskningsråd legger forholdene til rette slik at Transportøkonomisk institutt videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for transportforskning.
- Det forutsettes at midlene fra Samferdselsdepartementet til IKTPLUS anvendes til ekomforskning med kunnskapsutvikling til områdene kompleksitet og robusthet, data og tjenester overalt og et trygt informasjonssamfunn.
- SIMULA-senterets grunnbevilgning og finansiering av Robuste nett senteret videreføres for 2016. Videre gis det fra 2016 støtte til Simula@UiB som skal forske på informasjonssikkerhet i elektronisk kommunikasjon. Samferdselsdepartementet ber Norges forskningsråd fortsette å administrere tildelingen og følge opp senteret på vegne av Samferdselsdepartementet. Samferdselsdepartementet forutsetter at det foreligger et godkjent mandat før utbetaling av midlene.

4. OPPDRAG FRA SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Samferdselsdepartementet har deltatt som partner i Era Net Transport siden 2004. Prosjektet, som har fått støtte av EUs 6. og 7. rammeprogram, avsluttes i april 2016. I hele perioden har det vært et nært samarbeid mellom Samferdselsdepartementet og Norges Forskningsråd om å identifisere temaer for felles utlysninger, gjennomføring av disse og oppfølging av prosjekter. Samferdselsdepartementet forventer at Norges Forskningsråd følger opp de igangsatte prosjekter med norsk deltakelse i regi av Era Net Transport. Med etableringen av Transport 2025 som et nav i transportforskningen er det naturlig at Norges Forskningsråd får et hovedansvar for å videreføre det internasjonale samarbeidet om felles utlysninger av relevante temaer innen transportforskning. Vi ber Norges Forskningsråd holde Samferdselsdepartementet informert om hvordan dette følges opp.

Bred kunnskap om transportløsninger og effekten av disse er viktig for Samferdselsdepartementet. Vi ber om at Norges Forskningsråd innen 30. mai 2016 utarbeider en oversikt over programmer i Norges Forskningsråd som støtter forskning med relevans for

transportsektoren, uavhengig av om dette er programmer som i dag mottar støtte fra Samferdselsdepartementet. Dette kan omfatte temaer som forskning på ytre miljø langs kysten og på land relatert til infrastruktur og transport, forskning på klimatilpasning som har relevans for infrastrukturutvikling og forskning innen marin godsaktivitet. Aktuelle programmer kan for eksempel være Marinforsk, Miljøforsk, Klimaforsk og MAROFF.

Transportforskningskonferansen har vært avholdt hvert andre år de siste åtte årene, og Samferdselsdepartementet legger til grunn at det som en del av formidlingsarbeidet skal avholdes en slik konferanse i 2016.

5. RAPPORTERING

Det skal rapporteres på bruken av midler fra Samferdselsdepartementet i tråd med Kunnskapsdepartementets rapporteringskrav for 2016 som utarbeides i fellesskap med departementene. Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til spørsmålet om rapporteringskrav dersom det er behov for ytterligere presiseringer når de felles rapporteringskravene er ferdige.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Samferdselsdepartementet vil avholde styringsmøte med Norges Forskningsråd i juni og november 2016. Til møtet i juni vil Samferdselsdepartementet be om en presentasjon av oversikten over forskning med relevans for transportsektoren som er nevnt under pkt 4 Oppdrag fra Samferdselsdepartementet.

Med hilsen

Kjell Rosanoff (e.f.)
avdelingsdirektør

Siri Hall Arnøy
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kunnskapsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet
Riksrevisjonen

Fra: Meldgaard, Hanne <hanne.meldgaard@mfa.no>
Sendt: 22. februar 2016 09:23
Kopi: Postmottak KD
Emne: Tildelingsbrev til Forskningsrådet 2016

Norges forskningsråd
Postboks 564
Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 Lysaker

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

14/8259 - 42

22.02.2016

Statsbudsjettet 2016 – Tildelingsbrev fra Utenriksdepartementet

1 Innledning

Vi viser til Prop. 1 S (2015-2016) og budsjett for 2016 som Stortinget behandlet og vedtok 18.12.2015.

Utenriksdepartementet stiller i dette tildelingsbrevet 111 965 mill. kroner til rådighet for Norges forskningsråd for 2016.

Vi viser i tillegg til tildelingsbrevet som Kunnskapsdepartementet (KD) sender som etatsstyrende departement.

2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har vedtatt følgende mål for Norges forskningsråds virksomhet:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning.

Det vises til punkt 2 og 3 i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departement for nærmere omtale av Regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og av Forskningsrådets mål.

Sektorpolitiske prioriteringer fra Utenriksdepartementet

Utenriksdepartementets tildelinger til forskningsrådet skal i særlig grad bidra til måloppnåelse under Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet og Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer.

Utenriksdepartementet har et sektoransvar for utviklingsforskning og investerer også i forskning av utenrikspolitisk relevans. Investeringene skal styrke forskningen som bidrar til innsikt i globale utfordringer og gir bærekraftige løsninger i utviklingsland, hvilket inkluderer samfunnssektorer som næringsliv, politikk, levekår, teknologi, demografi, miljø etc. Departementets investeringer i forskning skal bidra til en offentlig sektor som utnytter forskning i fornyelsesarbeidet innenfor sine sektorer.

Styringsinformasjon

Vi viser til KDs etatsstyringsbrev punkt 3 som omtaler styringsinformasjon for målene som er felles for alle departementene.

3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2016

For 2016 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

Aktivitet, periode, referanser	Budsjett kap.pos t	Flerårig ramme¹	Tildeling 2016
Forsknings- og kompetansesenter for petroleumsvirksomhet i nordområdene og Arktis, 2013-2018 (PETROSENTER) (UD-ref. NOR-13/0019)	118.70	25 000 000	5 000 000
Program for Russland og Nordområda/Arktis (NORRUSS), jf. pkt. 3.2.2	118.70	15 000 000	1 750 000
• Asias rolle i nordområdene, 2011-2016 (UD-ref. QZA-11/0723)	118.70	0	1 000 000
• Russland og nordområdene, 2011-2016 (UD-ref. QZA-11/1046)	118.70	45 000 000	9 000 000
• Russlandsforskning, 2012-2016 (UD-ref. RUS-11/0035)	118.70	45 000 000	000 000
• Ny produksjonsteknologi (innovasjonsprosjekt), 2015-2018 (UD-ref. RER-15/0012)	118.70	10 000 000	2 500 000
• Russisk politikk for de arktiske områdene 2015-2018 (UD-ref. RER-15/0013)		10 000 000	2 500 000
DEMO 2000, program for utvikling av energieffektiv og miljøvennlig teknologi på norsk sokkel 2015-2017 (UD-ref. NOR 15/0055)	118.70	45 000 000	15 000 000

¹ Med forbehold om Stortingets bevilgning.

Gjennomføring av intensjonsavtale (MoU) mellom Norge og Storbritannia av 30.11.2011 POLARPROG (UD-ref. RER-12/0066), jf. pkt. 3.2.4: <ul style="list-style-type: none"> Prosjekt om krill og økosystem i Sørishavet, 2013-2016 	118.70	12 000 000	1 800 000
Program for samfunnsvitenskapelig forskning knyttet til petroleumssektoren (PETROSAM 2), 2013-2018 (UD-ref. NOR-13/0111)	118.70	15 000 000	2 500 000
Oppfølging av HAV 21, 2013-2016 (UD-ref. NOR-13/0110)	118.70	30 000 000	4 000 000
Europa i endring, 2013-2017 (UD-ref. NOR-13/0018)	100.71	25 860 000	5 715 000
Forskning om humanitær politikk, 2011-2015 (UD-ref. QZA-11/0700) Restbeløp.	163.71	40 000 000	1 200 000
India-programmet, 2010-2019 (UD-ref. IND-10/0027)	165.70	200 000 000	20 000 000
Kina-programmet, 2009-2017 (UD-ref. CHN-09/020)	165.70	180 000 000	20 000 000
Latin-Amerika-programmet, 2009-2017 (UD-ref. GLO-09/348)	165.70	165 000 000	20 000 000
Total			111 965 000

Midlene utbetales i to terminer, tentativt i mai og september. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler som følge av for eksempel forsinkelser i programoppstart. Dersom Forskningsrådet ønsker å foreta vesentlige endringer i forhold til spesifiseringene i tildelingsbrevet, må dette tas opp med departementet på forhånd.

Budsjettmessige føringer og aktivitetskrav

Forsknings- og kompetansesenter for petroleumsvirksomhet i nordområdene og Arktis (PETROSENTER)

Det er opprettet et senter for forskning om utfordringene for petroleumsvirksomhet i arktiske strøk. Formålet er å bygge opp et forskningsmiljø av høy kvalitet som er relevant for oljenæringen i nord og i arktiske strøk.

Norges forskningsråd skal evaluere senteret i 2017. Evalueringen vil danne grunnlag for vurdering om Utenriksdepartementets tildeling skal videreføres for ytterligere tre år.

1. *Asias rolle i Nordområdene*

Aktiviteten er knyttet til forskningsprogrammet NORRUSS og strekker seg fram til og med 2016. Formålet er å skaffe bedre oversikt over aktører i Asia som viser interesse for nordområdene. Fokus skal være på utenrikspolitiske spørsmål og samfunnsfag, men andre fagområder kan også være aktuelle. Mål for aktiviteten utover dette er:

- Større kunnskap om utenrikspolitiske aspekter av Asias interesse for Nordområdene
- Å styrke norske forskningsmiljøer på dette området
- Å øke samarbeidet mellom norske- og asiatiske forskningsmiljøer på dette området
- Å utnytte økt forskningssamarbeid til å utvide kontakten og policy-dialogen mellom norske og asiatiske lands styresmakter.

2. *Russland og nordområdene*

Aktiviteten er del av forskningsprogrammet NORRUSS og strekker seg fram til og med 2016. Målet er å utvikle langsiktig og strategisk kompetanse i Norge gjennom nettverksbygging med internasjonale forskningsmiljøer på nordområderelevante problemstillinger som ikke i tilstrekkelig grad blir dekket av annen forskning, og som er relevante for norske interesser.

3. *Russlandsforskning*

Aktiviteten er del av forskningsprogrammet NORRUSS og strekker seg fram til og med 2016. Formålet er å utvikle langsiktig og strategisk kompetanse i Norge innenfor humanistisk og samfunnsvitenskapelig russlandsforskning. Aktiviteten skal:

- Gi kunnskap om den politiske, økonomiske og sosiale utviklingen i dagens Russland
- Gi kunnskap om hvordan politiske, økonomiske og sosiale faktorer påvirker russisk politikk og russiske styresmakter
- Omfatte hele Russland.

4. *Ny produksjonsteknologi (innovasjonsprosjekt)*

Formålet med aktiviteten er å utvikle ny teknologi og øke markedsmuligheter i sektorer som i tiden framover vil stå sentralt i den økonomiske utviklingen i nord. Utvalgte sektorer er maritim teknologi, industriproduksjon, arktisk teknologi, energiøkonomisering og fornybar energi, reiseliv, mineraler, og infrastruktur. Ordningen skal rettes mot grensekryssende samarbeid med bedrifter og organisasjoner i våre naboland i nord: Finland, Russland og Sverige.

5. *Russisk politikk for de arktiske områdene (forskningsprosjekt)*

Formålet med aktiviteten er å støtte forskning om russisk sikkerhetspolitikk i Arktis, og om Russlands økonomiske planer og aktivitet i Arktis. Kunnskap om Russland som

arktisk aktør er særdeles viktig, spesielt i det nye sikkerhetspolitiske bildet i Europa. Prioritet skal gis prosjekter med internasjonale samarbeidspartnere som kan bidra med nye innfallsvinkler til temaene.

DEMO 2000 - Program for utvikling av energieffektiv og miljøvennlig teknologi på norsk sokkel

Aktiviteten har som formål å kvalifisere/pilotere ny teknologi som vil bidra til å redusere kostnader, øke effektiviteten og forbedre ytelse på norsk sokkel. Støtten skal gå til en utlysning som skal rettes mot prosjekter hvor formålet er utvikling av teknologi egnet for nordlige farvann og områder, spesielt teknologi som bidrar til mer energieffektiv og miljøvennlig teknologi, som er viktig for utvikling av felt i nordområdene.

Gjennomføring av intensjonsavtale (MoU) mellom Norge og Storbritannia - Prosjekt om krill og økosystem i Sørishavet (POLARPROG)

Mål for prosjektet er:

- Å ivareta Norges rolle som polarnasjon
- Å styrke norsk-britisk forskningssamarbeid
- Årlig overvåkning av krillens utbredelse og volum («annual monitoring of krill distribution and abundance»)
- Langsiktig observasjon av krillvolum og ytre miljø («sustained long-term observation of krill abundance and physical environment»)
- Å skaffe kunnskap om predatorenes betydning for utbredelse av krill og krillfiske («predator foraging footprints in relation to krill and fishery distribution»)
- Å skaffe kunnskap om samspillet mellom krill og predator («krill-predator interaction»)
- Rekruttering av yngre forskere.

Samfunnsvitenskapelig forskning knyttet til petroleumssektoren (PETROSAM2)

PETROSAM2 følger opp flere av satsingsområdene for tilskuddsordningen Barents 2020 (nå Arktis 2030), inkludert målsetningen om å medvirke til å opprette arenaer for samarbeid mellom norske og utenlandske kompetansemiljø på nordområderelevante fagfelt, jf. Prop. 1 S (2012-2013). Prosjekter som får støtte, skal være nordområderelevante, og tildelingen skal fungere som såkornsmidler. Departementet ber om å bli holdt orientert om prosjektene som får midler fra Arktis 2030, og ønsker samarbeid om profilering av resultatene fra prosjektene.

Oppfølging av HAV 21

Prosjekter som får støtte, skal være nordområderelevante, og tildelingen skal fungere som såkornsmidler. Det er derfor særlig interessant å støtte prosjekter som utlyser midler eller innsats fra andre og/eller åpner nytt samarbeid mellom norske og utenlandske aktører.

Utenriksdepartementet ber om å bli holdt orientert om prosjekter som får midler fra Arktis 2030, og ønsker å samarbeide om profilering av resultatene fra prosjektene.

Europa i endring 2013-2017

Utenriksdepartementet ønsker med sin støtte til Forskningsrådets program Europa i endring å fremme europarelatert forskning av høy kvalitet som gir ny innsikt og styrker kunnskapsgrunnlaget for politisk handling. Kriteriene for tildelingen er nærmere presisert i utlysningstekstene fra 2012 og 2013, som baserer seg på dokumentet «Faglig og tematisk grunnlag».

Forskning om humanitær politikk

Aktiviteten inngår under rammeprogrammet Norglobal som «forskning om humanitær politikk» (Research on Humanitarian Policy – Humpol). Formålet er å utvikle ny kunnskap, heve kompetansen i norske forskningsmiljøer og gjennom dette påvirke den internasjonale humanitærpolitiske arbeidet. En avtalefestet evaluering av programmet slutføres i første kvartal 2016.

India-programmet

India-programmet (Indnor) er en del av rammeprogrammet Norglobal. Programmet ble evaluert i 2015, og resultatet vil foreligge i 2016. Resultatet vil bestemme eventuell videreføring etter 2016.

Hovedformålet er å fremme norsk forskning om India samt forskningssamarbeid mellom Norge og India i tråd med India-strategien fra 2009. Dette betyr satsing på forskning og forskningssamarbeid om klima-, miljø- og energispørsmål, om økonomiske spørsmål såvel som om generelle samfunnsspørsmål. Indnor skal også medvirke til sterkere kunnskapsbasering av samarbeidet med India.

Kina-programmet

Kina-programmet (Chinor) bygger på en avtale mellom Norad og Forskningsrådet fra 2008 og er en del av rammeprogrammet Norglobal. Utenriksdepartementet overtar fra 2015 ansvaret for denne aktiviteten fra Norad. Programmet er planlagt å strekke seg fram til og med 2017. Programmet skal styrke forskning og gi økt kunnskap om Kina i Norge om utvikling og fattigdomsreduksjon. Prioriterte temaer er klima, miljø, klimateknologi og velferd. Søknader skal utvikles i fellesskap mellom norske forskere og samarbeidspartnere i Kina.

Latin-Amerika-programmet

Formålet er å heve kompetansen om Latin-Amerika i Norge gjennom å styrke samarbeidet mellom norske og latinamerikanske forskningsmiljøer. Programmet skal også medvirke til gjennomføring av Regjeringens Brasil-strategi fra 2011. Programmet skal støtte forskningsprosjekter relatert til latinamerikanske land og temaer, støtte opp om Latin-Amerika-forskningsnettverket NorLARNet, formidle forskningsresultater til offentligheten, ha overordnet oppmerksomhet om utvikling og fattigdomsreduksjon, og legge til rette for økt samarbeid mellom forskere i nord og latinamerikanske fagmiljøer, herunder også i Brasil.

4 Oppdrag fra departementet

Utenriksdepartementet vil komme tilbake med oppdrag i 2016 knyttet til departementets sektoransvar dersom budsjettsituasjonen tillater det.

5 Krav til rapportering

Det skal rapporteres om bruken av tildelinger fra UD i tråd med KDs rapporteringskrav for 2016, som utarbeides i fellesskap med departementene. Vi viser her til det pågående arbeidet med å se på rapporteringen fra NFR som alle departementene vil bli involvert i.

6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde et styringsmøte våren 2016 med utgangspunkt i årsrapport 2015, Forskningsrådets vedtatte budsjett 2016, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2017. Det vil videre bli avholdt et styringsmøte på høsten. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med vennlig hilsen

Christian Syse
assist. utenriksråd

Hanne Meldgaard
avdelingsdirektør